

วิทยานิพนธ์

ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและ
ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลชนสารเดช
อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี

**FARMERS' OPINIONS ON OPERATION OF
AGRICULTURAL TECHNOLOGY TRANSFER AND
SERVICE CENTER, CHONSARADET SUBDISTRICT,
NONG MUANG DISTRICT, LOP BURI PROVINCE**

นายประหยัด ไชยสิงห์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2551

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

ปริญญา

ส่งเสริมการเกษตร

ส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอด
เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี

Farmers' Opinions on Operation of Agricultural Technology Transfer and
Service Center, Chonsaradet Subdistrict, Nong Muang District, Lop Buri Province

นามผู้วิจัย นายประหยัด ไชยสิงห์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์สาวิตรี รังสิทธิ์, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์นาด พันธุมวานิน, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์พิชัย ทองดีเลิศ, ค.ด.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 27 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2551

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
ประจำตำบลชอนสารเดช อำเภอนongม่วน จังหวัดลพบุรี

Farmers' Opinions on Operation of Agricultural Technology Transfer and Service Center,
Chonsaradet Subdistrict, Nong Muang District, Lop Buri Province

โดย

นายประหัยค์ ไชยสิงห์

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

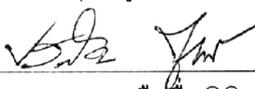
พ.ศ. 2551

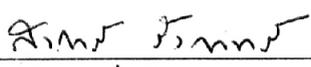
ประหยัด ไชยสิงห์ 2551: ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี วิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์สาวตรี รังสิภัทร์, Ph.D. 220 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ และการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่นของเกษตรกร 2) ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ และการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ 4) เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือ เกษตรกรในตำบลขอนแก่น อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี จำนวน 278 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ stratified sampling เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไคสแควร์ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ข้อมูลปี 2549 เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 47.55 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ขนาดพื้นที่ทางการเกษตรเฉลี่ย 27.1 ไร่ รายได้ทางการเกษตร เฉลี่ย 213,747.1 บาท/ปี รายได้นอกภาคการเกษตร เฉลี่ย 13,409 บาท/ปี แรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.1 คน ความถี่ในการใช้บริการศูนย์บริการฯ เฉลี่ย 2.6 ครั้ง/ปี เกษตรกรส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ อยู่ในระดับมาก และ 2) ความคิดเห็นของเกษตรกรส่วนใหญ่ต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 3) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า อายุ การรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ สถานภาพทางสังคม, กิจกรรมนอกภาคเกษตร, การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05, 0.01, 0.05, 0.05 และ 0.05 ตามลำดับ 4) เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ อยู่ในระดับน้อย เกษตรกรมีข้อเสนอแนะดังนี้ การให้ศูนย์บริการฯ เป็นศูนย์กลางประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำแหล่งเก็บกักน้ำและจัดทำระบบชลประทาน การให้ศูนย์บริการฯ ให้บริการข้อมูลด้านการผลิต และการตลาดสินค้าเกษตร การให้เจ้าหน้าที่สนับสนุนงบประมาณ ปัจจัยการผลิตอย่างเพียงพอ และมีความทั่วถึง การให้เจ้าหน้าที่มาให้ความรู้ อบรม สาธิตและออกเยี่ยมเยือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น โดยมีการจัดทำแผนเยี่ยมเยือนที่ชัดเจน และเท่าเทียมกันทุกหมู่บ้าน

ลายมือชื่อนิลิต

 15 / พ.ค. / 2551
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Prayat Chaiyasing 2008: Farmers' Opinions on Operation of Agricultural Technology Transfer and Service Center, Chonsaradet Subdistrict, Nong Muang District, Lop Buri Province. Master of Science (Agricultural Extension), Major Field: Agricultural Extension, Department of Agricultural Extension and Communication. Thesis Advisor: Associate Professor Savitree Rangsihaht, Ph.D 220 pages.

The objectives of research were to study 1) personal, social, economic and perception factors of farmers on the operation of Agricultural Technology Transfer and Service Center at Chonsaradet Subdistrict (ATTSC), 2) farmers' opinions the on operation of ATTSC, 3) the relationships between personal, social, economic and perception factors of farmers on the operation of ATTSC in relation to their opinions towards its operation, 4) problems and suggestions on the operation of ATTSC.

Samples of this study were 278 farmers in Chonsaradet subdistrict, Nong Muang district, Lop Buri province by employing the stratified sampling. The instrument to gather data was an interview schedule. Statistics to analyze data were percentage, arithmetic mean, standard deviation, chi-square test, pearson product moment correlation coefficient.

Research results showed that in 2006, most agriculturists had average age of 47.55 years old, completed primary education, earned average farm land of 27.1 rai, gained average agricultural incomes of 213,747.1 Baht/year, recieved average incomes from outside an agricultural sector of 13,409 Baht/year, had average 2.1 persons in household labors. Farmers recieved services from ATTSC 2.6 times/year on average. Most of them perceived the operation of ATTSC at the highly positive level. 2) Most farmers highly agreed on the operation of ATTSC. 3) From the hypotheses testing, the correlation between age, perception on the operation of ATTSC, social status, non-agricultural occupation, media exposure on agriculture and farmers' opinions towards the operation of ATTSC were statistically significant at 0.05, 0.01, 0.05, 0.05 and 0.05 level, respectively. 4) Most farmers' problems concerning the operation of ATTSC were at the low level. Farmers suggested that ATTSC should be the coordination center with other related agencies to provide water sources and irrigation. ATTSC should provide the information of agricultural production and marketing, support budget and production factors. ATTSC personnel should provide more knowledge, training, demonstration and farm visits with the clear and concise visit plans that equally distributed to all villages.

Prayat Chaiyasing
Student's signature

Savitree Rangsihaht
Thesis Advisor's signature

15 / May 2008

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สาวิตรี รังสิภัทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
หลัก รองศาสตราจารย์นาด พันธุมนาวิน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา
และตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์จนถูกต้องสมบูรณ์ ตลอดจนให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่เป็น
ประโยชน์ในการทำงานเสมอมา

ขอขอบพระคุณสำนักงานเกษตรอำเภอหนองม่วง และศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี
การเกษตรประจำตำบลหนองสารเดชที่ได้กรุณาให้การสนับสนุนในการเก็บข้อมูล

ขอขอบพระคุณ นางฉัตร ภูริผล เกษตรตำบลหนองสารเดช ที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือใน
การตรวจแก้ไขในด้านวิชาการ ตลอดจนเกษตรกรทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือ
เป็นอย่างดี

วิทยานิพนธ์เล่มนี้คงสำเร็จสมบูรณ์ลงไม่ได้ หากขาดการสนับสนุนช่วยเหลือและให้
กำลังใจจากบิดา มารดา พี่ น้อง และเพื่อนๆ ทุกความดีและคุณค่าของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้วิจัยขอ
มอบแด่บุพการี คณาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ สนับสนุนและเป็นกำลังใจเสมอมา

ประหยัด ไชยสิงห์
มีนาคม 2551

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(9)
บทที่ 1 บทนำ	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	9
ความคิดเห็น	9
การรับรู้	17
การเกษตรในตำบลหนองสาหร่าย อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี	21
การดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล หนองสาหร่าย อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี	26
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์บริการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล	38
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
สมมติฐานในการวิจัย	46
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	47
กรอบแนวความคิดในการวิจัย	48
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	49
ประชากร	49
ขนาดตัวอย่าง	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
การวัดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การสร้างเครื่องมือ	56
การทดสอบเครื่องมือ	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล	57
การวิเคราะห์ข้อมูล	57
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	59
ผลการวิจัย	59
วิจารณ์ผล	191
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	196
สรุปผลการวิจัย	196
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	202
ภาคผนวก	208
ประวัติการศึกษา และการทำงาน	220

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	พื้นที่ทำการเกษตรของตำบลหนองสารเดช	21
2	ชื่อกลุ่ม จำนวนกลุ่ม และจำนวนสมาชิก	23
3	โครงการ/กิจกรรม ปริมาณงาน สถานที่ดำเนินการ ระยะเวลาดำเนินการ และผลการดำเนินงาน	34
4	รายชื่อหมู่บ้าน จำนวนประชากร และขนาดตัวอย่าง	51
5	ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจของเกษตรกร	60
6	การรับรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช	68
7	ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช	76
8	ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช	85
9	ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช	87
10	ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล	88

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร	90
12	ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการให้บริการของศูนย์บริการฯ	92
13	ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ	94
14	ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ	96
15	ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร)	98
16	ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการลงทุนเชิงธุรกิจ)	100
17	ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ)	102

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
18	ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการแจ้งเตือนภัย	104
19	ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น	106
20	ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกิจกรรมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล	108
21	ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกิจกรรมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร	110
22	ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกิจกรรมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการให้บริการของศูนย์บริการฯ	112
23	ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกิจกรรมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ	114
24	ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกิจกรรมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ	116
25	ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกิจกรรมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร)	118

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
26	ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกิจกรรมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ(กิจกรรมของแผนการลงทุนเชิงธุรกิจ)	120
27	ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกิจกรรมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ)	122
28	ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกิจกรรมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการแจ้งเตือนภัย	124
29	ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกิจกรรมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสาหร่าย	126
30	ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล	128
31	ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร	133
32	ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการให้บริการของศูนย์บริการฯ	138

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
33	ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรกับ ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ	143
34	ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรกับ ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะ ของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ	148
35	ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรกับ ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร)	153
36	ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรกับ ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการลงทุนเชิงธุรกิจ)	158
37	ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรกับ ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ)	163
38	ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรกับ ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการแจ้งเตือนภัย	168
39	ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรกับ ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น	173

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
40	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษากับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น	178
41	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจประกอบด้วย รายได้ทางการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร แรงงานในครัวเรือน พื้นที่ทำการเกษตรมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงาน ของศูนย์บริการและ ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น	180
42	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการ ดำเนินงานของศูนย์บริการฯ และ ความถี่ในการใช้บริการศูนย์บริการฯ กับ ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น	182
43	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้าน เศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯกับความ คิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น	184
44	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	186

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	ผังโครงสร้างของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ขอนแก่น	27

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ปี 2542 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำ โครงการเพิ่มศักยภาพชุมชนด้านการเกษตร ขึ้นมุ่งเน้นเพื่อให้เกษตรกรเกิดกระบวนการเรียนรู้ควบคู่กับการพัฒนา โดยการจัดตั้งศูนย์บริการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เป็นศูนย์กลางในการเข้ามามีส่วนร่วมในการ วางแผน การกำหนดกิจกรรมและจัดกิจกรรมแต่ละส่วนลงพื้นที่เป้าหมายเดียวกันภายใต้การมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่เข้ามามีส่วนร่วมคิดและร่วมตัดสินใจในการพัฒนาและกำหนดแผนการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งตรงกับความต้องการของชุมชน เกิดการพัฒนาในอาชีพทุกด้านผลักดันให้ ชุมชนเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งการให้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรที่สำคัญแก่ชุมชน ในลักษณะบูรณาการ ณ จุดเดียว คือที่ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ซึ่งปัจจุบันมีศูนย์บริการฯ ทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 7,105 ศูนย์ การดำเนินงานของศูนย์บริการและ ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เป็นภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2545)

การดำเนินงานที่ผ่านมาศูนย์บริการฯ ได้มีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาความยากจน ปี 2549 จากผลการดำเนินงานพบว่ามีเกษตรกรที่พ้นความยากจนจำนวน 321,941 ราย คิดเป็น ร้อยละ 82.30 ของเกษตรกร 397,286 ราย ที่ได้จดทะเบียนคนจนและอยู่ในหมู่บ้านยากจน 16,735 หมู่บ้าน และมี รายได้ต่ำกว่า 1,230 บาทต่อเดือน ให้มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยที่ศูนย์บริการฯ เข้าไปถ่ายทอดความรู้ด้าน การเกษตรให้กับเกษตรกรจนสามารถมีอาชีพและพึ่งพาตนเองได้ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2549)

ตำบลหนองสารเดช ตั้งอยู่ในอำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี ห่างจากจังหวัดลพบุรี 65 กิโลเมตร มีเนื้อที่รวมทั้งตำบล 38,145 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อ ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลยางโทน ตำบล หนองม่วง อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลหนองแขม ตำบลสระแกราบ อำเภอ โคกสำโรง จังหวัดลพบุรี ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลเกาะแก้ว อำเภอ โคกสำโรง และตำบลห้วย ใหญ่ อำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลดอนดึง ตำบลหนองม่วง

อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ลักษณะภูมิประเทศของตำบลหนองสารเคหมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงและเป็นพื้นที่ดอน ลักษณะโครงสร้างของดินมีความเหมาะสมในการปลูกพืชโดยเฉพาะพืชไร่ สภาพภูมิอากาศของตำบลหนองสารเคห มีสภาพอากาศร้อนชื้น อุณหภูมิเฉลี่ย 35 องศาเซลเซียส ตำบลหนองสารเคห แบ่งการปกครองออกเป็น 11 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งหมดประมาณ 5,179 คน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาทิ ทำนา ทำไร่ข้าวโพด ข้าวฟ่าง อ้อย ทานตะวัน งา ถั่วเหลือง มะม่วง และการเลี้ยงสัตว์ อาทิ โคเนื้อ โคนม ไก่พื้นเมือง เป็ด เป็นต้น ในปี 2549 พบว่ามีครัวเรือนเกษตรกร 1,012 ครัวเรือน ซึ่งตำบลหนองสารเคห มีพื้นที่ทางการเกษตรจำนวน 31,595 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 82.83 ของพื้นที่ทั้งหมด (สำนักงานเกษตรอำเภอหนองม่วง, 2550) แสดงให้เห็นว่าตำบลหนองสารเคห ทำการเกษตรเป็นหลัก จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ควรศึกษาการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเคห

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเคห (ศูนย์บริการฯ) เป็นหน่วยงานที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองสารเคห การดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ดำเนินการในรูปแบบกลุ่ม โดยให้เกษตรกรรวมเป็นกลุ่มตามชนิดพืชที่ปลูกและมีการจัดตั้งกองทุน โดยได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากส่วนราชการ เป็นทุนหมุนเวียนเพื่อนำมาปรับปรุง และบริหารจัดการภายในศูนย์บริการฯ รวมถึงให้ความช่วยเหลือกับเกษตรกรที่เดือดร้อน ทำให้ทุกกิจกรรมของศูนย์บริการฯ สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง กิจกรรมเด่นของศูนย์บริการฯ ได้แก่ การจัดตั้งโรงเรียนเกษตรกรฝึกในพระราชดำริ วิสาหกิจแปรรูปมะม่วงดองและผลผลิตหัวเชื้อดองมะม่วง วิสาหกิจชุมชนผลิตสุรากลั่น วิสาหกิจโรงสีข้าวชุมชนเพื่อผลิตข้าวปลอดสารพิษ และ กิจกรรมที่เป็นผลงานดีเด่นของศูนย์บริการฯ คือ การผลิตน้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยอินทรีย์ป่นเม็ด จากกิจกรรมดังกล่าวทำให้ศูนย์บริการฯ ได้รับรางวัลศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรชนะเลิศระดับจังหวัด ปี 2548 (กลุ่มงานพัฒนาศักยภาพชุมชน, 2548)

แสดงให้เห็นว่าศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเคหเป็นศูนย์บริการฯ ที่มีศักยภาพสูง ซึ่งผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเคหว่ามีปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ไต่ถามที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเคห รวมทั้งปัญหา และข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร

ประจำตำบลขอนแก่น เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงานของ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่นให้เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ของเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น
4. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลงานวิจัยจะทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาการเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่นและนำไปใช้เป็นตัวอย่งในการพัฒนาศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลอื่นๆให้มีศักยภาพเพิ่มมากขึ้นต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งวิจัยถึงความคิดเห็นของเกษตรกรในตำบลหนองสารเดช อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี สถานที่ทำการวิจัย คือ หมู่บ้านสระพัฒนา หมู่บ้านหนองเหล็กไฟ หมู่บ้านหนองสารเดช ใน หมู่บ้านหนองสารเดชนอก หมู่บ้านหนองปล้อง หมู่บ้านหนองขุด หมู่บ้านหนองกำพร้าว หมู่บ้านหนองแก้ว หมู่บ้านหนองแดง หมู่บ้านหนองไต้น้ำซับ และหมู่บ้านหนองทอง รวม 11 หมู่บ้าน ซึ่งมีครัวเรือนเกษตรกรทั้งสิ้น 1,012 ครัวเรือน

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนของหัวหน้าครัวเรือน ที่อยู่ในพื้นที่การดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช

ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือความเชื่อ ของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช 7 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล 2) การจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร 3) การให้บริการของศูนย์บริการฯ 4) การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ ผ่านช่องทางต่างๆ 5) การสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ 6) การปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ และ 7) การแจ้งเตือนภัย

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล หมายถึง การวางแผนการจัดฝึกอบรมและถ่ายทอดความรู้ของหน่วยงาน ได้แก่ กรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน และหน่วยงานสาธารณสุข ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลเพื่อรองรับประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสารเดช ซึ่งมีขั้นตอน ได้แก่ 1) การจัดประชุมเกษตรกรจำแนกตามกลุ่มกิจกรรมการเกษตร 2) การรวบรวมความต้องการ ปัญหา แนวทางแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะ 3) การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา 4) การดำเนินการแก้ไขปัญหาระง่วนที่สามารถดำเนินการได้ทันที 5) การดำเนินการจัดทำแผนเพื่อของประมาณสนับสนุนของ อบต. เพื่อแก้ไขปัญหาที่จำเป็นต้องใช้งบประมาณสนับสนุน 6) การชี้แจงความ

จำเป็นของโครงการที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณและติดตามผลการพิจารณาอนุมัติงบประมาณ

การจัดทำแผนถ่ายถอดเทคโนโลยีทางการเกษตร หมายถึง การวางแผนถ่ายถอดเทคโนโลยีการเกษตรให้แก่เกษตรกร ซึ่งมีขั้นตอน ได้แก่ 1) การจัดทำแผนถ่ายถอดเทคโนโลยีการเกษตรร่วมกันระหว่างคณะกรรมการศูนย์บริการฯ กับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรของสำนักงานเกษตรอำเภอหนองม่วง 2) การรวบรวมความต้องการและปัญหาของเกษตรกร เพื่อจัดทำแผนการถ่ายถอดเทคโนโลยี 3) การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการศูนย์บริการในเรื่องการจัดการถ่ายถอดและการประสานงานกับวิทยากรตลอดจนสรุปผลการดำเนินงาน 4) การสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และความคิดเห็นระหว่างเกษตรกรกับวิทยากร

การให้บริการของศูนย์บริการฯ หมายถึง การเปิดให้บริการของศูนย์บริการฯ ได้แก่ 1) การให้คำแนะนำด้านการเกษตร 2) การสำรวจและจัดทำสำมะโนครัวเรือนเกษตรกร 3) การสำรวจและจดทะเบียนกลุ่มอาชีพเกษตรกร 4) การให้คำแนะนำและเอกสารวิชาการ 5) การประสานแผนงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ 6) การตรวจสอบดิน 7) การมีเอกสารทางวิชาการและเอกสารเผยแพร่ 8) การให้ข้อมูลเกี่ยวกับราคาผลผลิตทางการเกษตร แหล่งจำหน่ายผลผลิต

การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ หมายถึง การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมของศูนย์บริการฯ โดย ดำเนินการผ่านช่องทางต่างๆ ได้แก่ 1) การประชุมคณะกรรมการศูนย์บริการฯ 2) การประชุมผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และองค์การบริหารส่วนตำบล 3) การเผยแพร่ข้อมูลกิจกรรมของศูนย์บริการฯ ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ เอกสารเผยแพร่ แผ่นพับ วารสารต่างๆ หนังสือพิมพ์ และ 4) การเผยแพร่ข้อมูลกิจกรรมของศูนย์บริการฯ สื่อมวลชน ได้แก่ หอกระจายข่าว และโทรทัศน์

การสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ หมายถึง การสนับสนุนให้คณะกรรมการศูนย์บริการฯ ได้แก่ 1) การเข้ารับการฝึกอบรม และ 2) การนำเสนอผลงานในส่วนที่ตนรับผิดชอบ

การปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ หมายถึง การจัดให้มีกิจกรรมตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลที่กำหนดไว้ ได้แก่ 1) กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประกอบด้วย การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรทุกเดือน ณ จุดสาธิต การนำเกษตรกรทัศนศึกษาดูงาน ณ จุดสาธิตที่ประสบความสำเร็จ และการติดตามให้คำแนะนำเพิ่มเติมโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง 2) กิจกรรมของแผนการลงทุนเชิงธุรกิจ ประกอบด้วย การสนับสนุนงบประมาณหรือปัจจัยการผลิตแก่กลุ่มเกษตรกรต่าง ๆ การดำเนินการส่งเสริมการลงทุนในชุมชน การจัดให้มีจุดรวบรวมรับซื้อและจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรในชุมชน 3) กิจกรรมของแผนการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วย การรณรงค์เกษตรกรไม่เผาตอซังฟางข้าว การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการผลิตพืช การส่งเสริมการนำวัสดุเหลือใช้จากการผลิตมาทำเป็นปุ๋ย ชีวภาพใช้ทดแทนปุ๋ยเคมีสังเคราะห์

การแจ้งเตือนภัย หมายถึง การให้ข้อมูลแก่เกษตรกรในเรื่องความเสียหายด้านต่างๆ ได้แก่ การแจ้งเตือนภัยน้ำท่วม/ภัยแล้ง การแจ้งเตือนเรื่องราคาผลผลิตทางการเกษตร และราคาของปัจจัยการผลิตทางการเกษตร และการแจ้งเตือนการระบาดของโรค แมลง และศัตรูพืช ผ่านทางการปิดประกาศ หอกระจายข่าว และส่งหนังสือถึงผู้นำชุมชน

อายุ หมายถึง จำนวนอายุเต็มของเกษตรกร หน่วยเป็นปี

ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาขั้นสูงสุดของเกษตรกร ได้แก่ ไม่ได้เรียนหนังสือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อนุปริญญา ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

สถานภาพทางสังคม หมายถึง การที่เกษตรกรได้รับการยอมรับให้มีสถานะทางสังคมทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจ

ประเภทกิจกรรม หมายถึง กิจกรรมการเกษตร และกิจกรรมที่ไม่ใช่การเกษตรที่เกษตรกรทำในรอบปี 2549 ได้แก่ 1) กิจกรรมในภาคการเกษตร อาทิ ด้านการปลูกพืช ด้านการเลี้ยงสัตว์ ด้านประมง ด้านการแปรรูปถนอมอาหาร 2) กิจกรรมนอกภาคการเกษตร อาทิ รับจ้างทั่วไป ค้าขาย ด้านหัตถกรรม

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร หมายถึง ประเภทของสื่อที่เกษตรกรได้รับข่าวสารทางการเกษตร แบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ 1) สื่อประเภทบุคคล ได้แก่ เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐบาล วิทยากรเกษตรกร ผู้นำท้องถิ่น 2) สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือ หนังสือพิมพ์ วารสาร เอกสารเผยแพร่ แผ่นพับ โปสเตอร์ 3) สื่อประเภทมวลชน วิทยุ โทรทัศน์ 4) สื่อประเภทกิจกรรม กลุ่ม ได้แก่ การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การชมการสาธิต การชมนิทรรศการ

รายได้ทางการเกษตร หมายถึง จำนวนเงินที่เกษตรกรได้รับจากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรในรอบปี 2549 หน่วยเป็นบาท

รายได้นอกภาคการเกษตร หมายถึง จำนวนเงินที่เกษตรกรได้รับนอกภาคการเกษตรในรอบปี 2549 หน่วยเป็นบาท

แรงงานในครัวเรือน หมายถึง จำนวนบุคคลในครอบครัวที่มีส่วนในการทำการเกษตร

ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร หมายถึง จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกร หน่วยเป็น ไร่

การรับรู้เกี่ยวกับกิจกรรมการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ หมายถึง จำนวนกิจกรรมที่เกษตรกรรับทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ได้แก่ 1) การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล 2) การจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร 3) การให้บริการของศูนย์บริการฯ 4) การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ ผ่านช่องทางต่างๆ 5) การสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ 6) การปฏิบัติตามกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ 7) การแจ้งเตือนภัย

ความถี่ในการใช้บริการศูนย์บริการฯ หมายถึง จำนวนครั้งที่เกษตรกรมาใช้บริการของศูนย์บริการฯ ในรอบปี 2549

ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดต่อสภาพอุปสรรค หรือความไม่สะดวกหรือข้อบกพร่อง ของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสถานที่ตั้งศูนย์บริการฯ 2) ด้านการบริการของศูนย์บริการฯ 3) ด้านการทำงานของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ รวมถึงด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาค้นคว้าวิจัยได้ทำการตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ความคิดเห็น
2. การรับรู้
3. การเกษตรในตำบลหนองสาหร่าย อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี
4. การดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสาหร่าย อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี
5. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น

Kolasa (1969 อ้างใน พงศ์เทพ จอมธรรมนิยม, 2543ค) กล่าวว่า ความคิดเห็น เป็นการแสดงออกของแต่ละบุคคล ในอันที่จะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือ ในการประเมินสิ่งหนึ่งสิ่งใดจากเหตุการณ์สิ่งแวดล้อมต่างๆ หรือ ความคิดเห็นเป็นการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ถูกจำกัด แต่เป็นสิ่งเร้าที่ได้รับอิทธิพลมาจากความโน้มเอียง

Good (1973 อ้างใน รัฐภูมิ พรหมเมศรี, 2543) กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ ความคิดหรือการลงความเห็นเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งไม่อาจบอกได้ว่าถูกต้องหรือไม่

ราชบัณฑิตยสถาน (2532) ได้บัญญัติคำว่า ความคิดเห็นซึ่งตรงกับคำว่า Opinion ในภาษาอังกฤษไว้ว่า หมายถึง 1) ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม 2) ทศนะหรือประมาณการเกี่ยวกับเนื้อหาหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง 3) คำแถลงที่ยอมรับนับถือกันว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อปัญหาที่มีผู้นำมาขอปรึกษา คำว่าความคิดเห็นมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า เจตคติ ซึ่งมีคำอธิบายไว้ว่า แนวโน้มที่บุคคลได้รับหรือเรียนรู้มา และกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสันับสนุนหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อบางสิ่งบางอย่างหรือต่อบุคคลบางคน

เรืองเวทย์ แสงรัตนา (2522) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ (attitude) เราสามารถจะแยกความคิดเห็นและทัศนคติออกจากกันได้ เพราะทัศนคติและความคิดเห็นมีความคล้ายกัน แต่ลักษณะของความคิดเห็นจะไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ

จุมพล นิภาเกษม (2537) กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาศัยพื้นฐานประสบการณ์และสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องในการแสดงออก

นงลักษณ์ สุขจิตร์ (2548) กล่าวถึงความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยมีพื้นฐานมาจากความเชื่อพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับ สภาพแวดล้อม มาใช้ในการตัดสินใจ พิจารณาหาข้อเท็จจริงในเรื่องนั้นๆ ซึ่งอาจจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับบุคคลอื่นก็ได้ ขึ้นอยู่กับกระบวนการคิดของแต่ละบุคคลบนพื้นฐานประสบการณ์ที่แตกต่างกัน

สุชา จันท์เอม และสุรางค์ จันท์เอม (2524) มีความเห็นว่า เราไม่สามารถจะแยกทัศนคติ และความคิดเห็น ออกจากกันได้ เพราะทัศนคติและความคิดเห็นนั้นมีลักษณะคล้ายๆ กัน แต่ลักษณะของความคิดเห็นจะไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ

สรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งใดๆ แต่ละบุคคลถึงข้อเท็จจริง อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือคือการประเมินผลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความรู้สึกส่วนตัว ของแต่ละบุคคล ที่เห็นว่าน่าจะเป็นจริง ซึ่งแสดงออกมาทางด้านการพูด การเขียนโดยอาศัยมวลความรู้หรือมวลประสบการณ์ ในการช่วยตัดสินใจ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

Foster (1952 อ้างใน พงศ์เทพ จอมธรรมนิยม. 2543ข) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นว่ามีมูลเหตุ 2 ประการ

1. ประสบการณ์ (experience) ที่บุคคลมีต่อสิ่งของ บุคคล หมุกณะเรื่องราวต่างๆ หรือสถานการณ์ ความคิดเห็นเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการได้พบเห็น ค้นคว้าอาจถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ (direct experience) จากการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็น รูปถ่ายหรืออ่านจากหนังสือ โดยไม่ได้พบเห็นของจริง ถือว่าเป็นประสบการณ์อ้อม (indirect experience)

2. ระบบค่านิยมและการตัดสินใจ (value system and judgement) เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมที่ไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงมีความคิดเห็นต่อสิ่งเดียวแตกต่างกัน

ประเภทของความคิดเห็น

Remmer (1954 อ้างใน จินตนา โสภณ, 2542ค) กล่าวว่าความคิดเห็นมี 2 ประการด้วยกันคือ

1. ความคิดเห็นเชิงบวกสุด – เชิงลบสุด (Extreme opinion) เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ ทิศทางบวกสุด ได้แก่ ความรักจนหลงทิศทางลบสุด ได้แก่ ความรังเกียจ ความคิดเห็นนี้รุนแรงเปลี่ยนแปลงยาก

2. ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ (Cognitive contents) การมีความเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ชอบ ยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี ได้แก่ ไม่ชอบ ไม่ยอมรับ ไม่เห็นด้วย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

จำเรียง ภาวิจิตร (2536) กล่าวถึงอิทธิพลของความคิดเห็นว่าขึ้นอยู่กับกลุ่มทางสังคมในหลายประการ ดังนี้

1. ภูมิหลังทางสังคม หมายถึง กลุ่มคนที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน โดยทั่วไปจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปด้วย
2. กลุ่มอ้างอิง หมายถึง การที่คนเราจะคบหาสมาคมกับใคร หรือ กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้แก่ผู้ใด หรือ การกระทำที่คำนึงถึงอะไรบางอย่างร่วมกันหรืออ้างอิงได้ เช่น ประกอบอาชีพเดียวกัน การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสมาชิกเดียวกัน สิ่งเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นด้วย
3. กลุ่มกระตือรือร้น หรือ กลุ่มเฉื่อยชา หมายถึง การกระทำใดที่ก่อให้เกิดความกระตือรือร้นเป็นพิเศษ อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ขึ้นมาได้ ย่อมส่งผลต่อการจูงใจให้บุคคลที่เป็นสมาชิกเหล่านั้น มีความคิดเห็นคล้อยตามได้ ไม่ว่าจะเห็นคล้อยตามด้วยหรือไม่ก็ตาม ในทางตรงกันข้าม การกระทำอย่างเดียวกันจะไม่มีอิทธิพลต่อสมาชิกที่เป็นกลุ่มเฉื่อยชา

Oskamp (1977 อ้างใน สันติชัย เสมือนใจ, 2547ข) ได้สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลที่ทำให้เกิดความคิดเห็นดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย (genetic and physiology factors) เป็นปัจจัยตัวแรกที่ไม่ค่อยมีการพูดถึงกันมากนัก โดยมีการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านพันธุกรรม จะมีผลต่อระดับความก้าวร้าวของบุคคล ซึ่งจะมีผลต่อการศึกษาเจตคติหรือความคิดเห็นของบุคคลนั้นๆ ได้แก่ ปัจจัยทางด้านร่างกาย เช่น อายุ ความเจ็บป่วย และผลกระทบจากการใช้ยา หรือสารเสพติด จะมีผลต่อความคิดเห็นและเจตคติของบุคคล เช่น คนที่มีความคิดอนุรักษ์นิยม มักจะเป็นคนที่มีอายุมาก เป็นต้น

2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล (direct personal experience) คือ บุคคลได้รับความรู้ สึก และความคิดเห็นต่างๆ จากประสบการณ์โดยตรงเป็นการกระทำหรือพบเห็นต่อสิ่งต่างๆ โดยตนเอง ทำให้เกิดเจตคติ หรือ ความคิดเห็นจากประสบการณ์ตรงที่ตนเองได้รับ เช่น เด็กทารกที่แม่ได้ป้อนน้ำส้มคั้นให้ดื่ม จะมีความรู้สึกรสหวาน เนื่องจากน้ำส้มมีรสหวาน ซึ่งเป็นประสบการณ์ตรง

3. อิทธิพลจากครอบครัว (parental influence) เป็นปัจจัยบุคคลได้รับอิทธิพลจากการเลี้ยงดูอบรมจากพ่อแม่และครอบครัว เมื่อตอนเป็นเด็กๆ ที่ได้รับการอบรมสั่งสอนทั้งในด้านความคิด การสนองความต้องการทางด้านร่างกาย โดยการให้รางวัลและการลงโทษ

4. เจตคติ และความคิดเห็นของกลุ่ม (group determinant attitude) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นและเจตคติของบุคคล เนื่องจากบุคคลจะมีสังคมการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นความคิดเห็น และเจตคติต่างๆ จะได้รับการถ่ายทอดและมีแรงกดดันจากกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนในโรงเรียน หรือกลุ่มอ้างอิงต่างๆ ซึ่งอาจทำให้เกิดการคล้อยตามกลุ่มได้

5. สื่อมวลชน (mass media) เป็นสื่อต่างๆ ที่บุคคลได้รับ ได้แก่ ภาพยนตร์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ เป็นต้น อันมีผลทำให้บุคคลมีความคิดเห็น มีความรู้สึกรสต่างๆ เป็นไปตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อเหล่านั้น

ปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

กิตติ สุทธิสัมพันธ์ (2542) ได้สรุปปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งอาจทำให้บุคคลแต่ละคน แสดงว่าความคิดเห็นที่เหมือนกัน หรือ แตกต่างกัน ปัจจัยดังกล่าวสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย คือ เพศ อวัยวะ และ คุณภาพของสมอง

ระดับการศึกษา การศึกษามีอิทธิพลต่อการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น และการศึกษา ทำให้บุคคลมีความรู้ในเรื่องต่างๆมากขึ้น และคนที่มีความรู้มากมักจะมีความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผล

ความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติของบุคคลต่อเรื่องต่างๆ ซึ่งอาจจะได้จากการเรียนรู้กลุ่มบุคคลในสังคม หรือ จากการอบรมสั่งสอนของครอบครัว ครู-อาจารย์

ประสบการณ์ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจ ซึ่งจะส่งผลต่อความคิดเห็น

2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ วิทยุโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เป็นต้น การได้รับข้อมูลข่าวสาร จะส่งผลต่อความคิดเห็น

กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล คือ ถ้าเมื่อบุคคลอยู่ในกลุ่มใด หรือสังคมใด ก็ต้องยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่ม ซึ่งทำให้บุคคลนั้นมีความคิดเห็นไปตามกลุ่มหรือสังคมที่ตนอยู่

ข้อเท็จจริงในเรื่องต่างๆ หรือสิ่งต่างๆ ที่บุคคลแต่ละคนได้รับ ก็จะมีผลต่อการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

การเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น

Maquiar (1969 อ้างใน จิตนา โสภณ, 2542ข) ได้อธิบายขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและความคิดเห็นว่าประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ 5 ขั้นตอน คือ

1. การใส่ใจ (attention) การให้ความสนใจต่อสิ่งต่างๆ
2. การเข้าใจ (comprehension) การได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเกิดความรู้

3. การมีสิ่งใหม่เกิดขึ้น (yielding) มีการเปลี่ยนแปลงสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นจากสภาวะการณ์ปกติ

4. การเก็บเอาไว้ (retention) การเก็บข้อมูล ความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกเอาไว้

5. การกระทำ (action) เป็นการแสดงพฤติกรรมออกมาให้ปรากฏแก่สาธารณะชน

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติจะเกิดขึ้นครบทุกขั้นตอน ส่วนการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นจะเกิดขึ้นในขั้นตอนที่ 1-4 อย่างไรก็ตามขั้นตอนเหล่านี้จะเกิดขึ้นในบุคคลหรือไม่ ต้องอาศัยองค์ประกอบต่างๆเช่น ความสามารถทางสติปัญญา ความสามารถในการรับรู้ ความขัดแย้งของข่าวสารและสิ่งเหล่านี้อาจจะมีส่วนทำให้ขั้นตอนบางขั้นตอนไม่เกิดขึ้นก็ได้

Trandis (1971 อ้างใน จิตนา โสภณ, 2542ง) กล่าวว่าความคิดเห็นของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ดังนี้

1. การรับรู้ข้อมูลใหม่จากบุคคลหรือสื่อมวลชน
2. การได้รับประสบการณ์ตรง ที่พบด้วยตนเองหรือจากแรงสะท้อนใจ
3. การถูกบังคับให้ปฏิบัติตามโดยไม่เต็มใจหรือตรงกับความรู้สึกนึกคิด

การวัดความคิดเห็น

Shaw and Wright (1967 อ้างใน พงศ์เทพ จอมธรรมนิยม, 2543ง) ความคิดเห็นซึ่งเป็นลักษณะของแต่ละบุคคล การวัดจึงต้องวัดจากแรงจูงใจ การรับรู้และมีข้อแตกต่างของประสบการณ์และปัจจัยอื่นๆ เป็นส่วนประกอบ วิธีการวัดความคิดเห็นมีดังนี้

1. การฉายภาพ (Projective Technique) เป็นการวัดโดยการสร้างจินตนาการจากภาพ โดยภาพเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงความคิดเห็นออกมาและสามารถพิจารณาได้ว่าบุคคลมีความคิดเห็นหรือมีความรู้สึกอย่างไร ต่อภาพที่เห็น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้รับมาเป็นสำคัญ

2. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการซักถามบุคคล ช่วยให้ได้ข้อมูลขยายครอบคลุมทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

3. การส่งแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นวิธีการวัดความคิดเห็นที่สิ้นเปลืองเวลา และเงินทุนน้อยกว่าวิธีอื่น โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มที่ต้องการศึกษาให้ตอบกลับมาแต่มีข้อจำกัดอยู่ว่าผู้ที่ถูกถามต้องอ่านออกเขียนได้

4. การให้เล่าความรู้สึก (Self-report) เป็นการวัดโดยการให้บุคคลเล่าความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกมาซึ่งผู้เล่าบรรยายความรู้สึกนึกคิดตามประสบการณ์และความสามารถออกมา

Best (1997 อ้างใน ชลาชัย จิระวัฒนชัย, 2544ข) ได้เสนอแนะว่าวิธีที่ง่ายที่สุดในการที่จะบอกถึงความคิดเห็น คือการแสดงให้เห็นถึงจำนวนร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อความ เพราะจะทำให้เห็นว่าความคิดเห็นนั้นจะออกมาในลักษณะเช่นใด และสามารถรวบรวมหรือคิดตามความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นได้

วิธีวัดความคิดเห็น

จินตนา โสภณ (2542ก) ได้กล่าวถึงการวัดทัศนคติ และความคิดเห็นมีอยู่หลายวิธีที่แพร่หลาย มี 4 วิธี ดังนี้

1. วิธีของเทอร์สโตน (Thurstone' Method) เป็นวิธีการสร้างมาตราวัดออกเป็นปริมาตร แล้วเปรียบเทียบตำแหน่งของความคิดเห็น หรือทัศนคติไปในทางเดียวกัน และเสมือนว่าเป็นช่วงที่มีช่วงห่างเท่ากัน

2. วิธีกัตต์แมน (Guttman's Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นในแนวเดียวกันและสามารถจัดอันดับของทัศนคติสูง-ต่ำ แบบเปรียบเทียบกันและกันได้จากอันดับต่ำสุด ถึงสูงสุดและแสดงถึงการสะสมของข้อความความคิดเห็น

3. วิธีการจำแนกแบบ เอสดี สเกล (Semantic Differential Scale : S-D Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นโดยอาศัยคู่คำศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้าม เช่น ดี-เลว ขยัน-ขี้เกียจ เป็นต้น

4. วัดแบบลิเคิร์ต (Likert's Method) เป็นวิธีสร้างมาตราวัดทัศนคติที่นิยมแพร่หลายเพราะเป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสามารถแสดงทัศนคติในทางชอบไม่ชอบโดยยึดอันดับความชอบหรือไม่ชอบซึ่งอาจมีคำตอบให้เลือก 5 หรือ 4 คำตอบ และให้ลงคะแนน 5 4 3 2 1 หรือ +2 +1 0 -1 -2 ตามลำดับ

5. วัดแบบ rating scale

การวิจัยเรื่องนี้ วัดความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและเทคโนโลยีประจำตำบลขอนแก่น ออกเป็น 3 ระดับ เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง และเห็นด้วยน้อย

การรับรู้

ความหมายของการรับรู้

รัจรี นพเกตุ (2540) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง ขบวนการประมวลและตีความข้อมูลต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวเราที่ได้จากความรู้สึกรู้สึก ส่วนความรู้สึกรู้สึกเกิดจากการกระตุ้นอวัยวะรับความรู้สึกซึ่งมีอยู่ 5 ชนิด คือ ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง การรู้สึกจึงมีลักษณะง่ายตรงไปตรงมาไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของการเรียนรู้ ประสบการณ์ แรงจูงใจ อารมณ์ ฯลฯ ส่วนการรับรู้จะเป็นขบวนการต่อไปคือตีความจากสิ่งที่ได้รับจากการรู้สึกออกมาให้มีความหมายว่า สิ่งที่เห็นอยู่คืออะไร เสียงที่ได้ยินคือเสียงอะไร การรับรู้จึงมีเรื่องของจิตวิทยา คือการเรียนรู้ ประสบการณ์ แรงจูงใจ อารมณ์ ฯลฯ เข้ามามีบทบาทร่วมอยู่ด้วย

เทพนพ เมืองแมน และสวิง สุวรรณ (2540) สรุปว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการในการเลือกรับ การจัดระเบียบและการแปลความหมายของสิ่งเร้าที่บุคคลพบเห็นหรือมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องด้วยในสิ่งแวดล้อมหนึ่งๆ

สุชา จันทน์เอม (2540) กล่าวว่า การรับรู้เป็นกระบวนการที่มีระดับตั้งแต่ง่ายสุดถึงซับซ้อนที่สุดจนยากแก่การเข้าใจ นักจิตวิทยาได้ให้ความหมายการรับรู้แตกต่างกันออกไป

นุสาสนี จิตราภิรมย์ (2545) สรุปว่าการรับรู้เป็นกระบวนการที่บุคคลจัดระเบียบและตีความข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการรู้สึก เพื่อให้เกิดเป็นความรู้ความเข้าใจ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลตีความหรือประมวลผลจากข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับทราบเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ

กระบวนการรับรู้

จำเนียร ช่วงโชติ (2532) ได้สรุปกระบวนการรับรู้ไว้ดังนี้

1. อาการสัมผัส หมายถึง อาการที่อวัยวะรับสัมผัส รับสิ่งเร้า หรือสิ่งที่ผ่านเข้ามากระทบอวัยวะรับสัมผัสต่าง ๆ
2. การแปลความหมายจากอาการสัมผัส คือ ส่วนสำคัญที่จะช่วยให้แปลความนั้นถูกต้องเพียงใด ซึ่งต้องอาศัยสติปัญญา ความเฉลียวฉลาด การสังเกต การตั้งใจ ความสนใจ และคุณภาพจิตใจของบุคคลในขณะนั้น
3. การใช้ความรู้เดิมหรือประสบการณ์ที่ผ่านมาเพื่อช่วยแปลความหมาย ได้แก่ ความคิด ความรู้ และการกระทำที่ได้เคยปรากฏแก่ผู้นั้นมาแล้วในอดีต ความรู้เดิม และประสบการณ์เดิมมีความสำคัญมากในการแปลความหมาย และในการแปลความหมายได้ดีต้องมีคุณลักษณะดังนี้ คือ เป็นความรู้ที่แน่นอน ถูกต้อง ชัดเจน และต้องมีปริมาณมาก หมายถึง มีความรู้หลายๆ อย่างจึงจะช่วยแปลความหมายได้สะดวก
4. การรับรู้ เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาพฤติกรรมทางด้านความรู้

พฤติกรรมทางด้านความรู้สึก มีรูปแบบการพัฒนาตามลำดับขั้น ดังนี้

1. การรับรู้สิ่งเร้า คือ การทำให้คนได้รับประสบการณ์จากสภาพแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นสิ่งของ คน สัตว์ หรือข้อมูล ฯลฯ แล้วเกิดการรับรู้ว่าจะอะไรเป็นอะไร เข้าใจถึงลักษณะสำคัญของสิ่งนั้น การรับรู้สิ่งเร้า แบ่งเป็น 3 ชั้น คือ

1.1 การตระหนักเกี่ยวกับสิ่งเร้า

1.2 การเต็มใจที่จะรับสิ่งเร้านั้น

1.3 การควบคุมหรือคัดเลือกความสนใจที่มีต่อสิ่งเร้านั้น

2. การตอบสนอง ชั้นตอนนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากชั้นตอนที่แล้ว ถ้าในการรับรู้สิ่งเร้านั้น คนรู้สึกยอมรับ คนก็จะเต็มใจตอบสนอง แต่ถ้ารู้สึกไม่เต็มใจจะมีปฏิกิริยาต่อต้าน ตรงนี้เป็นจุดที่เวลาจะเริ่มต้นโครงการใหม่ต้องระมัดระวังอย่างรอบคอบ

3. การสร้างคุณค่า หลังจากทีคนรับรู้สิ่งเร้าและมีปฏิกิริยาโต้ตอบแล้ว ต่อมาเป็นการสร้างคุณค่า หรือค่านิยมซึ่งสังเกตได้จาก

3.1 การยอมรับคุณค่า คือ พร้อมที่จะรับว่าสิ่งนั้นมีคุณค่า มีประโยชน์อย่างไร

3.2 การชมชอบคุณค่า คือ ความรู้สึกที่เป็นการตัดสินใจว่า จะต้องสนองต่อสิ่งเร้าในทางใด หรือเลือกว่าจะเกิดความยึดถือต่อสิ่งนั้นในทางใด

3.3 การผูกพันในคุณค่านั้น คือ ความรู้สึกหรือความคิด ฝังแน่นในคุณค่านั้นอย่างแน่นแฟ้น พฤติกรรมหรือการเรียนรู้ในข้อนี้เป็นลักษณะของทัศนคติ และความซาบซึ้ง

4. การจัดระบบคุณค่า หลังจากคนมีคุณค่าย่อยๆ ที่กระจัดกระจายเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ แล้วบุคคลจะต้องผ่านกระบวนการต่อไป คือ การคิด พิจารณา และรวบรวมค่านิยมเหล่านั้น เพื่อหาว่ามีค่านิยมอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวกับสิ่งกำลังพิจารณาอยู่ กระบวนการในขั้นนี้ประกอบด้วย การจัดคุณค่าเหล่านั้นเข้าไปเป็นหมวดหมู่ เป็นเรื่อง หรือเป็นระบบ มองเห็นความสัมพันธ์ของคุณค่า

เหล่านั้น และตัดสินใจว่าคุณค่าอะไรที่มีความสำคัญมีบทบาทมากที่สุด กระบวนการนี้แยกเป็น 2 ระดับ คือ

4.1 การสร้างมโนภาพเกี่ยวกับคุณค่า คือ การจัดคุณค่าต่างๆ เป็นพวกได้

4.2 จัดระบบคุณค่าเหล่านั้นให้เป็น การจัดจมองเห็นภาพโดยส่วนรวมของคุณค่าที่มาร่วมกันได้ทั้งหมด ลักษณะสุดท้ายของการจัดระบบคุณค่านี้จะออกมาในรูปแบบลักษณะของการพัฒนาปรัชญาแห่งชีวิต หรืออุดมการณ์ในความคิด

5. การสร้างลักษณะนิสัย เป็นการพัฒนาความรู้สึกถึงขั้นสูงสุดที่ทำให้คนมีระบบค่านิยมเป็นสิ่งควบคุมพฤติกรรมทำให้คนๆ นั้น มีลักษณะในการแสดงออกอย่างใดอย่างหนึ่งที่เรียกว่าเป็นเอกลักษณ์ การเกิดเอกลักษณ์ที่เป็นลักษณะใดควรประกอบด้วย

5.1 การรวมสรุปค่านิยมที่ฝังแน่นในรูปใดรูปหนึ่ง คือ ระบบค่านิยมที่มีผลให้มีการแสดงออกเป็นลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

5.2 การเกิดเป็นคุณลักษณะขึ้น เป็นผลรวมของความรู้สึกและการแสดงออกซึ่งให้เห็นถึงลักษณะของบุคคลนั้นๆ โดยมีลักษณะที่มั่นคง สามารถทำนายได้ การเกิดคุณลักษณะเฉพาะบุคคลนั้นเป็นลักษณะหนึ่งของการปรับตัว ในด้านส่วนตัว อารมณ์และสังคม

จากแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การรับรู้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ

การเกษตรในตำบลหนองสารเดช อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี

สภาพพื้นที่ของตำบลหนองสารเดชจะเป็นที่ดอน เป็นที่ลูกคลื่นความลาดชันประมาณ 2-4 % ซึ่งจะอยู่ทางตอนกลางของตำบลทอดด้วยยาวแนวตะวันออก-ตะวันตก ดินจะเป็นกลุ่มชุดดินที่ 52 และ 52B มีความเหมาะสมในการปลูกพืชไร่พืชผัก ส่วนในทางตะวันออกจะมีพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชันประมาณ 0.2% ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มชุดดินที่ 28 เป็นดินเหนียว มีความเหมาะสมในการปลูกพืชไร่และไม้ผลมากกว่าจะทำนา เช่น การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และถั่วต่างๆ อย่างไรก็ตามมีอยู่บางพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกพืชเพราะปัญหาน้ำท่วมขัง ซึ่งอยู่บริเวณทิศตะวันตกเฉียงใต้ เขตติดต่อกับอำเภอบ้านหมี่ สำหรับพื้นที่ปลูกผักจะมีที่เหมาะสมเกือบทั้งตำบลหนองสารเดช ยกเว้นบริเวณหมู่ 9 และ หมู่ 11 ที่พื้นดินที่ไม่เหมาะสม เพราะขาดแหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูก

พื้นที่การเกษตร

ตำบลหนองสารเดช มีพื้นที่ทั้งหมด 37,093 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตรทั้งสิ้น 31,595 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 82.83 ของพื้นที่ทั้งหมด

ตารางที่ 1 พื้นที่ทำการเกษตรของตำบลหนองสารเดช

ชื่อพืช	พื้นที่ปลูก(ไร่)
ข้าวโพด	19,352
ข้าว	1,150
อ้อย	6,540
งา	1,050
ทานตะวัน	15,352
ถั่วลิสง	4,520
ข้าวฟ่าง	9,000
มันสำปะหลัง	1,201

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชื่อพืช	พื้นที่ปลูก(ไร่)
พืชผัก	520
ไม้ผล	1,200

หมายเหตุ: ในพื้นที่การเกษตรมีการปลูกพืชหมุนเวียน (crop rotation)

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอหนองม่วง (2550)

ระบบการปลูกพืช

ระบบที่ 1	ปลูกข้าว (สิงหาคม – พฤศจิกายน)
ระบบที่ 2	งา ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (พฤษภาคม – กันยายน)
ระบบที่ 3	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวฟ่าง (มิถุนายน – ธันวาคม)
ระบบที่ 4	ถั่วลิสง ทานตะวัน (มิถุนายน – ธันวาคม)
ระบบที่ 5	ถั่วเขียว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (พฤษภาคม – กรกฎาคม)
ระบบที่ 6	อ้อยโรงงาน (มกราคม – ธันวาคม)
ระบบที่ 7	มันสำปะหลัง (มกราคม – ธันวาคม)

การปลูกไม้ผล ตำบลชอนสารเดช เป็นแหล่งที่มีการปลูกมะม่วงจำนวนมาก โดยจะมีเกษตรกรที่ปลูกมะม่วงในรูปของสวนไม้ผล ประมาณ 30 ราย พื้นที่ปลูกประมาณ 500-600 ไร่ (สำนักงานเกษตรอำเภอหนองม่วง, 2550)

ด้านปศุสัตว์

ตำบลชอนสารเดช มีการเลี้ยงวัวนม วัวเนื้อ สุกร ไก่ฟาร์ม โดยการเลี้ยงสัตว์จะเลี้ยงในลักษณะเป็นการเลี้ยงแบบเสริมรายได้ โดยมีเกษตรกรที่เลี้ยงวัวนม จำนวน 20 ราย วัวนม 371 ตัว เกษตรกรที่เลี้ยงวัวเนื้อ 15 ราย วัวเนื้อ 235 ตัว มีการเลี้ยงไก่พื้นเมืองและเป็ดไว้บริโภคในครัวเรือน มีเกษตรกรที่เลี้ยงไก่เนื้อ โดยเลี้ยงเป็นฟาร์มในรูปแบบจ้างเลี้ยงจากบริษัท มีจำนวน 9 ฟาร์มเลี้ยงรุ่นละ

5,000 ตัว เลี้ยงได้ 4-6 รุ่นต่อปี/ฟาร์ม ทางด้านการประมงมีการขุดสระเพื่อเก็บน้ำและเลี้ยงปลาเพื่อเป็นรายได้เสริม จำนวน 22 ราย จำนวน 30 สระ พื้นที่ 28 ไร่ (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2544)

การรวมกลุ่มของเกษตรกร

ตารางที่ 2 ชื่อกลุ่ม จำนวนกลุ่ม และจำนวนสมาชิก

ชื่อกลุ่ม	จำนวนกลุ่ม	สมาชิก
1. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	5	116
2. กลุ่มยุวเกษตรกร	2	31
3. กลุ่มส่งเสริมอาชีพ	5	280
4. กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	4	152
รวม	16	579

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอหนองม่วง (2550)

ผลการศึกษาโครงการเพิ่มศักยภาพชุมชนด้านการเกษตรตามโครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร ตำบลหนองทราย อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี (กระทรวงเกษตรสหกรณ์, 2544) พบปัญหาด้านการเกษตร ดังนี้

1. ปัญหาการผลิตข้าวโพด
  - ต้นทุนการผลิตสูง
  - ขายผลผลิตไม่คุ้มกับการลงทุน
  - การใช้ปุ๋ยเคมีไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

แนวทางการแก้ไข

- รวมกลุ่มในการจัดซื้อปัจจัยการผลิตเนื่องจากเมล็ดพันธุ์มีราคาแพง

- เกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมต้องเปลี่ยนพันธุ์ทุกปี
- จัดระบบการปลูก โดยการสลับแปลงปลูก
- ลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีโดยส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยอินทรีย์
- รวมกลุ่มในการต่อรองราคาผลผลิต
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ๆในการเพิ่มผลผลิต

2. ปัญหาการผลิตอ้อย

- ปรับปรุงด้านการเพิ่มผลผลิตอ้อย
- การใช้ปุ๋ยเคมี
- การป้องกันกำจัดวัชพืชและศัตรูพืช

แนวทางการแก้ไข

- รวมกลุ่มในการรับความรู้ด้านวิชาการเพิ่มผลผลิต
- ให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่ในการเพิ่มผลผลิต
- รวมกลุ่มในการรับความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดวัชพืชและศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (IPM) เพื่อลดต้นทุนในการใช้สารเคมี
- ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยชีวภาพและปุ๋ยอินทรีย์คู่กับปุ๋ยเคมี

3. ปัญหาการผลิตไม่ผล เช่น ขนุน มะม่วง น้อยหน้า

- เกษตรกรยังมีการใช้เทคโนโลยีไม่ถูกต้อง

แนวทางการแก้ไข

- ถ่ายทอดวิธีการเพิ่มผลผลิต เช่น การปลูกการดูแลรักษา การตัดแต่งกิ่ง การใช้ปุ๋ยเคมีในการเพิ่มผลผลิตไม่ผล

4. ปัญหาการตงงานกลับสู่ภูมิลำเนาจากกรุงเทพฯและในตัวจังหวัด

แนวทางการแก้ไข

- บรรเทาปัญหาการว่างงานโดยใช้กิจกรรมเกษตรยังชีพและอาชีพเสริมโดยให้เกษตรกรรวมกลุ่มในการจัดทำกิจกรรมต่างๆ เช่น เย็บผ้า โหล ทำดอกไม้จันทร์ แปรรูปและถนอมอาหาร

5. การเลี้ยงสัตว์

- การเลี้ยงไก่พื้นเมืองมีปัญหาโรคระบาด

แนวทางการแก้ไข

- จัดอบรมให้ความรู้เรื่องการป้องกันและกำจัดโรคสัตว์ปีก

การดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช

1. วัตถุประสงค์ของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช

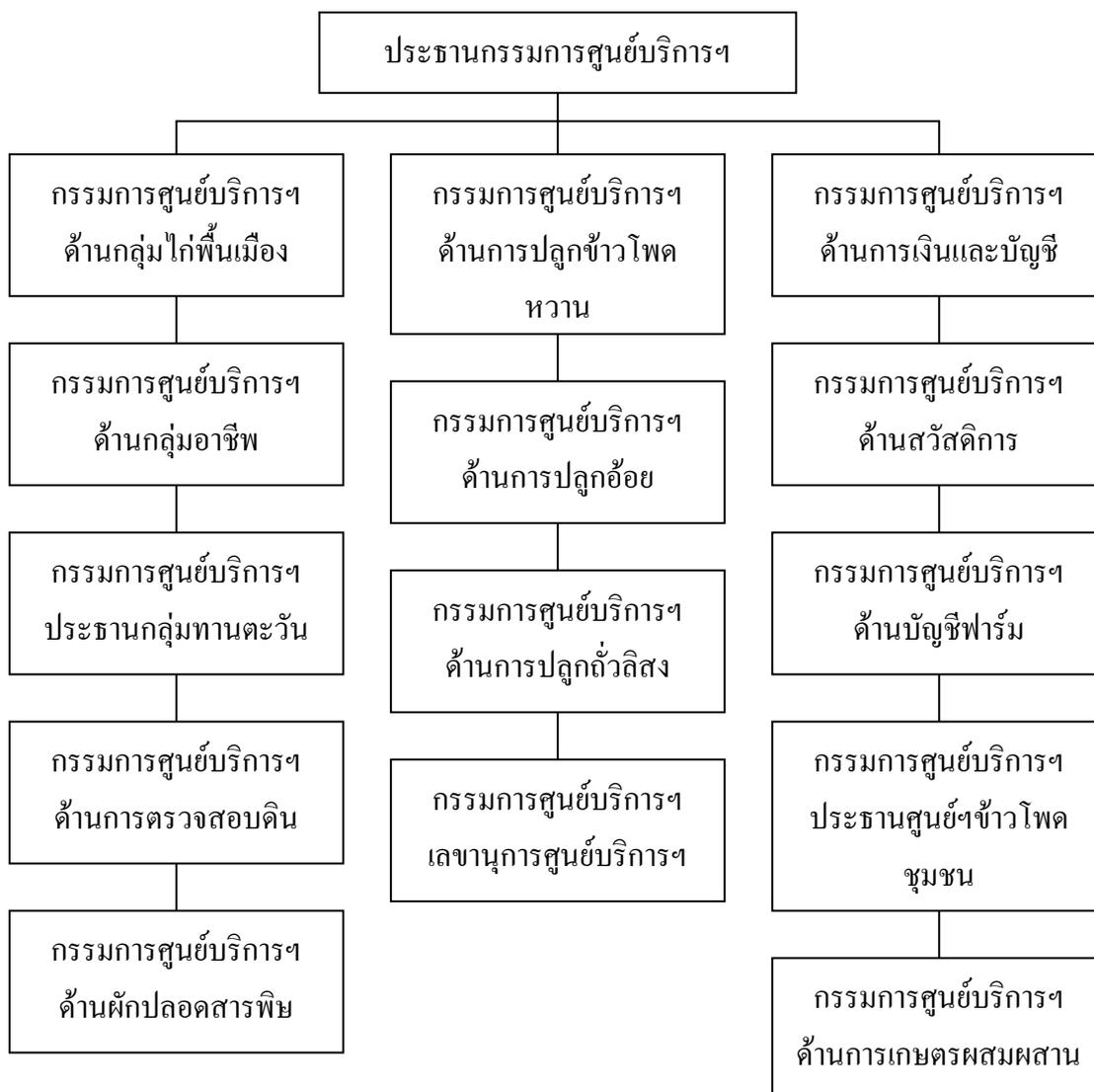
- 1.1 เพื่อพัฒนาความรู้ของเกษตรกรให้สามารถนำไปปรับใช้ในการเกษตร
- 1.2 เพื่อให้เกิดความมั่นคงก้าวหน้าและเพิ่มรายได้ของชุมชนจากการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
- 1.3 เพื่อให้เกิดการระดมบุคลากรและงบประมาณลงในพื้นที่ในลักษณะบูรณาการ
- 1.4 เพื่อปรับปรุงระบบการส่งเสริมการเกษตรให้สามารถสนองต่อความต้องการของชุมชน
(กรมส่งเสริมการเกษตร, 2545)

2. ที่ตั้งของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช

ครั้งแรกตั้งอยู่ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสารเดช ภายในบริเวณโรงเรียนชุมชนวัดศิรินาครัตนาราม หมู่ 9 และเมื่อปี 2543 ทางโรงเรียนมีความจำเป็นต้องใช้สถานที่เป็นศูนย์เด็กเล็กได้มีการประชุมกับผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. และหัวหน้ากลุ่มต่างๆ ลงมติให้ย้ายมาอยู่ที่บ้านพักเกษตรกรตำบลหนองสารเดช เลขที่ 2/1 หมู่ 4 บ้านหนองสารเดชนอก อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี ซึ่งนายศิริ สาทราคม เป็นผู้มอบที่ดินให้ จำนวน 1 ไร่

3. โครงสร้างของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช

3.1 ผังโครงสร้างของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช

ภาพที่ 1 ผังโครงสร้างของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช
ที่มา: ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช (2549)

3.2 คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ขอนแก่น

1. นางสาวสมจิตร	งามศรี	ประธานคณะกรรมการศูนย์บริการฯ
2. นายจุมพล	งามศรี	กรรมการ ด้านกลุ่มไถ่พื้นเมือง
3. นายชาญ	โตสารเดช	กรรมการ ด้านกลุ่มอาชีพ
4. นายสุเทพ	ฉิมมา	กรรมการ ด้านบัญชีฟาร์ม
5. นายทองแดง	กัลลพัฒน์	กรรมการ ด้านการปลูกข้าวโพดหวาน
6. นายคอย	เม่นเกิด	กรรมการ ประธานศูนย์ฯข้าวโพดชุมชน
7. นางสาวมัยนตรี	ศิศรี	กรรมการ ด้านการตรวจสอบดิน
8. นายวินัย	มั่งศิลป์	กรรมการ ด้านการปลูกอ้อย
9. นายสุริยาวัช	สาตราคม	กรรมการ ด้านการเกษตรผสมผสาน
10. นายวีระ	ปลากัดทอง	กรรมการ ด้านการปลูกถั่วลิสง
11. นางอนงค์	ท้าวทุมมา	กรรมการ ด้านการปลูกผักปลอดสารพิษ
12. นายสุรินทร์	โอภาส	กรรมการ ประธานกลุ่มทานตะวัน
13. นางสาวจำปี	ดิษฐ์วิเศษ	กรรมการ ด้านการเงินและบัญชี
14. นางประยูร	ส่งกลิ่น	กรรมการ ด้านสวัสดิการ
15. นางณภัทร	ภูริผล	กรรมการ เลขานุการศูนย์บริการฯ

3.3 หน้าที่ของคณะกรรมการและเลขานุการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

1. การจัดทำวางแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

1.1 การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลและการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การจัดฝึกอบรมและถ่ายทอดความรู้ของหน่วยงาน เช่น กรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน และหน่วยงานสาธารณสุข ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลเพื่อขอรับงบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น ได้แก่

แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร แผนการลงทุนเชิงธุรกิจ แผนการปรับปรุงและฟื้นฟู
ทรัพยากรธรรมชาติ

1.2 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

1.2.1 จัดประชุมเกษตรกรประจำแนกตามกลุ่มกิจกรรมการเกษตร ได้แก่ กลุ่ม
พืชที่ปลูก

1.2.2 รวบรวมความต้องการ ปัญหา แนวทางแก้ไขปัญหา และ
ข้อเสนอแนะ

1.2.3 จัดลำดับความสำคัญของปัญหา

1.2.4 ดำเนินการแก้ไขปัญหาระดับพื้นที่ที่สามารถดำเนินการได้ทันที

1.2.5 ดำเนินการจัดทำแผนเพื่อของงบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อแก้ไขปัญหาคือจำเป็นต้องใช้งบประมาณสนับสนุน

1.2.6 ชี้แจงความจำเป็นของโครงการที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ
และติดตามผลการพิจารณาอนุมัติงบประมาณ

2. การจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร

2.1 จัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร ที่ศูนย์บริการฯ เดือนละ
1 ครั้ง และถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ศูนย์เรียนรู้ของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ เรื่องที่ถ่ายทอด
เทคโนโลยี เช่น การทำน้ำหมักชีวภาพ การผลิตพืชปลอดสารพิษ และเรื่องที่เกษตรกรสนใจ

2.2 ขั้นตอนการถ่ายทอดเทคโนโลยี

2.2.1 จัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ร่วมกันระหว่าง

คณะกรรมการศูนย์บริการฯกับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรของสำนักงานเกษตรอำเภอหนองม่วง
ดำเนินการทุก 3 เดือน

2.2.2 รวบรวมความต้องการ และปัญหาของเกษตรกรในตำบล เพื่อจัดทำ
แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยี

2.2.3 แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ให้คณะกรรมการศูนย์บริการฯ รับผิดชอบ
เรื่องสถานที่ที่ใช้ถ่ายทอดความรู้ และอาหารสำหรับผู้เข้าร่วมกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ ส่วน
เลขานุการศูนย์บริการฯ รับผิดชอบและประสานงานวิทยากร ตลอดจนสรุปข้อมูลด้านวิชาการ

2.2.4 สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และความ
คิดเห็นระหว่างเกษตรกรกับวิทยากร

3. การให้บริการของศูนย์บริการฯ

ศูนย์บริการฯ เปิดให้บริการทุกวันอังคารและวันพฤหัสบดี ระหว่างเวลา 09.00-12.00 น. มี
คณะกรรมการศูนย์บริการฯ ประจำ วันละ 2 คน เรื่องที่ให้บริการแก่ เกษตรกร ได้แก่ การให้
คำแนะนำด้านการเกษตร การสำรวจและจัดทำสำมะโนครัวเรือนเกษตรกร การสำรวจและจด
ทะเบียนกลุ่มอาชีพเกษตรกร การให้คำแนะนำและเอกสารวิชาการ การประสานแผนงานของ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ และการตรวจสอบดิน อีกทั้งมีเอกสารทางวิชาการและเอกสาร
เผยแพร่ไว้บริการที่ศูนย์บริการด้วย นอกจากนี้มีบริการให้ข้อมูลเกี่ยวกับราคาผลผลิตทางการเกษตร
แหล่งจำหน่ายผลผลิตโดยการปิดประกาศไว้ที่ศูนย์บริการฯ การออกข่าวผ่านหอกระจายข่าว และ
การส่งหนังสือเวียนแจ้งผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น

4. การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ ดำเนินการผ่านช่องทางต่าง ๆ อาทิ การประชุมคณะกรรมการศูนย์บริการฯ การประชุมผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้มีการเผยแพร่การดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ เอกสารเผยแพร่ แผ่นพับ วารสารต่างๆ โปสเตอร์ หนังสือพิมพ์ สื่อมวลชน ได้แก่ หอกระจายข่าว โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต สื่อกิจกรรม ได้แก่ การไปศึกษาดูงาน การจัดฝึกอบรม

5. การสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ สนับสนุนให้คณะกรรมการศูนย์บริการฯ ได้เข้ารับการฝึกอบรม และนำเสนอผลงานในส่วนที่ตนรับผิดชอบ

6. การปฏิบัติงานตามแผนของศูนย์บริการฯ

6.1 กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร การถ่ายทอดความรู้/เทคโนโลยีเป็นประจำทุกเดือน ณ จุดสาธิต นำเกษตรกรที่สนใจศึกษาดูงาน ณ จุดสาธิตที่ประสบความสำเร็จ และการติดตามให้คำแนะนำเพิ่มเติมโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

6.2 กิจกรรมของแผนการลงทุนเชิงธุรกิจ การสนับสนุนงบประมาณ/ปัจจัยการผลิตแก่กลุ่มเกษตรกรต่าง ๆ การดำเนินการส่งเสริมการลงทุนในชุมชน การจัดให้มีจุดรวบรวมรับซื้อและจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรในชุมชน

6.3 กิจกรรมของแผนการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ การรณรงค์เกษตรกรไม่เผาตอซังฟางข้าว สนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการผลิตพืช ส่งเสริมการนำวัสดุเหลือใช้จากการผลิตมาทำเป็นปุ๋ย ชีวภาพใช้ทดแทนปุ๋ยเคมีสังเคราะห์

7. การแจ้งเตือนภัย การแจ้งเตือนภัยน้ำท่วม/ภัยแล้ง การแจ้งเตือนเรื่องเศรษฐกิจ และการแจ้งเตือนการระบาดของโรค แมลง และสัตว์ศัตรูพืชโดยติดประกาศและหนังสือถึงผู้นำชุมชน และ ผ่านทางหอกระจายข่าว

หลักสำคัญที่ทำให้ศูนย์บริการฯประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน

1. ชุมชนยอมรับและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ เนื่องจากเป็นศูนย์กลางให้บริการด้านการเกษตร
2. ประธานคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการฯ และกรรมการทุกคนมีหน้าที่ความรับผิดชอบในศูนย์บริการฯ
3. คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการฯ แต่ละคนเป็นตัวแทนของแต่ละหมู่บ้าน
4. การบริหารงานทุกโครงการมีความโปร่งใส
5. คณะกรรมการทุกคนทราบข้อมูลของโครงการและงบประมาณต่างๆ ที่ดำเนินในแต่ละปีของแต่ละหมู่บ้าน
4. กิจกรรมภายใต้การดำเนินงานของศูนย์บริการฯ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

4.1 จัดตั้งโรงเรียนเกษตรกรฝึกในพระราชดำริ เดือนมิถุนายน-สิงหาคม 2544 ดำเนินการในหมู่ที่ 11 ตำบลขอนแก่น อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 35 ราย เมื่อสิ้นสุดโครงการเกษตรกรทั้ง 35 ราย ได้มีการรวมกลุ่มจัดตั้งกลุ่มผู้ผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษและผลิตน้ำหมักชีวภาพ นำไปใช้ในการปลูกผักเพื่อลดต้นทุนการผลิตและการใช้สารเคมี โดยมีการระดมหุ้นกันของสมาชิก ซึ่งตั้งแต่ปี 2544 - 2550 มีเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมโครงการเพิ่มเป็น 397 คน และได้งบประมาณสนับสนุนจากวิสาหกิจชุมชน ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีการจัดซื้อวัตถุดิบอุปกรณ์ในการผลิตน้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยอินทรีย์ป่นเม็ด มีนายสมเดช สง่าแสง เป็นวิทยากรให้กับเกษตรกรที่เข้าฝึกอบรม ซึ่งปัจจุบันสามารถผลิตและจำหน่ายปุ๋ยได้ประมาณปีละ 150 ตัน ให้กับเกษตรกรในตำบล อำเภอและจังหวัดใกล้เคียง อีกทั้งยังเป็นที่ศึกษาดูงานเป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนต่างๆ ในตำบลและอำเภอต่างๆ ในจังหวัดลพบุรี

4.2 วิสาหกิจแปรรูปมะม่วงดองและผลิตหัวเชื้อดองมะม่วง ดำเนินการโดยกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรขอนแก่น หมู่ที่ 9 บ้านหนองแดง สมาชิก จำนวน 66 คน มีการระดมหุ้นและได้งบประมาณสนับสนุนจากวิสาหกิจชุมชน ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผลิตหัวเชื้อดองมะม่วงจำหน่าย และได้รับรองความปลอดภัยจากสารพิษ จากสถาบันวิทยาศาสตร์ ปี 2547 ได้รับการรับรองเป็นสินค้า OTOP ระดับ 4 ดาว เป็นจุดสาธิตและถ่ายทอดในการแปรรูปมะม่วงและผลผลิตทางการเกษตร โดยมีนางบุญยืน โตสารเดช เป็นวิทยากร เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนในตำบลและอำเภอใกล้เคียง ดำเนินงานในรูปแบบของคณะกรรมการและปันผลให้กับสมาชิก

4.3 วิสาหกิจชุมชนผลิตสุรากลั่น มีสมาชิก 67 คน มีการระดมหุ้นได้งบประมาณสนับสนุนจากวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งของกลุ่มเกษตรกรทำไร่ขอนแก่น ปี 2546 ได้รับการรับรองเป็นสินค้า OTOP ระดับ 4 ดาว โดยมีนายชาญยุทธ โตสารเดช เป็นวิทยากร ปัจจุบันได้ผลิตเหล้าขาว 35 ดีกรี จำหน่ายให้กับเกษตรกรและบุคคลทั่วไป อีกทั้งยังเป็นจุดสาธิตที่ศึกษาดูงานเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนและ โรงเรียนต่างๆดำเนินงานในรูปแบบของคณะกรรมการและปันผลให้กับสมาชิก

4.4 วิสาหกิจโรงสีข้าวชุมชนเพื่อผลิตข้าวปลอดสารพิษ โดยมีนายจตุพร งามมีศรี เป็นประธานและเป็นวิทยากรจุดสาธิตการแปรรูปข้าว ได้งบประมาณสนับสนุนจากวิสาหกิจชุมชนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 2,154,160 บาท จัดสร้างโรงสีพร้อมลานตากและถังล้างสำหรับเก็บข้าวเปลือก ขนาด 350 เกวียน มีสมาชิก จำนวน 82 คน ลงหุ้นจำนวน 100,000 บาท และองค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่นสนับสนุนงบประมาณจำนวน 654,720 บาท ในการจัดซื้อเครื่องชั่งน้ำหนักข้าวเปลือก

หมายเหตุ ในการดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรมของศูนย์บริการฯ มีการทำบัญชีและสามารถตรวจสอบได้ทุกวิสาหกิจ โดยมีสำนักงานตรวจบัญชีเป็นผู้ให้คำแนะนำในการจัดทำบัญชี

โครงการส่งเสริมการเกษตร ของตำบลหนองสารเดชภายใต้การดำเนินของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช ปี 2550

ตารางที่ 3 โครงการ/กิจกรรม ปริมาณงาน สถานที่ดำเนินการ ระยะเวลาดำเนินการ และผลการดำเนินงาน

โครงการ/กิจกรรม	ปริมาณงาน	สถานที่ ดำเนินการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผลการ ดำเนินงาน
1. โครงการ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงกิจกรรม	5 ครั้ง/50 คน	หมู่ 1	มิ.ย.-ก.ค.	
ดำเนินการเรียนรู้				
ครั้งที่ 1 อบรมถ่ายทอดความรู้	1 วัน/50 คน		12 มิ.ย.	100%
- ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง				
- การจัดทำบัญชีฟาร์ม				
- การวิเคราะห์งบประมาณฟาร์ม				
- การเลี้ยงหมูหลุม				
ครั้งที่ 2 อบรมถ่ายทอดความรู้	1 วัน/50 คน		19 มิ.ย.	100%
- ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง				
- การจัดทำบัญชีฟาร์ม				
- การเพาะถั่วงอกไร้ราก				
ครั้งที่ 3 อบรมถ่ายทอดความรู้	1 วัน/50 คน		25 มิ.ย.	100%
- ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง				
- การจัดทำบัญชีฟาร์ม				
- การทำน้ำหมักชีวภาพ				
- การวิเคราะห์ตลาด				
ครั้งที่ 4 อบรมถ่ายทอดความรู้	1 วัน/50 คน		30 มิ.ย.	100%
- ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง				
- การจัดทำบัญชีฟาร์ม				
- การทำน้ำส้มควันไม้				
- การวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผัก				

ตารางที่ 3 (ต่อ)

โครงการ/กิจกรรม	ปริมาณงาน	สถานที่ ดำเนินการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผลการ ดำเนินงาน
ครั้งที่ 5 อบรมถ่ายทอดความรู้ - ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - การจัดทำบัญชีฟาร์ม - การวิเคราะห์ตลาด - การศึกษาดูงาน ศูนย์ภูมิรักษ์ จ.นครนายก	1 วัน/50 คน		2 ก.ค.	100%
2. โครงการพัฒนาให้เกษตรกรเป็น มืออาชีพในการผลิต กิจกรรม อบรมอาสาสมัครเกษตร ครั้งที่ 1 ฝึกปฏิบัติการเพาะถั่วงอก ครั้งที่ 2 ฝึกปฏิบัติการทำน้ำหมัก ชีวภาพ ครั้งที่ 3 ฝึกปฏิบัติการทำน้ำส้มควัน ไม้	3 ครั้ง/2 วัน 1 ครั้ง/12 คน 1 ครั้ง/12 คน 1 ครั้ง/12 คน	หมู่ที่ 1	ก.ค. 50 2,3 ก.ค. 9,10 ก.ค. 12,13 ก.ค.	 100% 100% 100%
3. โครงการ ส่งเสริมการผลิตสินค้า ปลอดภัยและได้มาตรฐาน กิจกรรม พัฒนาเกษตรกร - ถ่ายทอดเทคโนโลยีตามกระบวนการ โรงเรียนเกษตรกร ครั้งที่ 1 ประชุมชี้แจงโครงการ - การวางแผนการจัดการผลิตพืช ปลอดภัยและกำหนดแปลง เรียนรู้ - การใช้สารชีวภาพในพืชผัก	3 ครั้ง/31 คน 1 ครั้ง/31 คน	หมู่ที่ 8	มิ.ย.-ก.ค. 21 มิ.ย.	 100%

ตารางที่ 3 (ต่อ)

โครงการ/กิจกรรม	ปริมาณงาน	สถานที่	ระยะเวลา	ผลการ
		ดำเนินการ	ดำเนินการ	ดำเนินงาน
ครั้งที่ 2 ระบบนิเวศพื้นฐาน				
- การเก็บตัวอย่างศัตรูพืช	1 ครั้ง/31 คน		28 มิ.ย.	100%
- การวิเคราะห์ธาตุอาหารในดิน				
ครั้งที่ 3 ฝึกปฏิบัติการทำเชื้อไตโค				
เดอร์ม่าและเชื้อบิวเวอร์เรีย	1 ครั้ง/31 คน		5 ก.ค.	100%

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอหนองม่วง (2550)

5. ผลงานดีเด่นของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

ปี 2548 ชนะเลิศการประกวดศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลระดับอำเภอ

ปี 2548 ชนะเลิศการประกวดศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลระดับจังหวัด

ปี 2547-2548 ชนะเลิศการประกวดขบวนมโหรีในงานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

ปี 2547 ชนะเลิศการประกวดทำอาหารไทยในงานตำบลนำร่องผลิตพืชปลอดภัย

ปี 2547 ชนะเลิศการส่งผลงานภูมิปัญญาดีเด่นระดับเขตและระดับประเทศในเรื่องเครื่องพ่นสารเคมีแบบประหยัด

ปี 2548 และ ปี 2549 ขณะเลิกการประกวดจัดกระเช้าผักอินทรีย์/ผักปลอดสารพิษในงานมหกรรมส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรของจังหวัดลพบุรี

6. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการดำเนินงานในอนาคต

6.1 ปัญหา อุปสรรคการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

คณะกรรมการศูนย์บริการฯ ยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง เนื่องจากคณะกรรมการส่วนใหญ่มีภารกิจมาก และมีตำแหน่งหน้าที่การทำงานหลายตำแหน่ง

6.2 แนวทางการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

การทำแผนการประชุมระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล/ผู้ใหญ่บ้านกับคณะกรรมการศูนย์บริการฯ ให้เกิดการประสานงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดฝึกอบรมเกษตรกรในโครงการ โรงเรียนเกษตรกรให้ได้ 100 คนต่อปีขึ้นไป

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตรประจำตำบล

สมคิด แก้วทิพย์ และ เฉลิมชัย ปัญญาดี (2547 อ้างใน ชัชรี นฤทุม, 2547) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมสร้างความมีส่วนร่วมในการดำเนินงานศูนย์บริการฯ มีอยู่ 4 ประการ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านคน ซึ่งประกอบด้วย

- ประชาชนในพื้นที่ ต้องเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม มีแรงบันดาลใจ มีแรงจูงใจ มีอิสระและเวลาเพียงพอที่จะเข้าร่วมกิจกรรม มีการเตรียมความพร้อม และที่สำคัญ ต้องเริ่มด้วยกิจกรรมของตนเองก่อน

- ผู้นำ (คณะกรรมการ) ต้องมีความเสียสละ มีความน่าเชื่อถือ สามารถกระตุ้นให้ประชาชนเห็นปัญหา ร่วม ความสนใจร่วม และผลประโยชน์ร่วม รวมทั้งสำนึกในชะตากรรมร่วมกัน

- นักพัฒนาหรือคนนอก ต้องศึกษาชุมชนร่วมกับประชาชนเพื่อความเข้าใจในทุกด้าน ต้องเข้าใจในเนื้อหาและกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม มีความตั้งใจ มีความจริงใจ มีความผูกพันกับท้องถิ่น มีคนเชื่อถือและศรัทธา

2. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ

การมีระบบข้อมูลข่าวสารที่เป็นระบบระเบียบและใช้การได้ดี มีเป้าหมายร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงท้องถิ่นเดิมไปสู่ท้องถิ่นที่พึงประสงค์ มีการบริหารจัดการและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการแท้จริงของชุมชน มีการคิด วางแผน และปฏิบัติอย่างต่อเนื่องมีการประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน มีการกระจายความรับผิดชอบออกไปอย่างกว้างขวาง มีการติดต่อสื่อสารด้วยวิธีการและภาษาที่เหมาะสมกับชุมชน มีความสัมพันธ์อันดีกับสมาชิกของศูนย์บริการฯ อย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาทักษะผู้นำและสร้างผู้นำอย่างต่อเนื่อง ให้ความเป็นธรรมแก่สมาชิกทุกคน มีการตรวจสอบและประเมินเพื่อการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ

3. ปัจจัยด้านโครงสร้างของศูนย์บริการฯ

สถานที่ตั้งศูนย์บริการฯต้องเข้าถึงได้ง่าย (การเดินทางไปขอรับบริการมีความสะดวก) ต้องมีช่องทางให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในหลายๆลักษณะ (การกำหนดคณะอนุกรรมการหลายๆคณะ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน) เปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์บริการฯ (การใช้เวทีชุมชน เป็นแหล่งสร้างโอกาสทุกคนมีส่วนร่วม) มีกฎระเบียบในการบริหารจัดการ (สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบ) มีการจัดหางบประมาณที่ทุกคนเป็นเจ้าของ มีการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ (การสร้างเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายของสมาชิกกลุ่มต่างๆ)

4. ปัจจัยจากภายนอก

การมีกลไกของรัฐทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการที่เอื้อต่อการบริหารงานศูนย์บริการฯ มีหน่วยงานหลายหน่วยให้การสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์บริการฯอย่างต่อเนื่อง มีองค์กรที่เป็นกลางช่วยประสานงานและเชื่อมโยงฝ่ายต่างๆ เข้าหากัน ปัจจัยภายนอกที่เป็นภัยคุกคามหรืออุปสรรคจะเป็นแรงกดดันให้ต่อสู้หรือสร้างความท้าทายให้กับสมาชิกในศูนย์บริการฯ กระแสความตื่นตัวของสังคมที่มีต่อแนวคิดการมีส่วนร่วม

ปัจจัยต่างๆ ทั้ง 4 นี้ในบางพื้นที่บางปัจจัยอาจเป็นบวก แต่ในบางพื้นที่ปัจจัยนั้นอาจเป็นลบ ดังนั้นผลของปัจจัยต่างๆ ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานศูนย์บริการฯ ในพื้นที่ต่างๆ จึงแตกต่างกันไป และมีส่วนทำให้การพัฒนาของศูนย์บริการฯต่างๆ ไม่เท่าเทียมกัน รวมทั้งประชาชนที่เป็นสมาชิกของศูนย์บริการฯ ก็จะมีการพัฒนาที่แตกต่างกันไปด้วย

กระบวนการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตรประจำตำบล

ปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารงานศูนย์บริการฯ ว่าจะมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ดังนั้น กระบวนการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารงานศูนย์บริการฯ จึงต้องมีวิธีการที่แตกต่างกันไป การกำหนดวิธีการสร้างการมีส่วนร่วมจึงควรเกิดจากการศึกษาว่าศูนย์บริการฯ ของเรามีปัจจัยใดที่เป็นปัจจัยบวก หรือลบบ้าง สำหรับปัจจัยบวกที่ทำให้

เกิดการมีส่วนร่วมที่ดีแล้วอาจเก็บไว้ก่อน และมาพิจารณาถึงปัจจัยลบว่ามีอะไรบ้าง จากนั้นนำปัจจัยเหล่านั้นมาวิเคราะห์หาวิธีการในการแก้ไข โดยการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ

อย่างไรก็ตามในการเสริมสร้างให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์บริการฯ ควรเป็นดังนี้

1. เริ่มที่ปัญหาใกล้ตัวก่อน เพราะเป็นสิ่งที่เห็นได้ง่าย รวมทั้งเป็นการทำกิจกรรมเพื่อตัวเอง มิใช่ทำให้ผู้อื่น เช่น การจัดเวทีระดมความคิดเรื่องปัญหาการประกอบอาชีพ ปัญหาปากท้องของเกษตรกรย่อมได้รับความสนใจมากกว่าการจัดเวทีระดมความคิดเรื่องปัญหาจราจรของคนกรุงเทพฯ เป็นต้น

2. ทำกิจกรรมจากง่ายไปยาก เพื่อให้เกิดความสำเร็จ และอยากทำต่อไป เช่นควรเริ่มต้นด้วยกิจกรรมการจัดเวทีให้เกษตรกรที่มีอาชีพทำนามาร่วมกันพูดคุยถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการทำนาและวิธีการแก้ไขปัญหานั้นก่อน จากนั้นจึงเป็นกิจกรรมในการลงมือเขียนโครงการหรือลงมือปฏิบัติกิจกรรมแก้ไขปัญหา เป็นต้น

3. ทำกิจกรรมที่มีความต่อเนื่อง โดยทั่วไปแล้วบุคคลมักติดตามและต้องการทราบรวมทั้งเห็นผลของการทำงานร่วมกัน ดังนั้นในการทำกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์บริการฯ ต้องแสดงให้เห็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมเห็นว่าเกิดผลอะไรขึ้นจากกิจกรรมเดิมบ้าง เช่น มีปัญหาปุ๋ยแพง อาจใช้กิจกรรมการรวมตัวกันซื้อปุ๋ยมาขาย หรือเปิดร้านค้าชุมชน เป็นการแสดงว่ามีการแก้ไขปัญหา

4. สร้างบรรยากาศในการรับฟังปัญหา ในการประชุมหรือจัดเวทีหรือพบปะอย่างไม่เป็นทางการใดๆ ก็ตาม คณะกรรมการศูนย์บริการฯ จะต้องแสดงความสนใจและรับฟังความคิดเห็นของทุกคนอย่างตั้งใจ เพื่อแสดงให้เห็นว่า “ทุกเสียงของชาวบ้าน มีความหมาย” อันจะเป็นแรงจูงใจให้ทุกคนอยากมาร่วมงานกับคณะกรรมการศูนย์บริการฯ

5. สร้างสิ่งจูงใจ คณะกรรมการศูนย์บริการฯ จะต้องสร้างสิ่งจูงใจให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการทำงานร่วมกันกับศูนย์บริการฯ เช่น กำหนดนโยบายที่ตอบสนองความต้องการ การเปิดโอกาสให้เกษตรกรทุกคนได้แสดงออก การแจกของ การจัดทำงบประมาณ ใดๆก็ตามการสร้างแรงจูงใจควรอยู่บนพื้นฐานของการสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกร

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิรุตต์ คำลังการ (2544) ได้ศึกษา บทบาทของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ตามทัศนะของเกษตรกร ตำบลทุ่งนนทรี อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 146 ครัวเรือน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ สถิติเชิงพรรณนาที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน และค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนสถิติเชิงอนุมานที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ pearson product moment correlation coefficient พบว่าเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 44.23 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 63.7 มีแรงงานทางการเกษตรเฉลี่ย 6.39 คน มีระยะเวลาในการประกอบอาชีพการเกษตรเฉลี่ย 15.68 ปี มีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 26.27 ไร่ มีรายได้เฉลี่ย 113,000 บาท/ปี มีการผ่านการฝึกอบรมจากหน่วยงานต่างๆ เฉลี่ย 1.34 ครั้ง มีการเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตรร้อยละ 91.8 มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรทางประเภทสื่อบุคคล ได้แก่ เพื่อนบ้านร้อยละ 100 สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ ร้อยละ 96.6 และประเภทสื่อกิจกรรมกลุ่ม ได้แก่ การฝึกอบรมและชมการสาธิตเท่ากันคือ ร้อยละ 37.7 เกษตรกรมีการรับรู้และส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานของศูนย์ฯ ร้อยละ 54.8 และ 52.1 ตามลำดับ เกษตรกรมีความคาดหวังสูงสุดที่จะให้ศูนย์ เป็นเรื่องตลาด ราคา และเป็นจุดรวบรวมผลผลิต โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังเท่ากับ 2.97 ส่วนปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่มีต่อบทบาทของศูนย์ฯ ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ไม่ทราบถึงศูนย์ฯ มีบทบาทใดบ้าง ข้อเสนอแนะที่พบมากที่สุดคือ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบเกี่ยวกับบทบาทต่างๆ ให้มากขึ้น ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ความคาดหวังของเกษตรกรในบทบาทด้านการเป็นแหล่งความรู้และเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับกลุ่มสมาชิก การผ่านการฝึกอบรมจากหน่วยงานต่างๆ การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร การรับรู้และส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานของศูนย์ฯ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05, 0.01, 0.01, 0.01 และ 0.01 ตามลำดับ ความคาดหวังของเกษตรกรในบทบาทด้านการผลิต แปรรูปผลผลิตทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร การรับรู้และส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานของศูนย์ฯ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05, 0.05 และ 0.05 ตามลำดับ ความคาดหวังของเกษตรกรในบทบาทด้านการเป็นแหล่งบริการมีความสัมพันธ์กับการรับรู้และส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานของศูนย์ฯ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และความคาดหวังของเกษตรกรในบทบาทด้านการเชื่อมโยงการตลาดมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แต่พบว่าความคาดหวังของเกษตรกรในบทบาทด้านการเป็นที่ปรึกษาและร่วมแก้ไขปัญหาปัญหาทางการเกษตรกับเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์กับอายุ ระดับการศึกษา แรงงานทางการเกษตรระยะเวลาในการประกอบอาชีพการเกษตร ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร รายได้ การผ่านการ

ฝึกอบรมจากหน่วยงานต่างๆ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร ทาง การรับรู้และส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานของศูนย์ฯ

วิชัย ศรีโพธิ์งาม (2544) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตรประจำตำบลต่อการดำเนินงานของศูนย์ในจังหวัดเชียงใหม่ ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้อำนวยการศูนย์บริการฯ จำนวน 153 ราย ใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าไคสแควร์ พบว่า ผู้อำนวยการศูนย์บริการฯ ส่วนใหญ่มีความเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ที่ดี เพราะ กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดให้การดำเนินงานศูนย์บริการฯ เป็นนโยบายที่สำคัญที่จะต้องปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย โดยมีการชี้แจงประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และผู้อำนวยการศูนย์บริการฯ ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องศูนย์บริการฯ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในด้านกิจกรรม จะเห็นว่าอายุ และระดับเงินเดือนของผู้อำนวยการศูนย์บริการฯ มีความสัมพันธ์กับความเห็น โดยผู้อำนวยการศูนย์บริการฯ ที่มีอายุมาก และเงินเดือนอยู่ในระดับปานกลาง มีแนวโน้มเห็นด้วยต่อการดำเนินงานศูนย์บริการฯ ส่วนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์บริการฯ ของผู้อำนวยการศูนย์บริการฯ ที่มีความรู้ความเข้าใจมาก มีแนวโน้มที่เห็นด้วยต่อการดำเนินกิจกรรมศูนย์บริการฯ ทั้งนี้เนื่องจากผู้อำนวยการศูนย์บริการฯ ที่มีอายุมาก มีประสบการณ์ต่องานส่งเสริมการเกษตรมานาน จะช่วยพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกรได้อย่างเป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

สมศักดิ์ ชุมพร (2545) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตรประจำตำบลของจังหวัดปทุมธานี ปี 2542 พบว่าสามารถจำแนกได้ 3 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 ประเด็นการเตรียมความพร้อมเพื่อดำเนินงานศูนย์บริการฯ ด้านบุคลากรและ วัสดุต่างๆ พบว่าผู้อำนวยการศูนย์บริการฯ มีความเข้าใจและเกษตรกรมีทัศนคติที่ดีต่อศูนย์บริการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ความพร้อมด้านข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลแผนภูมิ ป้าย และเอกสารวิชาการซึ่งเป็นองค์ประกอบตามที่กำหนดอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดของงบประมาณและปริมาณวัสดุที่ได้รับการสนับสนุนด้านการปฏิบัติงานและการจัดแผนต่างๆ แบบมีส่วนร่วม ส่วนใหญ่คณะทำงานระดับตำบลมีส่วนร่วมเพียงบางกิจกรรมเท่านั้น

ประเด็นที่ 2 ประเด็นการเข้าถึงผลการดำเนินงานเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ กิจกรรมต่างๆ เช่นการสำรวจข้อมูลพื้นฐานทางการเกษตรพบว่ามี การสำรวจเกษตรกรบางส่วน การ

จัดเครือข่ายทุกศูนย์บริการฯ มีการกระตุ้นให้เกิดกลุ่มความร่วมมือเป็นส่วนใหญ่ และทุกศูนย์บริการฯ ได้ใช้ข้อมูลแนวทางพัฒนาของตำบลเสนองบประมาณจากหน่วยงานองค์กรต่างๆ ประจำปี พบว่า บางส่วนได้รับอนุมัติงบประมาณ

ประเด็นที่ 3 ประเด็นการถ่ายทอดและพัฒนา พบว่าศูนย์บริการฯ ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากจุดสาธิต เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรเกษตรกร และศูนย์บริการฯ ส่วนใหญ่ มีการจัดเวทีชุมชน โดยการจัดให้เกษตรกรร่วมทำกิจกรรมกับเจ้าหน้าที่

วสันต์ ชะลอ (2546) ได้ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกร จำนวน 240 คน ใน 6 อำเภอ 12 ตำบล ของจังหวัดเชียงใหม่ ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ส่วนการทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise)

ผลการวิจัยพบว่าประชากรที่ทำการศึกษามีอายุเฉลี่ย 44.03 ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีรายได้รวมเฉลี่ย 32,479.16 บาทต่อปี มีพื้นที่ทำกินเฉลี่ย 6.35 ไร่ มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสม ความเชื่อ และประโยชน์ของกิจกรรมของกิจกรรมของศูนย์บริการฯ ในระดับปานกลาง

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกและปานกลางคือ อายุของเกษตรกรสัมพันธ์ กับพื้นที่ทำกิน ระดับการศึกษาสัมพันธ์กับรายได้รวมของเกษตรกร แรงงานในครัวเรือนสัมพันธ์กับรายได้รวมของเกษตรกร พื้นที่ทำกินสัมพันธ์กับรายได้รวมของเกษตรกร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

พัชรพร ศรีมงคลบุญ (2547) ได้ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลโนนสูง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจบางประการของเกษตรกร 2) การใช้บริการและปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรในการมาใช้บริการศูนย์บริการฯ และ 3) ความคิดเห็น

ของเกษตรกรที่มีผลต่อการดำเนินงานศูนย์บริการฯ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 123 ราย ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นชาย อายุเฉลี่ย 50 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นหัวหน้าครัวเรือน มีฐานะเป็นกรรมการหมู่บ้าน เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร มีสมาชิกครัวเรือนเฉลี่ย 5.3 คนเป็นแรงงานเกษตรกรเฉลี่ย 4 คน มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตร เฉลี่ย 17.7 ไร่ คือทำการเกษตร มีรายได้หลักจากการเกษตรต่อปีเฉลี่ย 36,390.20 บาท แหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การใช้บริการศูนย์บริการฯ เกษตรกรส่วนใหญ่มาใช้บริการศูนย์บริการฯ ต่ำกว่า 6 ครั้ง ส่วนใหญ่ไปขอคำแนะนำเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยและการทำน้ำหมักชีวภาพ คำแนะนำที่ได้รับส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการปลูกพืช และการจดทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี ประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรในการไปใช้บริการศูนย์บริการฯ ในระดับมาก ได้แก่ ขาดความรู้ความเข้าใจในการขอรับบริการจากศูนย์บริการฯ ศูนย์บริการฯ ไม่มีข้อมูลเสนอไว้เพียงพอ การติดต่อประสานงานยาก สถานที่ตั้งศูนย์บริการฯ ไม่เหมาะสมเนื่องจากอาศัยสถานที่อื่น มีเอกสารวิชาการไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานไม่ต่อเนื่อง ไม่ติดตามเยี่ยมเยียนเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง การให้บริการของเจ้าหน้าที่ไม่ครอบคลุมทุกสาขา ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เห็นด้วยในระดับมาก ประเด็นศูนย์บริการฯ ควรมีสถานที่ตั้งเป็นเอกเทศ การจัดเวทีชาวบ้านทุกเดือนเพื่อสำรวจความต้องการ การนำเกษตรกรที่สนใจศึกษาดูงานนอกสถานที่ การสนับสนุนงบประมาณกลุ่มอาชีพ การส่งเสริมสนับสนุนให้ทำเกษตรอินทรีย์ การเปิดบริการทุกวัน การสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอ และการติดตามให้คำแนะนำเพิ่มเติมจากเจ้าหน้าที่ ประเด็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในระดับน้อยทุกด้าน

สุวัตร์ ศรีโททุม (2548) ได้ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนาสะอาด อำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจบางประการของเกษตรกร 2) ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีผลต่อการดำเนินงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล และ 3) ปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรในการมาใช้บริการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 110 ราย ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วน

ใหญ่ร้อยละ 80 เป็นชาย อายุเฉลี่ย 56 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทำนา เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เป็นกลุ่มสมาชิกลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ และเป็นกลุ่มผู้เลี้ยงโค-กระบือ มีสมาชิกครัวเรือนเฉลี่ย 4.9 อาชีพหลัก ร้อยละ 94.5 ทำการเกษตร มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเฉลี่ย 18.9 ไร่ต่อครัวเรือน และเกษตรกร ร้อยละ 70.9 มีรายได้หลักจากการเกษตร ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในประเด็นที่ตั้งศูนย์บริการฯ ความพร้อมของศูนย์บริการฯ การจัดทำแผนพัฒนาตำบล การปฏิบัติงาน การเดือนกัญชามาติ เศรษฐกิจ โรคระบาด เกษตรกรมีความคิดเห็นในระดับที่มากทุกประเด็น เกษตรกรไปใช้บริการศูนย์บริการฯ เฉลี่ย 3.7 ครั้ง เกษตรกรร้อยละ 42.7 มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ประเด็นที่ไปติดต่อขอใช้บริการของศูนย์บริการฯ ส่วนใหญ่ไปขอคำแนะนำเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ โดยร้อยละ 80 ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีเกี่ยวกับการปลูกพืช การเดือนกัญชามาติเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรค สัตว์ และแจ้งเตือนเกี่ยวกับกัญชามาติ เช่น น้ำท่วม กัญชามาติ ปัญหาลูกผสมของเกษตรกรในการไปใช้บริการศูนย์บริการฯ ได้แก่ อุปกรณ์สนับสนุนจุดสาธิตไม่เพียงพอ ขาดเครื่องมือเดือนกัญชามาติที่ทันสมัยและความไม่พร้อมในการแจ้งข่าวสารแก่เกษตรกร

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ตัวแปรที่สามารถนำมาใช้เป็นตัวแปรต้นในการวิจัยครั้งนี้ คือ ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพทางสังคม ประเภทกิจกรรม การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร รายได้ทางการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร แรงงานในครัวเรือน ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร การรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ และความถี่ในการใช้บริการศูนย์บริการฯ

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

1. ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษาและสถานภาพทางสังคมมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช
2. ปัจจัยด้านสังคมประกอบด้วย ประเภทกิจกรรม และการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช
3. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจประกอบด้วย รายได้ทางการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร แรงงานในครัวเรือน พื้นที่ทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช
4. ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ประกอบด้วย การรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ความถี่ในการใช้บริการศูนย์บริการฯ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ประกอบด้วย

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

- อายุ
- ระดับการศึกษา
- สถานภาพทางสังคม

ปัจจัยด้านสังคม

- ประเภทกิจกรรม
- การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

- รายได้ทางการเกษตร
- รายได้นอกภาคการเกษตร
- แรงงานในครัวเรือน
- ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร

ปัจจัยการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ

- การรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ
- ความถี่ในการใช้บริการศูนย์บริการฯ

ตัวแปรตาม (Dependent variables) คือ ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น ได้แก่

- การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
- การจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร
- การให้บริการของศูนย์บริการฯ
- การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ
- การสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ
- การปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ
- การแข่งขันเทียบ

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ศึกษาตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม

ตัวแปรอิสระ

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

- อายุ
- ระดับการศึกษา
- สถานภาพทางสังคม

ปัจจัยด้านสังคม

- ประเภทกิจกรรม
- การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

- รายได้ทางการเกษตร
- รายได้นอกภาคการเกษตร
- แรงงานในครัวเรือน
- ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร

ปัจจัยการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ

- การรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ
- ความถี่ในการใช้บริการศูนย์บริการฯ

ตัวแปรตาม

ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ

- การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
- การจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร
- การให้บริการของศูนย์บริการฯ
- การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ
- การสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ
- การปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ
- การแจ้งเตือนภัย

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ทำการศึกษาคือเกษตรกรหัวหน้าครัวเรือน หรือ ตัวแทนที่อยู่ในพื้นที่การดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น อำเภอนองม่วง จังหวัดลพบุรี มีทั้งหมด 1,012 ครัวเรือน จาก 11 หมู่บ้าน

ขนาดตัวอย่าง

คำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Krejcie & Morgan (บุญธรรม จิตตอนันต์, 2546).
ดังนั้น ได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 278 ราย

$$S = \frac{\chi^2_{NP(1-P)}}{d^2(N-1) + \chi^2_{P(1-P)}}$$

S = จำนวนตัวอย่างที่ใช้เป็นตัวแทนของประชากร

χ^2 = ค่าไคสแควร์จากตารางที่ 1 degree of freedom และระดับความเชื่อมั่น 95% เท่ากับ 3.841

N = จำนวนประชากร

P = สัดส่วนในประชากร (แทนค่า = 0.5)

d = ความคลาดเคลื่อนเนื่องจากการสุ่มตัวอย่าง (0.05)

แทนค่าในสูตร

$$\begin{aligned}
 S &= \frac{\chi^2_{NP(1-P)}}{d^2(N-1) + \chi^2_{P(1-P)}} \\
 &= \frac{(3.841)(1,012)(0.5)(1-0.5)}{(0.05)^2(1,012-1) + (3.841)(0.5)(1-0.5)} \\
 &= \frac{971.773}{2.53 + 0.96025} \\
 &= \frac{971.773}{3.49025} \\
 &= 278
 \end{aligned}$$

เมื่อได้จำนวนตัวอย่างที่จะศึกษาแล้ว การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ stratified sampling ตามสัดส่วนของประชากรใน 11 หมู่บ้าน

ตัวอย่างการคำนวณหาจำนวนตัวอย่างใน หมู่ที่ 3 ที่มีเกษตรกร 203 ครัวเรือน ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{จำนวนตัวอย่าง} &= \frac{278 \times 203}{1,012} \\
 &= 56 \text{ ราย}
 \end{aligned}$$

ตารางที่ 4 รายชื่อหมู่บ้าน จำนวนประชากร และขนาดตัวอย่าง

หมู่บ้าน	หมู่	จำนวนประชากร (ราย)	ขนาดตัวอย่าง (ราย)
สระพัฒนา	1	72	20
ชอนเหล็กไฟ	2	84	23
ชอนสารเคชใน	3	203	56
ชอนสารเคชนอก	4	158	43
หนองปล้อง	5	51	14
ชอนขุด	6	42	11
หนองกำพร้าว	7	55	15
ชอนแก้ว	8	83	23
หนองแดง	9	130	36
ชอนไต้ ^๓ น้ำซับ	10	76	21
หนองทอง	11	58	16
รวม	11	1,012	278

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยคำถามแบบปิด (close question) และคำถามแบบเปิด (open - ended question) โดยแบ่งเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ของเกษตรกร

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์การรับรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลชอนสารเคช

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช

การวัดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ระดับการศึกษา วัดจาก จำนวนปีการศึกษาที่เกษตรกรศึกษาตามภาคบังคับ
2. การรับรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การวัดแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 2 อันดับ โดยผู้ตอบจะต้องทำเครื่องหมายลงในช่องว่างของข้อความนั้นๆ และมีการให้คะแนนดังนี้

ไม่รับรู้	กำหนดค่าเท่ากับ	0	คะแนน
รับรู้	กำหนดค่าเท่ากับ	1	คะแนน

จากระดับคะแนนการรับรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช ผู้วิจัยนำมาจัดกลุ่มโดยมีสูตรภาคชั้นเท่ากับ

$$\begin{aligned} \text{จากสูตร อัตรภาคชั้น} &= \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \end{aligned}$$

$$= \frac{1-0}{3}$$

$$\text{อันตรายกัซึน} = 0.33$$

ดั่งนั้นในการจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล สามารถจัดได้ดั่งนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 0.67 – 1.00 แสดงว่า รัับรู้มาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 0.34 – 0.66 แสดงว่า รัับรู้ปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 0.00 – 0.33 แสดงว่า รัับรู้น้อย

3. ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การวัดแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 3 อันดับ โดยผู้ตอบจะต้องทำเครื่องหมายลงในช่องว่างของข้อความนั้นๆ และมีการให้คะแนนดั่งนี้

เห็นด้วยมาก กำหนดค่าเท่ากับ 3 คะแนน

เห็นด้วยปานกลาง กำหนดค่าเท่ากับ 2 คะแนน

เห็นด้วยน้อย กำหนดค่าเท่ากับ 1 คะแนน

จากระดับคะแนนความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ผู้วิจัยนำมาจัดกลุ่มโดยมีอันตรภาคชั้นเท่ากับ

$$\begin{aligned} \text{จากสูตร อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{3-1}{3} \\ \text{อันตรภาคชั้น} &= 0.66 \end{aligned}$$

ดังนั้นในการจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล สามารถจัดได้ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.00	แสดงว่า	เห็นด้วยมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.67 – 2.33	แสดงว่า	เห็นด้วยปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.66	แสดงว่า	เห็นด้วยน้อย

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การวัดแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 3 อันดับ โดยผู้ตอบจะต้องทำเครื่องหมายลงในช่องว่างของข้อความนั้นๆ และมีการให้คะแนนดังนี้

มีปัญหาหนัก	กำหนดค่าเท่ากับ	3	คะแนน
มีปัญหาปานกลาง	กำหนดค่าเท่ากับ	2	คะแนน
มีปัญหาน้อย	กำหนดค่าเท่ากับ	1	คะแนน

จากระดับคะแนนความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ผู้วิจัยนำมาจัดกลุ่มโดยมีอันตรภาคชั้นเท่ากับ

$$\begin{aligned}
 \text{จากสูตร อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{3-1}{3} \\
 \text{อันตรภาคชั้น} &= 0.66
 \end{aligned}$$

ดังนั้นในการจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล สามารถจัดได้ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.00	แสดงว่า	มีปัญหาหนัก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.67 – 2.33	แสดงว่า	มีปัญหาปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.66	แสดงว่า	มีปัญหาน้อย

การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องและวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบงานวิจัย
2. สืบหาพื้นที่และลักษณะของประชากรที่จะทำการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เที่ยงตรงและความเป็นไปได้ของการทำวิจัย
3. จัดทำแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิด

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสัมภาษณ์แล้วทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสัมภาษณ์ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสัมภาษณ์เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่สื่อความหมายถูกต้องชัดเจนเป็นที่เข้าใจ
2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปทำการทดสอบ (try out) กับเกษตรกรที่ไม่ได้เป็นตัวอย่างจำนวน 30 ราย ที่อาศัยอยู่ในบริเวณตำบลใกล้เคียง แล้วจึงนำผลการทดสอบไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้แบบสัมภาษณ์ที่เหมาะสม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (Cronbach's reliability coefficient alpha) (สำเร็จ จันทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน, 2542) ถ้าแบบสัมภาษณ์มีค่า Alpha ตั้งแต่ 0.75 ขึ้นไป จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป (ธวัชชัย งามสันติวงษ์, 2539)
3. หลังจากทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสัมภาษณ์และนำมาปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว จึงนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้เก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลทุติยภูมิ เกี่ยวกับจำนวนเกษตรกร การประกอบอาชีพเกษตรกรรม และศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี
2. ข้อมูลปฐมภูมิ เกี่ยวกับ ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ผู้วิจัยนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่, ค่าร้อยละ (percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ของเกษตรกร และความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
2. การใช้ค่าไคสแควร์ (Chi-square test) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพทางสังคม ประเภทกิจกรรม และการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรกับตัวแปรตามที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05
3. การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ โดยใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (pearson product moment correlation coefficient) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ทางการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร แรงงานในครัวเรือน ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร การรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ และความถี่ในการใช้บริการศูนย์บริการฯ กับตัวแปรตามที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

4. การวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการดำเนินงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตรประจำตำบลขอนแก่น ใช้การรวบรวมข้อมูลเป็นหมวดหมู่ และใช้สถิติร้อยละ บรรยายข้อมูล

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยถึงความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสาหร่าย อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสาหร่าย อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ของเกษตรกร

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสาหร่าย อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 3 ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสาหร่าย อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการรับรู้
เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น
อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี ของเกษตรกร

ตารางที่ 5 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจของเกษตรกร

(n = 278)

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	157	56.5
หญิง	121	43.5
อายุ(ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30	11	4.0
31-40	58	20.8
41-50	109	39.2
51-60	69	24.8
> 60	31	11.2
อายุสูงสุด 78 ปี		
อายุต่ำสุด 20 ปี		
อายุเฉลี่ย 47.55 ปี		
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	4	1.4
ประถมศึกษา	201	72.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	45	16.2
มัธยมศึกษาตอนปลาย	23	8.3
สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	5	1.8

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n = 278)

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพทางสังคม		
ไม่มี	249	89.5
ผู้ใหญ่บ้าน	5	1.8
อบต.	7	2.5
หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจ	1	0.4
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	11	4.0
อาสาสมัคร	4	1.4
สารวัตรกำนัน	1	0.4
กิจกรรมภาคการเกษตร ^{1/}		
ด้านการปลูกพืช	273	98.2
ด้านการเลี้ยงสัตว์	28	10.1
ด้านการแปรรูป	18	6.5
กิจกรรมนอกภาคการเกษตร ^{1/}		
รับจ้างทั่วไป	73	26.3
ค้าขาย	21	7.6
แหล่งข่าวสารทางการเกษตรที่มีการรับมากที่สุด		
สื่อประเภทบุคคล	271	97.5
สื่อประเภทมวลชน	7	2.5

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n = 278)

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร		
สื่อประเภทบุคคล ^{1/}		
เพื่อนบ้าน	45	16.2
เจ้าหน้าที่รัฐบาล	259	93.2
วิทยากรเกษตรกร	149	53.6
ผู้นำท้องถิ่น	262	94.2
สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ ^{1/}		
หนังสือ	31	11.2
หนังสือพิมพ์	101	36.3
วารสาร	17	6.1
เอกสารเผยแพร่	58	20.9
แผ่นพับ	32	11.5
โปสเตอร์	34	12.2
สื่อประเภทมวลชน ^{1/}		
วิทยุ	86	30.9
โทรทัศน์	239	86.0
สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม ^{1/}		
การฝึกอบรม	206	74.1
การศึกษาดูงาน	86	30.9
การชมการสาธิต	113	40.6
การชมนิทรรศการ	24	8.6

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n = 278)

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ทางการเกษตร(บาท/ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 100,000	57	20.5
100,001-150,000	57	20.5
150,001-200,000	48	17.3
200,001-250,000	45	16.2
250,001-300,000	26	9.3
> 300,000	45	16.2
รายได้ทางการเกษตรสูงสุด 900,000 บาท/ปี		
รายได้ทางการเกษตรต่ำสุด 10,000 บาท/ปี		
รายได้ทางการเกษตรเฉลี่ย 213,747.1 บาท/ปี		
รายได้นอกภาคการเกษตร(บาท/ปี)		
ไม่มี	182	65.5
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000	12	4.3
10,001-20,000	40	14.4
20,001-30,000	13	4.6
> 30,000	31	11.2
รายได้นอกภาคการเกษตรสูงสุด 400,000 บาท/ปี		
รายได้นอกภาคการเกษตรต่ำสุด 0 บาท/ปี		
รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 13,409 บาท/ปี		

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n = 278)

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
สมาชิกในครัวเรือน(คน)		
1-3	100	36.0
4-6	165	59.4
> 6	13	4.6
สมาชิกในครัวเรือนสูงสุด 10 คน		
สมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน		
สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน		
แรงงานในครัวเรือน(คน)		
1	45	16.2
2	187	67.3
3	33	11.8
> 3	13	4.7
แรงงานในครัวเรือนสูงสุด 5 คน		
แรงงานในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน		
แรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.1 คน		
ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร(ไร่)		
1-10	67	24.1
11-20	76	27.3
21-30	71	25.5
>30	64	23.1
ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรสูงสุด 218 ไร่		
ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรต่ำสุด 1 ไร่		
ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 27.1 ไร่		

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n = 278)

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
ความถี่ในการใช้บริการศูนย์บริการฯ(ครั้ง/ปี)		
ไม่ได้ใช้บริการ	55	19.8
1-2	113	40.6
3-4	77	27.7
>4	33	11.9
ความถี่ในการใช้บริการศูนย์บริการฯสูงสุด 20 ครั้ง/ปี		
ความถี่ในการใช้บริการศูนย์บริการฯต่ำสุด 0 ครั้ง/ปี		
ความถี่ในการใช้บริการศูนย์บริการฯเฉลี่ย 2.6 ครั้ง/ปี		

หมายเหตุ: ^{1/} เกษตรกรบางราย ระบุมากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 5 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ของเกษตรกร พบว่า

เกษตรกรส่วนใหญ่อายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 39.2 รองลงมาอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 24.8 อายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 20.8 สูงกว่า 60 ปี ร้อยละ 11.2 และอายุต่ำกว่า 30 ปี ร้อยละ 4.0 โดยมีเกษตรกรอายุสูงสุด 78 ปี อายุต่ำสุด 20 ปี เฉลี่ยเกษตรกรมีอายุ 47.55 ปี

ระดับการศึกษาของเกษตรกรส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา (ป.4 – ป.6) ร้อยละ 72.3 รองลงมามีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) ร้อยละ 16.2 มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย(ม.4 - ม.6 หรือ ปวช.) ร้อยละ 8.3 มีระดับการศึกษาในชั้น ปวส./ปริญญาตรี ร้อยละ 1.8 และมีเกษตรกรบางส่วนไม่ได้เรียนหนังสือ ร้อยละ 1.4

เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีสถานภาพทางสังคม ร้อยละ 89.5 รองลงมาเกษตรกรที่เป็น ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 4.0 เป็น อบต. ร้อยละ 2.5 เป็นผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 1.8 เป็นอาสาสมัคร ร้อยละ 1.4 เป็นหัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจและสารวัตรกำนัน ร้อยละ 0.4

กิจกรรมในภาคการเกษตรส่วนใหญ่เกษตรกรทำด้านการปลูกพืช ร้อยละ 98.2 รองลงมา ด้านการเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 10.1 และด้านการแปรรูป ร้อยละ 6.5

กิจกรรมนอกภาคการเกษตรส่วนใหญ่เกษตรกรรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 26.3 รองลงมาค้าขาย ร้อยละ 7.6

แหล่งข่าวสารทางการเกษตรที่เกษตรกรเปิดรับมากที่สุด คือ สื่อประเภทบุคคล ร้อยละ 97.5 รองลงมาคือประเภทมวลชน ร้อยละ 2.5

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรจากสื่อประเภทบุคคลส่วนใหญ่รับจากผู้นำท้องถิ่น ร้อยละ 94.2 รองลงมาจากเจ้าหน้าที่รัฐบาล ร้อยละ 93.2 จากวิทยากรเกษตรกร ร้อยละ 53.6 และจากเพื่อนบ้าน ร้อยละ 16.2

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรจากสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ส่วนใหญ่รับจากหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 36.3 รองลงมาจากเอกสารเผยแพร่ ร้อยละ 20.9 จากโปสเตอร์ ร้อยละ 12.2 และจากแผ่นพับ หนังสือ วารสาร ร้อยละ 11.5, 11.2, 6.1 ตามลำดับ

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรจากสื่อประเภทมวลชนส่วนใหญ่รับจากโทรทัศน์ ร้อยละ 86.0 รองลงมาจากวิทยุ ร้อยละ 30.9

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรจากสื่อประเภทกิจกรรมกลุ่มส่วนใหญ่รับจากการฝึกอบรม ร้อยละ 74.1 รองลงมาจากการชมการสาธิต ร้อยละ 40.6 จากการศึกษาดูงาน ร้อยละ 30.9 และจากการชมนิทรรศการ ร้อยละ 8.6

เกษตรกรมีรายได้ทางการเกษตร 100,001 – 150,000 บาท/ปี ร้อยละ 20.5 และ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 100,000 บาท/ปี ร้อยละ 20.5 รองลงมา มีรายได้ทางการเกษตร 150,001 – 200,000 บาท/ปี ร้อยละ 17.3 มีรายได้ทางการเกษตร 200,001 – 250,000 บาท/ปี ร้อยละ 16.2 มีรายได้ทางการเกษตร มากกว่า 300,000 บาท/ปี ร้อยละ 16.2 และมีรายได้ทางการเกษตร 250,001 – 300,000 บาท/ปี ร้อยละ 9.3 โดยมีเกษตรกรที่มีรายได้ทางการเกษตร สูงสุด 900,000 บาท/ปี มีรายได้ทางการเกษตร ต่ำสุด 10,000 บาท/ปี เฉลี่ยเกษตรกรมีรายได้ทางการเกษตร 213,747.1 บาท/ปี

รายได้นอกภาคการเกษตรเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีรายได้นอกภาคการเกษตรร้อยละ 65.5 มีรายได้นอกภาคการเกษตร 10,001 – 20,000 บาท/ปี ร้อยละ 14.4 รองลงมา มีรายได้นอกภาคการเกษตร มากกว่า 30,000 บาท/ปี ร้อยละ 11.2 มีรายได้จากนอกภาคการเกษตร 20,001 – 30,000 บาท/ปี ร้อยละ 4.6 และมีรายได้จากนอกภาคการเกษตร น้อยกว่า 10,000 บาท/ปี ร้อยละ 4.3 โดยมีเกษตรกรที่มีรายได้จากนอกภาคการเกษตร สูงสุด 400,000 บาท/ปี มีรายได้จากนอกภาคการเกษตร ต่ำสุด 0 บาท/ปี เฉลี่ยเกษตรกรมีรายได้จากนอกภาคการเกษตร 13,409 บาท/ปี

เกษตรกรส่วนใหญ่มีสมาชิกในครัวเรือน 4 - 6 คน ร้อยละ 59.4 รองลงมา มีสมาชิกในครัวเรือน 1 - 3 คน ร้อยละ 36.0 และมีสมาชิกในครัวเรือน มากกว่า 6 คน ร้อยละ 4.6 โดยเกษตรกรที่มีสมาชิกในครัวเรือนสูงสุด 10 คน มีสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน เฉลี่ยมีสมาชิกในครัวเรือน 4 คน

เกษตรกรส่วนใหญ่มีแรงงานในครัวเรือน 2 คน ร้อยละ 67.3 รองลงมา มีแรงงานในครัวเรือน 1 คน ร้อยละ 16.2 มีแรงงานในครัวเรือน 3 คน ร้อยละ 11.8 และมีแรงงานในครัวเรือน มากกว่า 3 คน ร้อยละ 4.7 โดยเกษตรกรที่มีแรงงานในครัวเรือนสูงสุด 5 คน มีแรงงานในครัวเรือน ต่ำสุด 1 คน เฉลี่ยมีแรงงานในครัวเรือน 2.1 คน

เกษตรกรมีขนาดพื้นที่ทำการเกษตร ระหว่าง 11 - 20 ไร่ ร้อยละ 27.3 รองลงมา มีขนาดพื้นที่ทำการเกษตร ระหว่าง 21 - 30 ไร่ ร้อยละ 25.5 เกษตรกรมีขนาดพื้นที่ทำการเกษตร ระหว่าง 1 - 10 ไร่ ร้อยละ 24.1 และมากกว่า 30 ไร่ ร้อยละ 23.1 โดยมีเกษตรกรมีขนาดพื้นที่ทำการเกษตร สูงสุด 218 ไร่ มีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรต่ำสุด 1 ไร่ เฉลี่ยเกษตรกรมีขนาดพื้นที่ทำการเกษตร 27.1 ไร่

เกษตรกรส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้บริการศูนย์บริการฯ ในปี 2549 1-2 ครั้ง/ปี ร้อยละ 40.6 รองลงมา มีความถี่ในการใช้บริการศูนย์บริการฯ 3 - 4 ครั้ง/ปี ร้อยละ 27.7 มีเกษตรกรที่ไม่ใช้บริการศูนย์บริการฯ ร้อยละ 19.8 และมีความถี่ในการใช้บริการศูนย์บริการฯ 4 ครั้ง/ปีขึ้นไป ร้อยละ 11.9 โดยมีความถี่ในการใช้บริการศูนย์บริการฯ สูงสุด 20 ครั้ง/ปี ความถี่ในการใช้บริการศูนย์บริการฯ ต่ำสุด 0 ครั้ง/ปี เฉลี่ยมีความถี่ในการใช้บริการศูนย์บริการฯ 2.6 ครั้ง/ปี

ตารางที่ 6 การรับรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี
การเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

(n = 278)

การดำเนินงานของศูนย์บริการฯ	รับรู้ (ร้อยละ)	ไม่รับรู้ (ร้อยละ)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล			0.89	0.311	มาก
ศูนย์บริการฯมีการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับตำบล	232 (83.5)	46 (16.5)	0.89	0.311	มาก
2. การจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร			0.83	0.372	มาก
ศูนย์บริการฯมีการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยี ทางการเกษตร	232 (83.5)	46 (16.5)	0.83	0.372	มาก
3. การให้บริการของศูนย์บริการฯ			0.84	0.367	มาก
1) ศูนย์บริการฯมีการเปิดให้บริการสัปดาห์ ละ 2 วัน และมีคณะกรรมการประจำศูนย์	204 (73.4)	74 (26.6)	0.73	0.443	มาก
2) ศูนย์บริการฯมีการให้คำแนะนำด้าน การเกษตร	243 (87.4)	35 (12.6)	0.87	0.332	มาก
3) ศูนย์บริการฯมีการสำรวจและจัดทำ สำมะโนครัวเรือนเกษตรกร	254 (91.4)	24 (8.6)	0.91	0.281	มาก
4) ศูนย์บริการฯมีการสำรวจและจดทะเบียน กลุ่มอาชีพเกษตรกร	245 (88.1)	33 (11.9)	0.88	0.324	มาก
5) ศูนย์บริการฯมีเอกสารเผยแพร่ให้บริการ	244 (87.8)	34 (12.2)	0.88	0.328	มาก
6) ศูนย์บริการฯมีการตรวจสอบดิน	229 (82.4)	49 (17.6)	0.82	0.382	มาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n = 278)

การดำเนินงานของศูนย์บริการฯ	รับรู้ (ร้อยละ)	ไม่รับรู้ (ร้อยละ)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
7) ศูนย์บริการฯมีการประสานงานกับ หน่วยงานอื่นๆ	231 (83.1)	47 (16.9)	0.83	0.375	มาก
8) ศูนย์บริการฯมีข้อมูลเกี่ยวกับราคาผลผลิต ทางการเกษตร และแหล่งจำหน่ายผลผลิต	222 (79.9)	56 (20.1)	0.80	0.402	มาก
4. การประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่ศูนย์บริการฯ			0.81	0.392	มาก
1) ศูนย์บริการฯมีการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมผ่านสื่อบุคคล ได้แก่ คณะกรรมการ การศูนย์บริการฯ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อบต.	243 (87.4)	35 (12.6)	0.87	0.332	มาก
2) ศูนย์บริการฯมีการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ เอกสาร เผยแพร่ แผ่นพับ วารสารต่างๆ หนังสือพิมพ์	209 (75.2)	69 (24.8)	0.75	0.433	มาก
3) ศูนย์บริการฯมีการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมผ่านสื่อมวลชน ได้แก่ หอ กระจายข่าว และโทรทัศน์	226 (81.3)	52 (18.7)	0.81	0.391	มาก
5. การสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ			0.88	0.328	มาก
ศูนย์บริการฯมีการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และ ทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ	244 (87.8)	34 (12.2)	0.88	0.328	มาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n = 278)

การดำเนินงานของศูนย์บริการฯ	รับรู้ (ร้อยละ)	ไม่รับรู้ (ร้อยละ)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
6. การปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการ					
6.1 กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร			0.86	0.344	มาก
1) ศูนย์บริการฯมีการถ่ายทอดความรู้/ เทคโนโลยี ณ จุดสาธิต	236 (84.9)	42 (15.1)	0.85	0.359	มาก
2) ศูนย์บริการฯมีการนำเกษตรกรที่ศึน- ศึกษาดูงาน ณ จุดสาธิต	239 (86.0)	39 (14.0)	0.86	0.348	มาก
3) ศูนย์บริการฯมีการติดตามให้คำแนะนำ เกษตรกรเพิ่มเติมโดยเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับ การเกษตร	247 (88.8)	31 (11.2)	0.89	0.315	มาก
6.2 กิจกรรมของแผนการลงทุนเชิงธุรกิจ			0.84	0.364	มาก
1) ศูนย์บริการฯมีการสนับสนุนงบประมาณ /ปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกร	234 (84.2)	44 (15.8)	0.84	0.366	มาก
2) ศูนย์บริการฯมีการส่งเสริมการลงทุนใน ชุมชน	239 (86.0)	39 (14.0)	0.86	0.348	มาก
3) ศูนย์บริการฯมีการจัดให้มีจุดรวบรวม รับซื้อและจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร	227 (81.7)	51 (18.3)	0.82	0.388	มาก
6.3 กิจกรรมของแผนการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ			0.86	0.342	มาก
1) ศูนย์บริการฯมีการณรงค์ให้เกษตรกร อนุรักษ์ธรรมชาติเช่น ไม่เผาตอซังข้าว	248 (89.2)	30 (10.8)	0.89	0.311	มาก
2) ศูนย์บริการฯมีการสนับสนุนและส่งเสริม ให้เกษตรกรผลิตพืชปลอดสารพิษ	240 (86.3)	38 (13.7)	0.86	0.344	มาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n = 278)

การดำเนินงานของศูนย์บริการฯ	รับรู้ (ร้อยละ)	ไม่รับรู้ (ร้อยละ)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
7. การแจ้งเตือนภัย			0.83	0.380	มาก
1) ศูนย์บริการฯมีการแจ้งเตือนภัยน้ำท่วม/ภัยแล้ง	234 (84.2)	44 (15.8)	0.84	0.366	มาก
2) ศูนย์บริการฯมีการแจ้งเตือนเรื่องราคาผลผลิตการเกษตร	217 (78.1)	61 (21.9)	0.78	0.415	มาก
3) ศูนย์บริการฯมีการแจ้งเตือนการระบาดของโรค แมลง และศัตรูพืช	235 (84.5)	43 (15.5)	0.85	0.362	มาก
การรับรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น			0.84	0.362	มาก

จากตารางที่ 6 การรับรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น พบว่า

เกษตรกร ร้อยละ 83.5 รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล และเกษตรกรอีก ร้อยละ 16.5 ไม่รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ซึ่งมีการรับรู้ในระดับมาก ($\bar{X} = 0.89$)

เกษตรกร ร้อยละ 83.5 รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร และเกษตรกรอีก ร้อยละ 16.5 ไม่รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร ซึ่งมีการรับรู้ในระดับมาก ($\bar{X} = 0.83$)

เกษตรกร ร้อยละ 73.4 รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการเปิดให้บริการสัปดาห์ละ 2 วัน และมีคณะกรรมการประจำศูนย์ และเกษตรกรอีก ร้อยละ 26.6 ไม่รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการเปิดให้บริการสัปดาห์ละ 2 วัน และมีคณะกรรมการประจำศูนย์ ซึ่งมีการรับรู้ในระดับมาก

($\bar{x} = 0.73$)

เกษตรกร ร้อยละ 87.4 รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการให้คำแนะนำด้านการเกษตร และเกษตรกรอีก ร้อยละ 12.6 ไม่รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการให้คำแนะนำด้านการเกษตร ซึ่งมีการรับรู้ในระดับมาก ($\bar{x} = 0.84$)

เกษตรกร ร้อยละ 91.4 รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการสำรวจและจัดทำสำมะโนครัวเรือนเกษตรกร และเกษตรกรอีก ร้อยละ 8.6 ไม่รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการสำรวจและจัดทำสำมะโนครัวเรือนเกษตรกร ซึ่งมีการรับรู้ในระดับมาก ($\bar{x} = 0.91$)

เกษตรกร ร้อยละ 88.1 รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการสำรวจและจดทะเบียนกลุ่มอาชีพเกษตรกร และเกษตรกรอีก ร้อยละ 11.9 ไม่รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการสำรวจและจดทะเบียนกลุ่มอาชีพเกษตรกร ซึ่งมีการรับรู้ในระดับมาก ($\bar{x} = 0.88$)

เกษตรกร ร้อยละ 87.8 รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีเอกสารเผยแพร่ให้บริการ และเกษตรกรอีก ร้อยละ 12.2 ไม่รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีเอกสารเผยแพร่ให้บริการ ซึ่งมีการรับรู้ในระดับมาก ($\bar{x} = 0.88$)

เกษตรกร ร้อยละ 82.4 รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการตรวจสอบดิน และเกษตรกรอีก ร้อยละ 17.6 ไม่รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการตรวจสอบดิน ซึ่งมีการรับรู้ในระดับมาก ($\bar{x} = 0.82$)

เกษตรกร ร้อยละ 83.1 รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ และเกษตรกรอีก ร้อยละ 16.9 ไม่รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งมีการรับรู้ในระดับมาก ($\bar{x} = 0.83$)

เกษตรกร ร้อยละ 79.9 รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีข้อมูลเกี่ยวกับราคาผลผลิตทางการเกษตร และแหล่งจำหน่ายผลผลิต และเกษตรกรอีก ร้อยละ 20.1 ไม่รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีข้อมูลเกี่ยวกับราคาผลผลิตทางการเกษตร และแหล่งจำหน่ายผลผลิต ซึ่งมีการรับรู้ในระดับมาก ($\bar{x} = 0.80$)

เกษตรกร ร้อยละ 87.4 รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านสื่อบุคคล ได้แก่ คณะกรรมการศูนย์บริการฯ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อบต. และเกษตรกรอีก ร้อยละ 12.6 ไม่รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านสื่อบุคคล ได้แก่ คณะกรรมการศูนย์บริการฯ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อบต. ซึ่งมีการรับรู้ในระดับมาก ($\bar{x} = 0.87$)

เกษตรกร ร้อยละ 75.2 รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ เอกสารเผยแพร่ แผ่นพับ วารสารต่างๆ หนังสือพิมพ์ และเกษตรกรอีก ร้อยละ 24.8 ไม่รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ เอกสารเผยแพร่ แผ่นพับ วารสารต่างๆ หนังสือพิมพ์ ซึ่งมีการรับรู้ในระดับมาก ($\bar{x} = 0.75$)

เกษตรกร ร้อยละ 81.3 รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านสื่อมวลชน ได้แก่ หอกระจายข่าว และโทรทัศน์ และเกษตรกรอีก ร้อยละ 18.7 ไม่รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านสื่อมวลชน ได้แก่ หอกระจายข่าว และโทรทัศน์ ซึ่งมีการรับรู้ในระดับมาก ($\bar{x} = 0.81$)

เกษตรกร ร้อยละ 87.8 รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ และเกษตรกรอีก ร้อยละ 12.2 ไม่รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ ซึ่งมีการรับรู้ในระดับมาก ($\bar{x} = 0.88$)

เกษตรกร ร้อยละ 84.9 รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการถ่ายทอดความรู้/เทคโนโลยี ณ จุดสาธิต และเกษตรกรอีก ร้อยละ 15.1 ไม่รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการถ่ายทอดความรู้/เทคโนโลยี ณ จุดสาธิต ซึ่งมีการรับรู้ในระดับมาก ($\bar{x} = 0.85$)

เกษตรกร ร้อยละ 86 รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการนำเกษตรกรทัศนศึกษาดูงาน ณ จุดสาธิต และเกษตรกรอีก ร้อยละ 14 ไม่รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการนำเกษตรกรทัศนศึกษาดูงาน ณ จุดสาธิต ซึ่งมีการรับรู้ในระดับมาก ($\bar{x} = 0.86$)

เกษตรกร ร้อยละ 88.8 รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการติดตามให้คำแนะนำเกษตรกรเพิ่มเติมโดยเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการเกษตร และเกษตรกรอีก ร้อยละ 11.2 ไม่รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการติดตามให้คำแนะนำเกษตรกรเพิ่มเติมโดยเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการเกษตร ซึ่งมีการรับรู้ในระดับมาก ($\bar{x} = 0.89$)

เกษตรกร ร้อยละ 84.2 รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการสนับสนุนงบประมาณ/ปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกร และเกษตรกรอีก ร้อยละ 15.8 ไม่รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการสนับสนุนงบประมาณ/ปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกร ซึ่งมีการรับรู้ในระดับมาก ($\bar{x} = 0.84$)

เกษตรกร ร้อยละ 86 รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการส่งเสริมการลงทุนในชุมชน และเกษตรกรอีก ร้อยละ 14 ไม่รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการส่งเสริมการลงทุนในชุมชน ซึ่งมีการรับรู้ในระดับมาก ($\bar{x} = 0.86$)

เกษตรกร ร้อยละ 81.7 รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการจัดให้มีจุดรวบรวม รับซื้อและจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร และเกษตรกรอีก ร้อยละ 18.3 ไม่รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการจัดให้มีจุดรวบรวม รับซื้อและจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร ซึ่งมีการรับรู้ในระดับมาก ($\bar{x} = 0.82$)

เกษตรกร ร้อยละ 89.2 รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการรณรงค์ให้เกษตรกรอนุรักษ์ธรรมชาติ เช่น ไม่เผาตอซังข้าว และเกษตรกรอีก ร้อยละ 10.8 ไม่รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการรณรงค์ให้เกษตรกรอนุรักษ์ธรรมชาติเช่น ไม่เผาตอซังข้าว ซึ่งมีการรับรู้ในระดับมาก ($\bar{x} = 0.89$)

เกษตรกร ร้อยละ 86.3 รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชปลอดสารพิษ และเกษตรกรอีก ร้อยละ 13.7 ไม่รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชปลอดสารพิษ ซึ่งมีการรับรู้ในระดับมาก ($\bar{x} = 0.86$)

เกษตรกร ร้อยละ 84.2 รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการแจ้งเตือนภัยน้ำท่วม/ภัยแล้ง และเกษตรกรอีก ร้อยละ 15.8 ไม่รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการแจ้งเตือนภัยน้ำท่วม/ภัยแล้ง ซึ่งมีการรับรู้ในระดับมาก ($\bar{x} = 0.84$)

เกษตรกร ร้อยละ 78.1 รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการแจ้งเตือนเรื่องราคาผลผลิต การเกษตร และเกษตรกรอีก ร้อยละ 21.9 ไม่รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการแจ้งเตือนเรื่องราคา ผลผลิตการเกษตร ซึ่งมีการรับรู้ในระดับมาก ($\bar{x} = 0.78$)

เกษตรกร ร้อยละ 84.5 รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการแจ้งเตือนการระบาดของโรค แมลง และ ศัตรูพืช และเกษตรกรอีก ร้อยละ 15.5 ไม่รับรู้เกี่ยวกับศูนย์บริการฯ มีการแจ้งเตือนการระบาดของโรค แมลง และศัตรูพืช ซึ่งมีการรับรู้ในระดับมาก ($\bar{x} = 0.85$)

เกษตรกรมีการรับรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น .ในระดับมาก ($\bar{x} = 0.84$)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี
การเกษตรประจำตำบลหนองสาหร่าย อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี

ตารางที่ 7 ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยี
การเกษตรประจำตำบลหนองสาหร่าย

(n = 278)

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น			$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
1. การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล				2.82	0.409	มาก
1.1 มีการจัดประชุมเกษตรกรจำแนกตามกลุ่มกิจกรรมการเกษตร	244	33	1	2.87	0.343	มาก
1.2 มีการรวบรวมความต้องการ ปัญหา แนวทางแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะ	216	56	6	2.76	0.478	มาก
1.3 มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	238	37	3	2.85	0.391	มาก
1.4 มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาระดับพื้นที่ที่สามารถดำเนินการได้ทันที	229	47	2	2.82	0.406	มาก
1.5 มีการดำเนินการจัดทำแผนเพื่อของงบประมาณสนับสนุนของ อบต. เพื่อแก้ไขปัญหาที่จำเป็นต้องใช้งบประมาณสนับสนุน	245	31	2	2.87	0.353	มาก
1.6 มีการชี้แจงความจำเป็นของโครงการที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณและติดตามผลการพิจารณาอนุมัติงบประมาณ	219	55	4	2.77	0.435	มาก
2. การจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร				2.80	0.423	มาก
2.1 มีการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ร่วมกันระหว่างคณะกรรมการศูนย์บริการฯกับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรของสำนักงานเกษตรอำเภอหนองม่วง	232	44	2	2.83	0.397	มาก

ตารางที่ 7 (ต่อ)

(n = 278)

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น			$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
2.2 มีการรวบรวมความต้องการ และปัญหา ของเกษตรกร เพื่อจัดทำแผนการถ่ายทอด เทคโนโลยี	224	52	2	2.80	0.419	มาก
2.3 มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของ คณะกรรมการศูนย์บริการในการจัดการ ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร	225	51	2	2.80	0.417	มาก
2.4 มีการประสานงานกับวิทยากรจากหน่วย งานต่างๆ ตลอดจนสรุปผลการดำเนินงาน	224	50	4	2.79	0.441	มาก
2.5 มีการสรุปผลการดำเนินงานการถ่ายทอด ความรู้	221	53	4	2.78	0.448	มาก
2.6 มีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยน ความรู้ ประสบการณ์ และความคิดเห็น ระหว่างเกษตรกรกับวิทยากร	222	55	1	2.79	0.413	มาก
3. การให้บริการของศูนย์บริการฯ				2.82	0.418	มาก
3.1 มีการเปิดให้บริการทุกวันอังคารและวัน พฤหัสบดี ระหว่างเวลา 09.00-12.00 น.	224	51	3	2.79	0.430	มาก
3.2 มีคณะกรรมการศูนย์บริการฯ ประจำ วัน ละ 2 คน	217	52	9	2.75	0.504	มาก
3.3 มีการให้คำแนะนำด้านการเกษตร	247	29	2	2.88	0.346	มาก
3.4 มีการสำรวจและจัดทำสำมะโนครัวเรือน เกษตรกร	245	31	2	2.87	0.353	มาก
3.5 มีการสำรวจและจดทะเบียนกลุ่มอาชีพ เกษตรกร	241	34	3	2.86	0.381	มาก
3.6 มีเอกสารด้านการเกษตรให้บริการที่ เพียงพอ	241	35	2	2.86	0.368	มาก

ตารางที่ 7 (ต่อ)

(n = 278)

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น			$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
3.7 มีการช่วยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ได้แก่ อบต. สำนักงานเกษตรอำเภอ และจังหวัด ฯลฯ	230	47	1	2.82	0.391	มาก
3.8 มีการตรวจสอบดินโดยนักวิชาการเกษตร	229	41	8	2.79	0.470	มาก
3.9 มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับราคาผลผลิตทางการเกษตร และแหล่งจำหน่ายผลผลิตไว้ที่ศูนย์บริการฯ	227	43	8	2.79	0.475	มาก
4. การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ				2.79	0.439	มาก
4.1 มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่ศูนย์บริการฯผ่านคณะกรรมการศูนย์บริการฯ	220	54	4	2.78	0.450	มาก
4.2 มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯผ่านผู้ใหญ่บ้าน	229	46	3	2.81	0.417	มาก
4.3 มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯผ่านกำนัน	221	53	4	2.78	0.448	มาก
4.4 มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯผ่าน อบต.	231	47	0	2.83	0.375	มาก
4.5 มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ เอกสารเผยแพร่ แผ่นพับ วารสารต่างๆ หนังสือพิมพ์	212	59	7	2.74	0.495	มาก
4.6 มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯผ่านสื่อมวลชน ได้แก่ หอกระจายข่าว และโทรทัศน์	231	42	5	2.81	0.434	มาก

ตารางที่ 7 (ต่อ)

(n = 278)

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น			$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
5. การสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ						
2.81					0.420	มาก
5.1 มีการสนับสนุนให้คณะกรรมการศูนย์บริการฯ เข้ารับการฝึกอบรม	219	57	2	2.78	0.432	มาก
5.2 มีการสนับสนุนให้คณะกรรมการศูนย์บริการฯ นำเสนอผลงานในส่วนที่ตนรับผิดชอบ	237	37	4	2.84	0.406	มาก
6. การปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ						
6.1 กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร						
1) มีการถ่ายทอดความรู้เป็นประจำทุกเดือน ณ จุดสาธิต	214	59	5	2.75	0.473	มาก
2) มีการนำเกษตรกรที่สนใจศึกษาดูงาน ณ จุดสาธิตที่ประสบความสำเร็จ	248	28	2	2.88	0.342	มาก
3) มีการติดตามให้คำแนะนำเพิ่มเติมจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยการเยี่ยมชมเกษตรกร	229	44	5	2.81	0.440	มาก
6.2 กิจกรรมของแผนการลงทุนเชิงธุรกิจ						
1) มีการสนับสนุนงบประมาณโดยการจัดตั้งกองทุน	241	35	2	2.86	0.368	มาก
2) มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่กลุ่มอาชีพต่างๆโดยการจัดซื้ออุปกรณ์ต่างๆ	229	48	1	2.82	0.394	มาก
3) มีการดำเนินการส่งเสริมการลงทุนในชุมชนโดยการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน	234	39	5	2.82	0.426	มาก

ตารางที่ 7 (ต่อ)

(n = 278)

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น			$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
4) มีการจัดให้มีจุดรวบรวม รับซื้อสินค้า ทางการเกษตรในชุมชน	234	40	4	2.83	0.415	มาก
5) มีการจัดให้มีจุดจำหน่ายสินค้าทางการ เกษตรในชุมชน	231	44	3	2.82	0.412	มาก
6.3 กิจกรรมของแผนการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ				2.85	0.369	มาก
1) มีการณรงค์เกษตรกร ไม่เผาตอซัง และ ฟางข้าว	232	43	3	2.82	0.409	มาก
2) มีการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ ปุ๋ยอินทรีย์ในการผลิตพืช	237	40	1	2.85	0.369	มาก
3) มีการส่งเสริมการนำวัสดุเหลือใช้จากการ ผลิตมาทำเป็นปุ๋ยชีวภาพใช้ทดแทนปุ๋ยเคมี สังเคราะห์	249	28	1	2.89	0.322	มาก
7. การแจ้งเตือนภัย				2.84	0.401	มาก
7.1 มีการแจ้งเตือนภัยแล้งผ่านหอกระจายข่าว และหนังสือถึงผู้นำชุมชน	231	41	6	2.81	0.445	มาก
7.2 มีการแจ้งเตือนภัยน้ำท่วมผ่านหอกระจาย ข่าวและหนังสือถึงผู้นำชุมชน	225	50	3	2.80	0.428	มาก
7.3 มีการแจ้งเตือนเรื่องราคาผลผลิตทาง การเกษตร โดยติดประกาศและหนังสือถึง ผู้นำชุมชน	241	33	4	2.85	0.394	มาก
7.4 มีการแจ้งเตือนเรื่องราคาปัจจัยการผลิต ทางการเกษตร อาทิ ราคาปุ๋ย ราคาสารเคมี ต่างๆ โดยติดประกาศและหนังสือถึงผู้นำ ชุมชน	228	48	2	2.81	0.409	มาก

ตารางที่ 7 (ต่อ)

(n = 278)

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น			$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
7.5 มีการแจ้งเตือนการระบาดของโรค เกี่ยวกับพืชผ่านทางหอกระจายข่าวและ หนังสือถึงผู้นำชุมชน	241	33	4	2.85	0.394	มาก
7.6 มีการแจ้งเตือนการระบาดของโรค เกี่ยวกับสัตว์ผ่านทางหอกระจายข่าวและ หนังสือถึงผู้นำชุมชน	242	34	2	2.86	0.365	มาก
7.7 มีการแจ้งเตือนการระบาดของแมลง และ ศัตรูพืชผ่านทางหอกระจายข่าวและ หนังสือถึงผู้นำชุมชน	245	30	3	2.87	0.367	มาก
ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงาน						
ศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำ ตำบลขอนแก่น	258	20	0	2.82	0.250	มาก

จากตารางที่ 7 ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี พบว่าเกษตรกรแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในระดับเห็นด้วยมาก ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ($\bar{X} = 2.82$) ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้ 1) การจัดประชุมเกษตรกรประจำแอกตามกลุ่มกิจกรรมการเกษตร 2) การรวบรวมความต้องการ ปัญหา แนวทางแก้ไข ปัญหา และข้อเสนอแนะ 3) การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา 4) การดำเนินการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนที่สามารถดำเนินการได้ทันที 5) การดำเนินการจัดทำแผนเพื่อของบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อแก้ไขปัญหาที่จำเป็นต้องใช้งบประมาณสนับสนุน และ 6) การชี้แจงความจำเป็นของโครงการที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณและติดตามผลการพิจารณาอนุมัติงบประมาณ ($\bar{X} = 2.87, 2.76, 2.85, 2.82, 2.87$ และ 2.77)

เกษตรกรแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในระดับเห็นด้วยมาก ด้านการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร ($\bar{x} = 2.80$) ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้ 1) การจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ร่วมกันระหว่างคณะกรรมการศูนย์บริการฯ กับ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรของสำนักงานเกษตรอำเภอหนองม่วง 2) การรวบรวมความต้องการ และปัญหาของเกษตรกรในตำบล เพื่อจัดทำแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยี 3) การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ ในการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร 4) การประสานงานกับวิทยากรจากหน่วยงานต่างๆ ตลอดจนสรุปผลการดำเนินงาน 5) การสรุปผลการดำเนินงานการถ่ายทอดความรู้ 6) การสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และความคิดเห็นระหว่างเกษตรกรกับวิทยากร ($\bar{x} = 2.83, 2.80, 2.80, 2.79, 2.78$ และ 2.79)

เกษตรกรแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในระดับเห็นด้วยมาก ด้านการให้บริการของศูนย์บริการฯ ($\bar{x} = 2.82$) ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้ 1) การเปิดให้บริการทุกวันอังคารและวันพฤหัสบดี ระหว่าง เวลา 09.00-12.00 น. 2) การมีคณะกรรมการศูนย์บริการฯ ประจำ วันละ 2 คน 3) การให้คำแนะนำด้านการเกษตร 4) การสำรวจและจัดทำสำมะโนครัวเรือนเกษตรกร 5) การสำรวจและจดทะเบียนกลุ่มอาชีพเกษตรกร 6) การมีเอกสารด้านการเกษตรให้บริการที่เพียงพอ 7) การช่วยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ ได้แก่ อบต. สำนักงานเกษตรอำเภอ และจังหวัด ฯลฯ 8) การตรวจสอบดินโดยนักวิชาการเกษตร 9) การปิดประกาศข้อมูลเกี่ยวกับราคาผลผลิตทางการเกษตร และแหล่งจำหน่ายผลผลิตไว้ที่ศูนย์บริการฯ ($\bar{x} = 2.79, 2.75, 2.88, 2.87, 2.86, 2.86, 2.82, 2.79$ และ 2.79)

เกษตรกรแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในระดับเห็นด้วยมาก ด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ ($\bar{x} = 2.79$) ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้ 1) การประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่ศูนย์บริการฯผ่านคณะกรรมการศูนย์บริการฯ 2) การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯผ่านผู้ใหญ่บ้าน 3) การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯผ่านกำนัน 4) การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯผ่าน อบต. 5) การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ เอกสารเผยแพร่ แผ่นพับ วารสารต่างๆ หนังสือพิมพ์ 6) การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯผ่านสื่อมวลชน ได้แก่ หอกระจายข่าว และโทรทัศน์ ($\bar{x} = 2.78, 2.81, 2.78, 2.83, 2.74$ และ 2.81)

เกษตรกรแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในระดับเห็นด้วยมาก ด้านการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ ($\bar{x} = 2.81$) ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้ 1) การสนับสนุนให้คณะกรรมการศูนย์บริการฯ เข้ารับการฝึกอบรม 2) การสนับสนุนให้คณะกรรมการศูนย์บริการฯ นำเสนอผลงานในส่วนที่ตนรับผิดชอบ ($\bar{x} = 2.78$ และ 2.84)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

เกษตรกรแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในระดับเห็นด้วยมาก ด้านกิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ($\bar{x} = 2.81$) ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้ 1) การถ่ายทอดความรู้เป็นประจำทุกเดือน ณ จุดสาธิต 2) การนำเกษตรกรที่ศึกษาดูงาน ณ จุดสาธิตที่ประสบความสำเร็จ 3) การติดตามให้คำแนะนำเพิ่มเติมจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยการเยี่ยมเยียนเกษตรกร ($\bar{x} = 2.75, 2.88$ และ 2.81)

เกษตรกรแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในระดับเห็นด้วยมาก ด้านกิจกรรมของแผนการลงทุนเชิงธุรกิจ ($\bar{x} = 2.83$) ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้ 1) การสนับสนุนงบประมาณโดยการจัดตั้งกองทุน 2) การสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่กลุ่มอาชีพต่างๆ โดยการจัดซื้ออุปกรณ์ต่างๆ 3) การดำเนินการส่งเสริมการลงทุนในชุมชนโดยการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน 4) การจัดให้มีจุดรวบรวม รับซื้อสินค้าทางการเกษตรในชุมชน 5) การจัดให้มีจุดจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรในชุมชน ($\bar{x} = 2.86, 2.82, 2.82, 2.83$ และ 2.82)

เกษตรกรแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในระดับเห็นด้วยมาก ด้านกิจกรรมของแผนการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ($\bar{x} = 2.85$) ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้ 1) การรณรงค์เกษตรกร ไม่เผาตอซัง และฟางข้าว 2) การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการผลิตพืช 3) การส่งเสริมการนำวัสดุเหลือใช้จากการผลิตมาทำเป็นปุ๋ยชีวภาพใช้ทดแทนปุ๋ยเคมีสังเคราะห์ ($\bar{x} = 2.82, 2.85$ และ 2.89)

เกษตรกรแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในระดับเห็นด้วยมาก ด้านการแจ้งเตือนภัย ($\bar{x} = 2.84$) ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้ 1) การแจ้งเตือนภัยแล้งผ่านหอ

กระจายข่าวและหนังสือถึงผู้นำชุมชน 2) การแจ้งเตือนภัยน้ำท่วมผ่านหอกระจายข่าวและหนังสือถึงผู้นำชุมชน 3) การแจ้งเตือนเรื่องราคาผลผลิตทางการเกษตรโดยติดประกาศและหนังสือถึงผู้นำชุมชน 4) การแจ้งเตือนเรื่องราคาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร อาทิ ราคาปุ๋ย ราคาสารเคมีต่างๆ โดยติดประกาศและหนังสือถึงผู้นำชุมชน 5) การแจ้งเตือนการระบาดของโรคเกี่ยวกับพืชผ่านทางหอกระจายข่าวและหนังสือถึงผู้นำชุมชน 6) การแจ้งเตือนการระบาดของโรคเกี่ยวกับสัตว์ผ่านทางหอกระจายข่าวและหนังสือถึงผู้นำชุมชน 7) การแจ้งเตือนการระบาดของแมลง และศัตรูพืชผ่านทางหอกระจายข่าวและหนังสือถึงผู้นำชุมชน ($\bar{x} = 2.81, 2.80, 2.85, 2.81, 2.85, 2.86$ และ 2.87)

เกษตรกรแสดงความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 2.82$)

ตอนที่ 3 ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี

ตารางที่ 8 ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

(n = 278)

ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา			$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
1. ด้านสถานที่ตั้งศูนย์บริการฯ ประจำตำบล				1.17	0.418	น้อย
- การเดินทางมารับบริการที่ศูนย์บริการฯ	5	36	237	1.17	0.418	น้อย
2. ด้านการบริการของศูนย์บริการฯ				1.23	0.476	น้อย
1) การติดต่อประสานงาน	4	52	222	1.22	0.446	น้อย
2) การประชาสัมพันธ์	8	50	220	1.24	0.489	น้อย
3) ข้อมูล ข่าวสาร เอกสารทางวิชาการ	8	44	226	1.22	0.477	น้อย
4) การจัดฝึกอบรม ให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ	8	47	223	1.23	0.483	น้อย
5) จุดถ่ายทอดฯ(จุดสาธิต)	8	48	222	1.23	0.485	น้อย
3. ด้านการทำงานของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ				1.19	0.418	น้อย
1) เวลาการปฏิบัติงานที่ศูนย์บริการฯ(2 วัน)	2	51	225	1.20	0.417	น้อย
2) การพบปะเยี่ยมเยือนเกษตรกรในเขตที่รับผิดชอบ	5	45	228	1.20	0.442	น้อย
3) ความต่อเนื่องที่คณะกรรมการศูนย์บริการฯ มาเยี่ยมเยือน	1	43	234	1.16	0.379	น้อย

ตารางที่ 8 (ต่อ)

(n = 278)

ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา			$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
4) การถ่ายทอดความรู้ แนะนำ ให้ความ คิดเห็นและแก้ไขปัญหา	5	42	231	1.19	0.434	น้อย

จากตารางที่ 8 ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี พบว่าปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในระดับปัญหาน้อย ด้านสถานที่ตั้งศูนย์บริการฯ ประจำตำบล ($\bar{X} = 1.17$) ซึ่งได้แก่ การเดินทางมารับบริการที่ศูนย์บริการฯ ($\bar{X} = 1.17$)

ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในระดับปัญหาน้อย ด้านการบริการของศูนย์บริการฯ ($\bar{X} = 1.23$) ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้ 1) การติดต่อประสานงาน 2) การประชาสัมพันธ์ 3) ข้อมูล ข่าวสาร เอกสารทางวิชาการ 4) การจัดฝึกอบรม ให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ 5) จุดถ่ายทอดฯ(จุดสาธิต) ($\bar{X} = 1.22, 1.24, 1.22, 1.23$ และ 1.23)

ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในระดับปัญหาน้อย ด้านการทำงานของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ ($\bar{X} = 1.19$) ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้ 1) เวลาการทำงานที่ศูนย์บริการฯ(2 วัน) 2) การพบปะเยี่ยมเยือนเกษตรกรในเขตที่รับผิดชอบ 3) ความต่อเนื่องที่คณะกรรมการศูนย์บริการฯมาเยี่ยมเยือน 4) การถ่ายทอดความรู้ แนะนำ ให้ความคิดเห็นและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 1.20, 1.20, 1.16$ และ 1.19)

ตารางที่ 9 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

(n = 278)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน(คน)
1. การให้ศูนย์บริการฯ เป็นสื่อกลางประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมชลประทาน องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น ในการจัดทำแหล่งเก็บกักน้ำและจัดทำระบบชลประทานเพื่อใช้ในการทำการเกษตรในช่วงหน้าแล้ง	156
2. เกษตรกรต้องการให้ศูนย์บริการฯ เพิ่มข้อมูลด้านการผลิตและการตลาดหาตลาดสินค้าทางการเกษตร	145
3. เกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่สนับสนุนงบประมาณ และปัจจัยการผลิตอย่างเพียงพอ และมีความทั่วถึง	124
4. เกษตรกรต้องการให้ศูนย์บริการฯ ขยายเวลาการให้บริการจาก 09.00 – 12.00 น. เป็น 09.00 – 16.30 น. ของวันที่เปิดให้บริการ	78
5. เกษตรกรต้องการเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้อบรม สาธิตและเยี่ยมชมเกษตรกรเพิ่มขึ้น โดยมีการจัดทำแผนที่ชัดเจน และทำเทียมกันทุกหมู่บ้าน	57

จากตารางที่ 9 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น พบว่า

เกษตรกรมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ 1) การให้ศูนย์บริการฯ เป็นสื่อกลางประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมชลประทาน องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น ในการจัดทำแหล่งเก็บกักน้ำและจัดทำระบบชลประทานเพื่อใช้ในการทำการเกษตรในช่วงหน้าแล้ง มากที่สุดจำนวน 156 คน รองลงมาคือ 2) เกษตรกรต้องการให้ศูนย์บริการฯ เพิ่มข้อมูลด้านการผลิต และการตลาดหาตลาดสินค้าทางการเกษตร 3) เกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่สนับสนุนงบประมาณ

และปัจจัยการผลิตอย่างเพียงพอ และมีความทั่วถึง 4) เกษตรกรต้องการให้ศูนย์บริการฯขยายเวลาการให้บริการจาก 09.00 – 12.00 น. เป็น 09.00 – 16.30 น. ของวันที่เปิดให้บริการ และ 5) เกษตรกรต้องการเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้ อบรม สาระและเขียนเขียนเกษตรกรเพิ่มขึ้น โดยมีการจัดทำแผนเขียนที่ชัดเจน และเท่าเทียมกันทุกหมู่บ้าน มีจำนวน 145, 124, 75 และ 57 ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคม ประเภทกิจกรรม การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น โดยใช้ค่าไคสแควร์ (Chi square)

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษาและสถานภาพทางสังคม มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

ตารางที่ 10 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

(n = 278)

สถานภาพทางสังคม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
ผู้ใหญ่บ้าน						
ดำรงตำแหน่ง	4	1	0	5	0.644	0.725
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	245	26	2	273		
รวม	249	27	2	278		
อบต.						
ดำรงตำแหน่ง	7	0	0	7	0.836	0.658
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	242	27	2	271		
รวม	249	27	2	278		

ตารางที่ 10 (ต่อ)

(n = 278)

สถานภาพทางสังคม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจ						
ดำรงตำแหน่ง	1	0	0	1	0.117	0.943
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	248	27	2	277		
รวม	249	27	2	278		
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน						
ดำรงตำแหน่ง	10	1	0	11	0.089	0.956
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	239	26	2	267		
รวม	249	27	2	278		
อาสาสมัคร						
ดำรงตำแหน่ง	4	0	0	4	0.473	0.790
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	245	27	2	274		
รวม	249	27	2	278		
สารวัตรกำนัน						
ดำรงตำแหน่ง	1	0	0	1	0.117	0.943
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	248	27	2	277		
รวม	249	27	2	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน ในตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน อบต. หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัคร และสารวัตรกำนัน เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = 0.725, 0.658, 0.943, 0.956, 0.790 และ 0.943 ตามลำดับมีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

ตารางที่ 11 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกร
ด้านการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร

(n = 278)

สถานภาพทางสังคม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
ผู้ใหญ่บ้าน						
ดำรงตำแหน่ง	3	2	0	5	3.009	0.222
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	235	36	2	273		
รวม	238	38	2	278		
อบต.						
ดำรงตำแหน่ง	7	0	0	7	1.207	0.547
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	231	38	2	271		
รวม	238	38	2	278		
หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจ						
ดำรงตำแหน่ง	1	0	0	1	0.169	0.919
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	237	38	2	277		
รวม	238	38	2	278		
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน						
ดำรงตำแหน่ง	8	3	0	11	1.855	0.396
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	230	35	2	267		
รวม	238	38	2	278		

ตารางที่ 11 (ต่อ)

(n = 278)

สถานภาพทางสังคม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
อาสาสมัคร						
ดำรงตำแหน่ง	4	0	0	4	0.682	0.711
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	234	38	2	274		
รวม	238	38	2	278		
สารวัตรกำนัน						
ดำรงตำแหน่ง	1	0	0	1	0.169	0.919
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	237	38	2	237		
รวม	238	38	2	238		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน ในตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน อบต. หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัคร และสารวัตรกำนัน เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = 0.222, 0.547, 0.919, 0.396, 0.711 และ 0.919 ตามลำดับมีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร

ตารางที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกร
ด้านการให้บริการของศูนย์บริการฯ

(n = 278)

สถานภาพทางสังคม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
ผู้ใหญ่บ้าน						
ดำรงตำแหน่ง	3	2	0	5	6.359	0.042
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	250	22	1	273		
รวม	253	24	1	278		
อบต.						
ดำรงตำแหน่ง	7	0	0	7	0.701	0.701
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	246	24	1	271		
รวม	253	24	1	278		
หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจ						
ดำรงตำแหน่ง	1	0	0	1	0.099	0.952
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	252	24	1	277		
รวม	253	24	1	278		
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน						
ดำรงตำแหน่ง	9	1	1	11	24.382	0.000
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	244	23	0	267		
รวม	253	24	1	278		

ตารางที่ 12 (ต่อ)

(n = 278)

สถานภาพทางสังคม	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
อาสาสมัคร						
ดำรงตำแหน่ง	3	1	0	4		
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	250	23	1	274	1.388	0.500
รวม	253	24	1	278		
สารวัตรกำนัน						
ดำรงตำแหน่ง	1	0	0	1		
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	252	24	1	277	0.099	0.952
รวม	253	24	1	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน ในตำแหน่งอบต. หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจอาสาสมัคร และสารวัตรกำนัน เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = 0.701, 0.952, 0.500 และ 0.952 ตามลำดับ มีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการให้บริการของศูนย์บริการฯ

ยอมรับสมมติฐาน ในตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = 0.042 และ 0.000 มีค่าน้อยกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่าเกษตรกรที่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการให้บริการของศูนย์บริการฯ

ตารางที่ 13 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกร
ด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ

(n = 278)

สถานภาพทางสังคม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
ผู้ใหญ่บ้าน						
ดำรงตำแหน่ง	3	2	0	5	1.151	0.283
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	237	36	0	273		
รวม	240	38	0	278		
อบต.						
ดำรงตำแหน่ง	6	1	0	7	0.000	1.000
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	234	37	0	271		
รวม	240	38	0	278		
หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจ						
ดำรงตำแหน่ง	1	0	0	1	0.000	1.000
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	239	38	0	277		
รวม	240	38	0	278		
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน						
ดำรงตำแหน่ง	7	4	0	11	3.197	0.074
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	233	34	0	267		
รวม	240	38	0	278		

ตารางที่ 13 (ต่อ)

(n = 278)

สถานภาพทางสังคม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
อาสาสมัคร						
ดำรงตำแหน่ง	4	0	0	4		
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	236	38	0	274	0.005	0.945
รวม	240	38	0	278		
สารวัตรกำนัน						
ดำรงตำแหน่ง	1	0	0	1		
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	239	38	0	277	0.000	1.000
รวม	240	38	0	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน ในตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน อบต. หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัคร และสารวัตรกำนัน เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = 0.283, 1.000, 1.000, 0.074, 0.945 และ 1.000 ตามลำดับมีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ

ตารางที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกร
ด้านการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ

(n = 278)

สถานภาพทางสังคม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
ผู้ใหญ่บ้าน						
ดำรงตำแหน่ง	3	2	0	5	5.665	0.059
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	246	24	3	273		
รวม	249	26	3	278		
อบต.						
ดำรงตำแหน่ง	6	1	0	7	0.276	0.871
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	243	25	3	271		
รวม	249	26	3	278		
หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจ						
ดำรงตำแหน่ง	1	0	0	1	0.117	0.943
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	248	26	3	277		
รวม	249	26	3	278		
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน						
ดำรงตำแหน่ง	7	3	1	11	11.605	0.003
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	242	23	2	267		
รวม	249	26	3	278		

ตารางที่ 14 (ต่อ)

(n = 278)

สถานภาพทางสังคม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
อาสาสมัคร						
ดำรงตำแหน่ง	4	0	0	4		
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	245	26	3	274	0.473	0.790
รวม	249	26	3	278		
สารวัตรกำนัน						
ดำรงตำแหน่ง	1	0	0	1		
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	248	26	3	277	0.117	0.943
รวม	249	26	3	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน ในตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน อบต. หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจ อาสาสมัคร และสารวัตรกำนัน เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = 0.059, 0.871, 0.943, 0.790 และ 0.943 ตามลำดับ มีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ดำรงตำแหน่ง ดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ

ยอมรับสมมติฐาน ในตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = 0.003 มีค่าน้อยกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ

ตารางที่ 15 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกร
ด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการถ่ายทอด
เทคโนโลยีการเกษตร)

(n = 278)

สถานภาพทางสังคม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
ผู้ใหญ่บ้าน						
ดำรงตำแหน่ง	3	1	1	5	17.522	0.000
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	237	34	2	273		
รวม	240	35	3	278		
อบต.						
ดำรงตำแหน่ง	7	0	0	7	1.137	0.566
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	233	35	3	271		
รวม	240	35	3	278		
หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจ						
ดำรงตำแหน่ง	1	0	0	1	0.159	0.924
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	239	35	3	277		
รวม	240	35	3	278		
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน						
ดำรงตำแหน่ง	9	2	0	11	0.435	0.804
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	231	33	3	267		
รวม	240	35	3	278		

ตารางที่ 15 (ต่อ)

(n = 278)

สถานภาพทางสังคม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
อาสาสมัคร						
ดำรงตำแหน่ง	3	1	0	4		
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	237	34	3	274	0.601	0.741
รวม	240	35	3	278		
สารวัตรกำนัน						
ดำรงตำแหน่ง	1	0	0	1		
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	239	35	3	277	0.159	0.924
รวม	240	35	3	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน ในตำแหน่งอบต. หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัคร และสารวัตรกำนัน เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = 0.566, 0.924, 0.804, 0.741 และ 0.924 ตามลำดับ มีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ดำรงตำแหน่ง ดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร)

ยอมรับสมมติฐาน ในตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านเนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = 0.000 มีค่าน้อยกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร)

ตารางที่ 16 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกร
ด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการลงทุนเชิง
ธุรกิจ)

(n = 278)

สถานภาพทางสังคม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
ผู้ใหญ่บ้าน						
ดำรงตำแหน่ง	3	1	1	5	57.018	0.000
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	258	15	0	273		
รวม	261	16	1	278		
อบต.						
ดำรงตำแหน่ง	7	0	0	7	0.468	0.791
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	254	16	1	254		
รวม	261	16	1	261		
หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจ						
ดำรงตำแหน่ง	1	0	0	1	0.065	0.968
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	260	16	1	277		
รวม	261	16	1	278		
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน						
ดำรงตำแหน่ง	9	2	0	11	3.292	0.193
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	252	14	1	267		
รวม	261	16	1	278		

ตารางที่ 16 (ต่อ)

(n = 278)

สถานภาพทางสังคม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
อาสาสมัคร						
ดำรงตำแหน่ง	3	1	0	4		
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	258	15	1	274	2.780	0.249
รวม	261	16	1	278		
สารวัตรกำนัน						
ดำรงตำแหน่ง	1	0	0	1		
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	260	16	1	277	0.065	0.968
รวม	261	16	1	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน ในตำแหน่งอบต. หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัคร และสารวัตรกำนัน เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = 0.791, 0.968, 0.193, 0.249 และ 0.968 ตามลำดับ มีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการลงทุนเชิงธุรกิจ)

ยอมรับสมมติฐาน ในตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านเนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = 0.000 มีค่าน้อยกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการลงทุนเชิงธุรกิจ)

ตารางที่ 17 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกร
ด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการปรับปรุงและ
ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ)

(n = 278)

สถานภาพทางสังคม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
ผู้ใหญ่บ้าน						
ดำรงตำแหน่ง	3	2	0	5	1.709	0.191
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	243	30	0	273		
รวม	246	32	0	278		
อบต.						
ดำรงตำแหน่ง	7	0	0	7	0.135	0.714
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	239	32	0	271		
รวม	246	32	0	278		
หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจ						
ดำรงตำแหน่ง	1	0	0	1	0.000	1.000
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	245	32	0	277		
รวม	246	32	0	278		
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน						
ดำรงตำแหน่ง	9	2	0	11	0.051	0.822
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	237	30	0	267		
รวม	246	32	0	278		

ตารางที่ 17 (ต่อ)

(n = 278)

สถานภาพทางสังคม	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
อาสาสมัคร						
ดำรงตำแหน่ง	3	1	0	4		
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	243	31	0	274	0.004	0.950
รวม	246	32	0	278		
สารวัตรกำนัน						
ดำรงตำแหน่ง	1	0	0	1		
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	245	32	0	277	0.000	1.000
รวม	246	32	0	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน ในตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน อบต. หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัคร และสารวัตรกำนัน เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = 0.191, 0.714, 1.000, 0.822, 0.950 และ 1.000 ตามลำดับมีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ)

ตารางที่ 18 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกร
ด้านการแจ้งเตือนภัย

(n = 278)

สถานภาพทางสังคม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
ผู้ใหญ่บ้าน						
ดำรงตำแหน่ง	3	2	0	5	5.657	0.059
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	247	24	2	273		
รวม	250	26	2	278		
อบต.						
ดำรงตำแหน่ง	7	0	0	7	0.804	0.669
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	243	26	2	271		
รวม	250	26	2	278		
หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจ						
ดำรงตำแหน่ง	1	0	0	1	0.112	0.945
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	249	26	2	277		
รวม	250	26	2	278		
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน						
ดำรงตำแหน่ง	8	3	0	11	4.392	0.111
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	242	23	2	267		
รวม	250	26	2	278		

ตารางที่ 18 (ต่อ)

(n = 278)

สถานภาพทางสังคม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
อาสาสมัคร						
ดำรงตำแหน่ง	3	1	0	4		
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	247	25	2	274	1.192	0.551
รวม	250	26	2	278		
สารวัตรกำนัน						
ดำรงตำแหน่ง	1	0	0	1		
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	249	26	2	277	0.112	0.945
รวม	250	26	2	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน ในตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน อบต. หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัคร และสารวัตรกำนัน เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = 0.059, 0.669, 0.945, 0.111, 0.551 และ 0.945 ตามลำดับมีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการแจ้งเตือนภัย

ตารางที่ 19 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
ขอนแก่น

(n = 278)

สถานภาพทางสังคม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
ผู้ใหญ่บ้าน						
ดำรงตำแหน่ง	3	2	0	5	3.966	0.046
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	255	18	0	273		
รวม	258	20	0	278		
อบต.						
ดำรงตำแหน่ง	7	0	0	7	0.000	1.000
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	251	20	0	271		
รวม	258	20	0	278		
หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจ						
ดำรงตำแหน่ง	1	0	0	1	0.000	1.000
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	257	20	0	277		
รวม	258	20	0	278		
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน						
ดำรงตำแหน่ง	9	2	0	11	0.712	0.399
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	249	18	0	267		
รวม	258	20	0	278		

ตารางที่ 19 (ต่อ)

(n = 278)

สถานภาพทางสังคม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
อาสาสมัคร						
ดำรงตำแหน่ง	3	1	0	4		
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	255	19	0	274	0.171	0.679
รวม	258	20	0	278		
สารวัตรกำนัน						
ดำรงตำแหน่ง	1	0	0	1		
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	257	20	0	277	0.000	1.000
รวม	258	20	0	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน ในตำแหน่งอบต. หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัคร และสารวัตรกำนัน เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = 1.000, 1.000, 0.399, 0.679 และ 1.000 ตามลำดับ มีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ดำรงตำแหน่ง ดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

ยอมรับสมมติฐาน ในตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = 0.046 มีค่าน้อยกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านสังคมประกอบด้วย ประเภทกิจกรรม และการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

ตารางที่ 20 ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกิจกรรมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

(n = 278)

ประเภทกิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
กิจกรรมการเกษตร						
ด้านการปลูกพืช						
ปลูกพืช	245	26	2	273	0.644	0.725
ไม่ปลูกพืช	4	1	0	5		
รวม	249	27	2	278		
ด้านการเลี้ยงสัตว์						
เลี้ยงสัตว์	23	4	1	28	4.383	0.112
ไม่เลี้ยงสัตว์	226	23	1	250		
รวม	249	27	2	278		
ด้านการแปรรูป						
ทำการแปรรูปถนอมอาหาร	17	1	0	18	0.532	0.766
ไม่ทำการแปรรูปถนอมอาหาร	232	26	2	260		
รวม	249	27	2	278		

ตารางที่ 20 (ต่อ)

(n = 278)

ประเภทกิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
กิจกรรมนอกภาคการเกษตร						
รับจ้างทั่วไป						
รับจ้างทั่วไป	59	13	1	73		
ไม่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป	190	14	1	205	8.109	0.017
รวม	249	27	2	278		
ค้าขาย						
ค้าขาย	17	4	0	21		
ไม่ประกอบอาชีพค้าขาย	232	23	2	257	2.390	0.303
รวม	249	27	2	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน กิจกรรมการเกษตร (ด้านการปลูกพืช, ด้านการเลี้ยงสัตว์, ด้านการแปรรูป) และกิจกรรมนอกภาคเกษตร (ค้าขาย) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = (0.725, 0.112, 0.766) และ (0.303) ตามลำดับ มีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ทำกิจกรรมดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

ยอมรับสมมติฐาน กิจกรรมนอกภาคเกษตร รับจ้างทั่วไป เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = 0.017 มีค่าน้อยกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ทำกิจกรรมดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

ตารางที่ 21 ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกิจกรรมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกร
ด้านการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร

(n = 278)

ประเภทกิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
กิจกรรมการเกษตร						
ด้านการปลูกพืช						
ปลูกพืช	234	37	2	273	0.205	0.903
ไม่ปลูกพืช	4	1	0	5		
รวม	238	38	2	278		
ด้านการเลี้ยงสัตว์						
เลี้ยงสัตว์	23	3	2	28	18.100	0.000
ไม่เลี้ยงสัตว์	215	35	0	250		
รวม	238	38	2	278		
ด้านการแปรรูป						
ทำการแปรรูปถนอมอาหาร	17	1	0	18	1.241	0.538
ไม่ทำการแปรรูปถนอมอาหาร	221	37	2	260		
รวม	238	38	2	278		

ตารางที่ 21 (ต่อ)

(n = 278)

ประเภทกิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
กิจกรรมนอกภาคการเกษตร						
รับจ้างทั่วไป						
รับจ้างทั่วไป	56	16	1	73		
ไม่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป	182	22	1	205	6.426	0.040
รวม	238	38	2	278		
ค้าขาย						
ค้าขาย	15	6	0	21		
ไม่ประกอบอาชีพค้าขาย	223	32	2	257	4.388	0.111
รวม	238	38	2	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน กิจกรรมการเกษตร (ด้านการปลูกพืช, ด้านการแปรรูป) และกิจกรรมนอกภาคเกษตร (ค้าขาย) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = (0.903, 0.538) และ (0.111) ตามลำดับ มีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ทำกิจกรรมดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร

ยอมรับสมมติฐาน กิจกรรมการเกษตร (ด้านการเลี้ยงสัตว์) และกิจกรรมนอกภาคเกษตร (รับจ้างทั่วไป) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = (0.000) และ (0.040) มีค่าน้อยกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ทำกิจกรรมดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร

ตารางที่ 22 ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกิจกรรมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกร
ด้านการให้บริการของศูนย์บริการฯ

(n = 278)

ประเภทกิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
กิจกรรมการเกษตร						
ด้านการปลูกพืช						
ปลูกพืช	250	22	1	273	6.359	0.042
ไม่ปลูกพืช	3	2	0	5		
รวม	253	24	1	278		
ด้านการเลี้ยงสัตว์						
เลี้ยงสัตว์	22	6	0	28	6.546	0.038
ไม่เลี้ยงสัตว์	231	18	1	250		
รวม	253	24	1	278		
ด้านการแปรรูป						
ทำการแปรรูปถนอมอาหาร	15	3	0	18	1.633	0.442
ไม่ทำการแปรรูปถนอมอาหาร	238	21	1	260		
รวม	253	24	1	278		

ตารางที่ 22 (ต่อ)

(n = 278)

ประเภทกิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
กิจกรรมนอกภาคการเกษตร						
รับจ้างทั่วไป						
รับจ้างทั่วไป	61	12	0	73		
ไม่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป	192	12	1	205	7.945	0.019
รวม	253	24	1	278		
ค้าขาย						
ค้าขาย	19	1	1	21		
ไม่ประกอบอาชีพค้าขาย	234	23	0	257	12.633	0.002
รวม	253	24	1	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน กิจกรรมการเกษตร ด้านการแปรรูป เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = 0.442 มีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ทำกิจกรรมดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการให้บริการของศูนย์บริการฯ

ยอมรับสมมติฐาน กิจกรรมการเกษตร (ด้านการปลูกพืช, ด้านการเลี้ยงสัตว์) และกิจกรรมนอกภาคเกษตร (รับจ้างทั่วไป, ค้าขาย) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = (0.042, 0.038) และ (0.019, 0.002) ตามลำดับ มีค่าน้อยกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ทำกิจกรรมดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการให้บริการของศูนย์บริการฯ

ตารางที่ 23 ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกิจกรรมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกร
ด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ

(n = 278)

ประเภทกิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
กิจกรรมการเกษตร						
ด้านการปลูกพืช						
ปลูกพืช	236	37	0	273	0.000	1.000
ไม่ปลูกพืช	4	1	0	5		
รวม	240	38	0	278		
ด้านการเลี้ยงสัตว์						
เลี้ยงสัตว์	22	6	0	28	0.942	0.332
ไม่เลี้ยงสัตว์	218	32	0	250		
รวม	240	38	0	278		
ด้านการแปรรูป						
ทำการแปรรูปถนอมอาหาร	16	2	0	18	0.000	1.000
ไม่ทำการแปรรูปถนอมอาหาร	224	36	0	260		
รวม	240	38	0	278		

ตารางที่ 23 (ต่อ)

(n = 278)

ประเภทกิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
กิจกรรมนอกภาคการเกษตร						
รับจ้างทั่วไป						
รับจ้างทั่วไป	52	21	0	73		
ไม่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป	188	17	0	205	17.427	0.000
รวม	240	38	0	278		
ค้าขาย						
ค้าขาย	14	7	0	21		
ไม่ประกอบอาชีพค้าขาย	226	31	0	257	5.750	0.016
รวม	240	38	0	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน กิจกรรมการเกษตร (ด้านการปลูกพืช, ด้านการเลี้ยงสัตว์, ด้านการแปรรูป) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = 1.000, 0.332 และ 1.000 ตามลำดับ มีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ทำกิจกรรมดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ

ยอมรับสมมติฐาน กิจกรรมนอกภาคเกษตร (รับจ้างทั่วไป, ค้าขาย) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = 0.000 และ 0.016 มีค่าน้อยกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ทำกิจกรรมดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ

ตารางที่ 24 ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกิจกรรมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกร
ด้านการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ

(n = 278)

ประเภทกิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
กิจกรรมการเกษตร						
ด้านการปลูกพืช						
ปลูกพืช	245	25	3	273		
ไม่ปลูกพืช	4	1	0	5	0.724	0.696
รวม	249	26	3	278		
ด้านการเลี้ยงสัตว์						
เลี้ยงสัตว์	21	5	2	28		
ไม่เลี้ยงสัตว์	228	21	1	250	13.754	0.001
รวม	249	26	3	278		
ด้านการแปรรูป						
ทำการแปรรูปถนอมอาหาร	17	1	0	18		
ไม่ทำการแปรรูปถนอมอาหาร	232	25	3	260	0.555	0.758
รวม	249	26	3	278		

ตารางที่ 24 (ต่อ)

(n = 278)

ประเภทกิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
กิจกรรมนอกภาคการเกษตร						
รับจ้างทั่วไป						
รับจ้างทั่วไป	59	12	2	73		
ไม่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป	190	14	1	205	8.690	0.013
รวม	249	26	3	278		
ค้าขาย						
ค้าขาย	18	3	0	21		
ไม่ประกอบอาชีพค้าขาย	231	23	3	257	0.874	0.646
รวม	249	26	3	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน กิจกรรมการเกษตร (ด้านการปลูกพืช, ด้านการแปรรูป) และกิจกรรมนอกภาคเกษตร (ค้าขาย) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = (0.696, 0.758) และ (0.646) ตามลำดับ มีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ทำกิจกรรมดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ

ยอมรับสมมติฐาน กิจกรรมการเกษตร (ด้านการเลี้ยงสัตว์) และกิจกรรมนอกภาคเกษตร (รับจ้างทั่วไป) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = (0.001) และ (0.013) มีค่าน้อยกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ทำกิจกรรมดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ

ตารางที่ 25 ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกิจกรรมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกร
ด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการถ่ายทอด
เทคโนโลยีการเกษตร)

(n = 278)

ประเภทกิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
กิจกรรมการเกษตร						
ด้านการปลูกพืช						
ปลูกพืช	237	33	3	273	3.502	0.174
ไม่ปลูกพืช	3	2	0	5		
รวม	240	35	3	278		
ด้านการเลี้ยงสัตว์						
เลี้ยงสัตว์	21	5	2	28	11.758	0.003
ไม่เลี้ยงสัตว์	219	30	1	250		
รวม	240	35	3	278		
ด้านการแปรรูป						
ทำการแปรรูปนอมอาหาร	16	2	0	18	0.256	0.880
ไม่ทำการแปรรูปนอมอาหาร	224	33	3	260		
รวม	240	35	3	278		

ตารางที่ 25 (ต่อ)

(n = 278)

ประเภทกิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
กิจกรรมนอกภาคการเกษตร						
รับจ้างทั่วไป						
รับจ้างทั่วไป	58	14	1	73		
ไม่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป	182	21	2	205	4.033	0.133
รวม	240	35	3	278		
ค้าขาย						
ค้าขาย	17	4	0	21		
ไม่ประกอบอาชีพค้าขาย	223	31	3	257	1.074	0.585
รวม	240	35	3	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน กิจกรรมการเกษตร (ด้านการปลูกพืช, ด้านการแปรรูป) และกิจกรรมนอกภาคเกษตร (รับจ้างทั่วไป, ค้าขาย) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = (0.174, 0.880) และ (0.133, 0.585) ตามลำดับ มีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ทำกิจกรรมดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร)

ยอมรับสมมติฐาน กิจกรรมการเกษตร ด้านการเลี้ยงสัตว์ เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = 0.003 มีค่าน้อยกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ทำกิจกรรมดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร)

ตารางที่ 26 ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกิจกรรมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกร
ด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการลงทุนเชิง
ธุรกิจ)

(n = 278)

ประเภทกิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
กิจกรรมการเกษตร						
ด้านการปลูกพืช						
ปลูกพืช	256	16	1	273	0.332	0.847
ไม่ปลูกพืช	5	0	0	5		
รวม	261	16	1	278		
ด้านการเลี้ยงสัตว์						
เลี้ยงสัตว์	25	3	0	28	1.512	0.469
ไม่เลี้ยงสัตว์	236	13	1	250		
รวม	261	16	1	278		
ด้านการปลูกพืช						
ปลูกพืช	256	16	1	273	0.332	0.847
ไม่ปลูกพืช	5	0	0	5		
รวม	261	16	1	278		

ตารางที่ 26 (ต่อ)

(n = 278)

ประเภทกิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
กิจกรรมนอกภาคการเกษตร						
รับจ้างทั่วไป						
รับจ้างทั่วไป	65	8	0	73		
ไม่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป	196	8	1	205	5.261	0.072
รวม	261	16	1	278		
ค้าขาย						
ค้าขาย	19	2	0	21		
ไม่ประกอบอาชีพค้าขาย	242	14	1	257	0.670	0.715
รวม	261	16	1	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน กิจกรรมการเกษตร (ด้านการปลูกพืช, ด้านการเลี้ยงสัตว์, ด้านการแปรรูป) และกิจกรรมนอกภาคเกษตร (รับจ้างทั่วไป, ค้าขาย) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = (0.847, 0.469, 0.965) และ (0.072, 0.715) ตามลำดับ มีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ทำกิจกรรมดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการลงทุนเชิงธุรกิจ)

ตารางที่ 27 ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกิจกรรมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกร
ด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการปรับปรุงและ
ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ)

(n = 278)

ประเภทกิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
กิจกรรมการเกษตร						
ด้านการปลูกพืช						
ปลูกพืช	242	31	0	273	0.000	1.000
ไม่ปลูกพืช	4	1	0	5		
รวม	246	32	0	278		
ด้านการเลี้ยงสัตว์						
เลี้ยงสัตว์	23	5	0	28	0.636	0.425
ไม่เลี้ยงสัตว์	223	27	0	250		
รวม	246	32	0	278		
ด้านการแปรรูป						
ทำการแปรรูปนอมอาหาร	15	3	0	18	0.107	0.744
ไม่ทำการแปรรูปนอมอาหาร	231	29	0	260		
รวม	246	32	0	278		

ตารางที่ 27 (ต่อ)

(n = 278)

ประเภทกิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
กิจกรรมนอกภาคการเกษตร						
รับจ้างทั่วไป						
รับจ้างทั่วไป	58	15	0	73		
ไม่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป	188	17	0	205	6.780	0.009
รวม	246	32	0	278		
ค้าขาย						
ค้าขาย	16	5	0	21		
ไม่ประกอบอาชีพค้าขาย	230	27	0	257	2.194	0.139
รวม	246	32	0	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน กิจกรรมการเกษตร (ด้านการปลูกพืช, ด้านการเลี้ยงสัตว์, ด้านการแปรรูป) และกิจกรรมนอกภาคเกษตร (ค้าขาย) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = (1.000, 0.425) และ (0.744, 0.139) ตามลำดับ มีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ทำกิจกรรมดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ)

ยอมรับสมมติฐาน กิจกรรมนอกภาคเกษตร รับจ้างทั่วไป เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = 0.009 มีค่าน้อยกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ทำกิจกรรมดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ)

ตารางที่ 28 ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกิจกรรมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกร
ด้านการแจ้งเตือนภัย

(n = 278)

ประเภทกิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
กิจกรรมการเกษตร						
ด้านการปลูกพืช						
ปลูกพืช	247	24	2	273		
ไม่ปลูกพืช	3	2	0	5	5.657	0.059
รวม	250	26	2	278		
ด้านการเลี้ยงสัตว์						
เลี้ยงสัตว์	22	6	0	28		
ไม่เลี้ยงสัตว์	228	20	2	250	5.525	0.063
รวม	250	26	2	278		
ด้านการแปรรูป						
ทำการแปรรูปถนอมอาหาร	17	1	0	18		
ไม่ทำการแปรรูปถนอมอาหาร	233	25	2	260	0.479	0.787
รวม	250	26	2	278		

ตารางที่ 28 (ต่อ)

(n = 278)

ประเภทกิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
กิจกรรมนอกภาคการเกษตร						
รับจ้างทั่วไป						
รับจ้างทั่วไป	64	8	1	73	0.911	0.634
ไม่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป	186	18	1	205		
รวม	250	26	2	278		
ค้าขาย						
ค้าขาย	17	4	0	21	2.650	0.266
ไม่ประกอบอาชีพค้าขาย	233	22	2	257		
รวม	250	26	2	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน กิจกรรมการเกษตร (ด้านการปลูกพืช, ด้านการเลี้ยงสัตว์, ด้านการแปรรูป) และกิจกรรมนอกภาคเกษตร (รับจ้างทั่วไป, ค้าขาย) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = (0.059, 0.063, 0.787) และ (0.634, 0.266) ตามลำดับ มีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ทำกิจกรรมดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการแจ้งเตือนภัย

ตารางที่ 29 ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกิจกรรมของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

(n = 278)

ประเภทกิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
กิจกรรมการเกษตร						
ด้านการปลูกพืช						
ปลูกพืช	254	19	0	273	0.060	0.806
ไม่ปลูกพืช	4	1	0	5		
รวม	258	20	0	278		
ด้านการเลี้ยงสัตว์						
เลี้ยงสัตว์	23	5	0	28	3.675	0.055
ไม่เลี้ยงสัตว์	235	15	0	250		
รวม	258	20	0	278		
ด้านการแปรรูป						
ทำการแปรรูปนอมอาหาร	17	1	0	18	0.000	1.000
ไม่ทำการแปรรูปนอมอาหาร	241	19	0	260		
รวม	258	20	0	278		

ตารางที่ 29 (ต่อ)

(n = 278)

ประเภทกิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
กิจกรรมนอกภาคการเกษตร						
รับจ้างทั่วไป						
รับจ้างทั่วไป	63	10	0	73		
ไม่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป	195	10	0	205	5.021	0.025
รวม	258	20	0	278		
ค้าขาย						
ค้าขาย	18	3	0	21		
ไม่ประกอบอาชีพค้าขาย	240	17	0	257	0.755	0.358
รวม	258	20	0	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน กิจกรรมการเกษตร (ด้านการปลูกพืช, ด้านการเลี้ยงสัตว์, ด้านการแปรรูป) และกิจกรรมนอกภาคเกษตร (ค้าขาย) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = (0.806, 0.055, 1.000) และ (0.358) ตามลำดับ มีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ทำกิจกรรมดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช

ยอมรับสมมติฐาน กิจกรรมนอกภาคเกษตร รับจ้างทั่วไป เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = 0.025 มีค่าน้อยกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ทำกิจกรรมดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช

ตารางที่ 30 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรกับความคิดเห็น
ของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
1) สื่อประเภทบุคคล						
เพื่อนบ้าน						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	38	7	0	45	2.431	0.297
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	211	20	2	233		
รวม	249	27	2	278		
เจ้าหน้าที่รัฐบาล						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	234	23	2	259	3.104	0.212
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	15	4	0	19		
รวม	249	27	2	278		
วิทยากรเกษตรกร						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	137	11	1	149	2.008	0.367
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	112	16	1	129		
รวม	249	27	2	278		
ผู้นำท้องถิ่น						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	238	22	2	262	9.052	0.011
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	11	5	0	16		
รวม	249	27	2	278		

ตารางที่ 30 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
2) สื่อประเภทสิ่งพิมพ์						
หนังสือ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	27	4	0	31		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	222	23	2	247	0.641	0.726
รวม	249	27	2	278		
หนังสือพิมพ์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	84	16	1	101		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	165	11	1	177	7.023	0.030
รวม	249	27	2	278		
วารสาร						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	17	0	0	17		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	232	27	2	261	2.109	0.348
รวม	249	27	2	278		
เอกสารเผยแพร่						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	51	6	1	58		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	198	21	1	220	1.081	0.583
รวม	249	27	2	278		

ตารางที่ 30 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
แผ่นพับ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	30	2	0	32	0.777	0.678
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	219	25	2	246		
รวม	249	27	2	278		
โปสเตอร์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	31	3	0	34	0.321	0.852
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	218	24	2	244		
รวม	249	27	2	278		
3) สื่อประเภทมวลชน						
วิทยุ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	77	7	2	86	4.782	0.092
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	172	20	0	192		
รวม	249	27	2	278		
โทรทัศน์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	216	22	1	239	2.721	0.257
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	33	5	1	39		
รวม	249	27	2	278		

ตารางที่ 30 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
4) สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม						
การฝึกอบรม						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	192	12	2	206		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	57	15	0	72	14.246	0.001
รวม	249	27	2	278		
การศึกษาดูงาน						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	78	7	1	86		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	171	20	1	192	0.675	0.714
รวม	249	27	2	278		
การชมการสาธิต						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	105	7	1	113		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	144	20	1	165	2.737	0.255
รวม	249	27	2	278		
การชมนิทรรศการ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	22	2	0	24		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	227	25	2	254	0.253	0.881
รวม	249	27	2	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน สื่อประเภทบุคคล (เพื่อนบ้าน, เจ้าหน้าที่รัฐบาล, วิทยากรเกษตรกร) สื่อประเภสิ่งพิมพ์ (หนังสือ, วารสาร, เอกสารเผยแพร่, แผ่นพับ, โปสเตอร์) สื่อประเภทมวลชน (วิทยุ, โทรทัศน์) สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม (การศึกษาดูงาน, การชมการสาธิต, การชมนิทรรศการ) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = (0.297, 0.212, 0.367), (0.726, 0.348, 0.583, 0.678, 0.852), (0.092, 0.257) และ (0.714, 0.255, 0.881) ตามลำดับ มีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

ยอมรับสมมติฐาน สื่อประเภทบุคคล (ผู้นำท้องถิ่น) สื่อประเภสิ่งพิมพ์ (หนังสือพิมพ์) สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม (การฝึกอบรม) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = (0.011), (0.030) และ (0.001) ตามลำดับ มีค่าน้อยกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

ตารางที่ 31 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรกับความคิดเห็น
ของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
1) สื่อประเภทบุคคล						
เพื่อนบ้าน						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	33	12	0	45	7.967	0.019
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	205	26	2	233		
รวม	238	38	2	278		
เจ้าหน้าที่รัฐบาล						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	224	33	2	259	2.872	0.238
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	14	5	0	19		
รวม	238	38	2	278		
วิทยากรเกษตรกร						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	130	18	1	149	0.704	0.703
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	108	20	1	129		
รวม	238	38	2	278		
ผู้นำท้องถิ่น						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	227	33	2	262	4.525	0.104
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	11	5	0	16		
รวม	238	38	2	278		

ตารางที่ 31 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
2) สื่อประเภทสิ่งพิมพ์						
หนังสือ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	23	8	0	31		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	215	30	2	247	4.543	0.103
รวม	238	38	2	278		
หนังสือพิมพ์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	78	22	1	101		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	160	16	1	177	9.103	0.011
รวม	238	38	2	278		
วารสาร						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	14	3	0	17		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	224	35	2	261	0.362	0.834
รวม	238	38	2	278		
เอกสารเผยแพร่						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	47	11	0	58		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	191	27	2	220	2.211	0.331
รวม	238	38	2	278		

ตารางที่ 31 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
แผ่นพับ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	26	6	0	32	1.023	0.599
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	212	32	2	246		
รวม	238	38	2	278		
โปสเตอร์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	28	6	0	34	0.775	0.679
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	210	32	2	244		
รวม	238	38	2	278		
3) สื่อประเภทมวลชน						
วิทยุ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	73	12	1	86	0.355	0.837
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	165	26	1	192		
รวม	238	38	2	278		
โทรทัศน์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	206	32	1	239	2.311	0.315
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	32	6	1	39		
รวม	238	38	2	278		

ตารางที่ 31 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
4) สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม						
การฝึกอบรม						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	179	25	2	206	2.219	0.330
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	59	13	0	72		
รวม	238	38	2	278		
การศึกษาดูงาน						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	77	8	1	86	2.301	0.316
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	161	30	1	192		
รวม	238	38	2	278		
การชมการสาธิต						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	100	13	0	113	2.207	0.332
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	138	25	2	165		
รวม	238	38	2	278		
การชมนิทรรศการ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	18	6	0	24	3.002	0.223
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	220	32	2	254		
รวม	238	38	2	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน สื่อประเภทบุคคล (ผู้นำท้องถิ่น, เจ้าหน้าที่รัฐบาล, วิทยากรเกษตรกร) สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ (หนังสือ, วารสาร, เอกสารเผยแพร่, แผ่นพับ, โปสเตอร์) สื่อประเภทมวลชน (วิทยุ, โทรทัศน์) สื่อประเภทยุทธศาสตร์ (การฝึกอบรม, การศึกษาดูงาน, การชมการสาธิต, การชมนิทรรศการ) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ $P\text{-value} = (0.238, 0.703, 0.104), (0.103, 0.834, 0.331, 0.599, 0.679), (0.837, 0.315)$ และ $(0.330, 0.316, 0.332, 0.223)$ ตามลำดับ มีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร

ยอมรับสมมติฐาน สื่อประเภทบุคคล (เพื่อนบ้าน) สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ (หนังสือพิมพ์) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ $P\text{-value} = (0.019)$ และ (0.011) ตามลำดับ มีค่าน้อยกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร

ตารางที่ 32 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรกับความคิดเห็น
ของเกษตรกรด้านการให้บริการของศูนย์บริการฯ

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
1) สื่อประเภทบุคคล						
เพื่อนบ้าน						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	37	8	0	45	5.849	0.054
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	216	16	1	233		
รวม	253	24	1	278		
เจ้าหน้าที่รัฐบาล						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	238	20	1	259	4.043	0.132
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	15	4	0	19		
รวม	253	24	1	278		
วิทยากรเกษตรกร						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	134	15	0	149	1.961	0.375
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	119	9	1	129		
รวม	253	24	1	278		
ผู้นำท้องถิ่น						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	240	22	0	262	16.847	0.000
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	13	2	1	16		
รวม	253	24	1	278		

ตารางที่ 32 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
2) สื่อประเภทสิ่งพิมพ์						
หนังสือ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	24	7	0	31		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	229	17	1	247	8.695	0.013
รวม	253	24	1	278		
หนังสือพิมพ์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	86	15	0	101		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	167	9	1	177	8.274	0.016
รวม	253	24	1	278		
วารสาร						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	15	2	0	17		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	238	22	1	261	0.286	0.867
รวม	253	24	1	278		
เอกสารเผยแพร่						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	51	7	0	58		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	202	17	1	220	1.342	0.511
รวม	253	24	1	278		

ตารางที่ 32 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
แผ่นพับ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	28	3	1	32	7.759	0.021
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	225	21	0	246		
รวม	253	24	1	278		
โปสเตอร์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	32	2	0	34	0.520	0.771
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	221	22	1	244		
รวม	253	24	1	278		

3) สื่อประเภทมวลชน

วิทยุ

ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	77	9	0	86	0.962	0.618
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	176	15	1	192		
รวม	253	24	1	278		

โทรทัศน์

ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	217	21	1	239	0.218	0.897
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	36	3	0	39		
รวม	253	24	1	278		

ตารางที่ 32 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
4) สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม						
การฝึกอบรม						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	194	11	1	206		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	59	13	0	72	11.219	0.004
รวม	253	24	1	278		
การศึกษาดูงาน						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	76	10	0	86		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	177	14	1	192	1.837	0.399
รวม	253	24	1	278		
การชมการสาธิต						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	103	10	0	113		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	150	14	1	165	0.696	0.706
รวม	253	24	1	278		
การชมนิทรรศการ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	21	3	0	24		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	232	21	1	254	0.585	0.746
รวม	253	24	1	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน สื่อประเภทบุคคล (เพื่อนบ้าน, เจ้าหน้าที่รัฐบาล, วิทยากรเกษตรกร) สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ (วารสาร, เอกสารเผยแพร่, โปสเตอร์) สื่อประเภทมวลชน (วิทยุ, โทรทัศน์) สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม (การศึกษาดูงาน, การชมการสาธิต, การชมนิทรรศการ) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = (0.054, 0.132, 0.375), (0.867, 0.511, 0.771), (0.618, 0.897) และ (0.399, 0.706, 0.746) ตามลำดับ มีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการให้บริการของศูนย์บริการฯ

ยอมรับสมมติฐาน สื่อประเภทบุคคล (ผู้นำท้องถิ่น) สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ (หนังสือ, หนังสือพิมพ์, แผ่นพับ) สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม (การฝึกอบรม) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = (0.000), (0.013, 0.016, 0.021) และ (0.004) ตามลำดับ มีค่าน้อยกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการให้บริการของศูนย์บริการฯ

ตารางที่ 33 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรกับความคิดเห็น
ของเกษตรกรด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
1) สื่อประเภทบุคคล						
เพื่อนบ้าน						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	30	15	0	45		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	210	23	0	233	15.661	0.000
รวม	240	38	0	278		
เจ้าหน้าที่รัฐบาล						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	230	29	0	259		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	10	9	0	19	16.681	0.000
รวม	240	38	0	278		
วิทยากรเกษตรกร						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	132	17	0	149		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	108	21	0	129	1.007	0.316
รวม	240	38	0	278		
ผู้นำท้องถิ่น						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	228	34	0	262		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	12	4	0	16	0.969	0.325
รวม	240	38	0	278		

ตารางที่ 33 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
2) สื่อประเภทสิ่งพิมพ์						
หนังสือ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	19	12	0	31		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	221	26	0	247	16.228	0.000
รวม	240	3	0	278		
หนังสือพิมพ์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	80	21	0	101		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	160	17	0	177	5.905	0.015
รวม	240	38	0	278		
วารสาร						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	15	2	0	17		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	225	36	0	261	0.000	1.000
รวม	240	38	0	278		
เอกสารเผยแพร่						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	47	11	0	58		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	193	27	0	220	1.221	0.269
รวม	240	38	0	278		

ตารางที่ 33 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
แผ่นพับ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	25	7	0	32	1.353	0.245
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	215	31	0	246		
รวม	240	38	0	278		
โปสเตอร์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	26	8	0	34	2.311	0.128
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	214	30	0	244		
รวม	240	38	0	278		
3) สื่อประเภทมวชน						
วิทยุ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	71	15	0	86	1.075	0.300
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	169	23	0	192		
รวม	240	38	0	278		
โทรทัศน์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	210	29	0	239	2.538	0.111
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	30	9	0	39		
รวม	240	38	0	278		

ตารางที่ 33 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
4) สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม						
การฝึกอบรม						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	185	21	0	206	7.041	0.008
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	55	17	0	72		
รวม	240	38	0	278		
การศึกษาดูงาน						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	71	15	0	86	1.075	0.300
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	169	23	0	192		
รวม	240	38	0	278		
การชมการสาธิต						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	103	10	0	113	3.091	0.079
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	137	28	0	165		
รวม	240	38	0	278		
การชมนิทรรศการ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	19	5	0	24	0.575	0.448
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	221	33	0	254		
รวม	240	38	0	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน สื่อประเภทบุคคล (วิทยากรเกษตรกร, ผู้นำท้องถิ่น) สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ (วารสาร, เอกสารเผยแพร่, แผ่นพับ, โปสเตอร์) สื่อประเภทมวลชน (วิทยุ, โทรทัศน์) สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม (การศึกษาดูงาน, การชมการสาธิต, การชมนิทรรศการ) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = (0.316, 0.325), (1.000, 0.269, 0.245, 0.128), (0.300, 0.111) และ (0.300, 0.079, 0.448) ตามลำดับ มีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ

ยอมรับสมมติฐาน สื่อประเภทบุคคล (เพื่อนบ้าน, เจ้าหน้าที่รัฐบาล) สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ (หนังสือ, หนังสือพิมพ์) สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม (การฝึกอบรม) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = (0.000, 0.000), (0.000, 0.015) และ (0.008) ตามลำดับ มีค่าน้อยกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ

ตารางที่ 34 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรกับความคิดเห็น
ของเกษตรกรด้านการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการ
ศูนย์บริการฯ

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
1) สื่อประเภทบุคคล						
เพื่อนบ้าน						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	36	8	1	45	5.274	0.072
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	213	18	2	233		
รวม	249	26	3	278		
เจ้าหน้าที่รัฐบาล						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	235	21	3	259	7.069	0.029
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	14	5	0	19		
รวม	249	26	3	278		
วิทยากรเกษตรกร						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	139	8	2	149	6.150	0.046
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	110	18	1	129		
รวม	249	26	3	278		
ผู้นำท้องถิ่น						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	236	23	3	262	1.917	0.383
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	13	3	0	16		
รวม	249	26	3	278		

ตารางที่ 34 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
2) สื่อประเภทสิ่งพิมพ์						
หนังสือ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	25	5	1	31		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	224	21	2	247	3.513	0.173
รวม	249	26	3	278		
หนังสือพิมพ์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	85	14	2	101		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	164	12	1	177	5.160	0.076
รวม	249	26	3	278		
วารสาร						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	15	1	1	17		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	234	25	2	261	4.108	0.128
รวม	249	26	3	278		
เอกสารเผยแพร่						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	52	5	1	58		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	197	21	2	220	0.325	0.850
รวม	249	26	3	278		

ตารางที่ 34 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
แผ่นพับ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	27	4	1	32	1.895	0.388
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	222	22	2	246		
รวม	249	26	3	278		
โปสเตอร์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	29	4	1	34	1.565	0.457
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	220	22	2	244		
รวม	249	26	3	278		
3) สื่อประเภทมวลชน						
วิทยุ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	76	8	2	86	1.813	0.404
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	173	18	1	192		
รวม	249	26	3	278		
โทรทัศน์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	215	22	2	239	0.996	0.608
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	34	4	1	39		
รวม	249	26	3	278		

ตารางที่ 34 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
4) สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม						
การฝึกอบรม						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	192	11	3	206	15.916	0.000
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	57	15	0	72		
รวม	249	26	3	278		
การศึกษาดูงาน						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	74	10	2	86	2.654	0.265
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	175	16	1	192		
รวม	249	26	3	278		
การชมการสาธิต						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	102	10	1	113	0.128	0.938
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	147	16	2	165		
รวม	249	26	3	278		
การชมนิทรรศการ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	21	2	1	24	2.362	0.307
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	228	24	2	254		
รวม	249	26	3	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน สื่อประเภทบุคคล (เพื่อนบ้าน, ผู้นำท้องถิ่น) สื่อประเภสิ่งพิมพ์ (หนังสือ, หนังสือพิมพ์, วารสาร, เอกสารเผยแพร่, แผ่นพับ, โปสเตอร์) สื่อประเภทมวลชน (วิทยุ, โทรทัศน์) สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม (การศึกษาดูงาน, การชมการสาธิต, การชมนิทรรศการ) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = (0.054, 0.383), (0.173, 0.076, 0.128, 0.850, 0.388, 0.457), (0.404, 0.608), (0.265, 0.938, 0.307) ตามลำดับ มีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ

ยอมรับสมมติฐาน สื่อประเภทบุคคล (เจ้าหน้าที่รัฐบาล, วิทยากรเกษตรกร) สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม (การฝึกอบรม) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = (0.029, 0.046), (0.000) ตามลำดับ มีค่าน้อยกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ

ตารางที่ 35 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
1) สื่อประเภทบุคคล						
เพื่อนบ้าน						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	36	9	0	45	3.170	0.205
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	204	26	3	233		
รวม	240	35	3	278		
เจ้าหน้าที่รัฐบาล						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	225	31	3	259	1.509	0.470
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	15	4	0	19		
รวม	240	35	3	278		
วิทยากรเกษตรกร						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	135	12	2	149	6.133	0.047
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	105	23	1	129		
รวม	240	35	3	278		
ผู้นำท้องถิ่น						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	228	31	3	262	2.512	0.285
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	12	4	0	16		
รวม	240	35	3	278		

ตารางที่ 35 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
2) สื่อประเภทสิ่งพิมพ์						
หนังสือ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	26	4	1	31		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	214	31	2	247	1.517	0.468
รวม	240	35	3	278		
หนังสือพิมพ์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	87	12	2	101		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	153	23	1	177	1.257	0.533
รวม	240	35	3	278		
วารสาร						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	12	4	1	17		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	228	31	2	261	6.112	0.047
รวม	240	35	3	278		
เอกสารเผยแพร่						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	50	7	1	58		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	190	28	2	220	0.298	0.861
รวม	240	35	3	278		

ตารางที่ 35 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
แผ่นพับ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	26	5	1	32	1.775	0.412
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	214	30	2	246		
รวม	240	35	3	278		
โปสเตอร์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	30	3	1	34	1.697	0.428
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	210	32	2	244		
รวม	240	35	3	278		
3) สื่อประเภทมวลชน						
วิทยุ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	76	8	2	86	2.922	0.232
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	164	27	1	192		
รวม	240	35	3	278		
โทรทัศน์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	208	29	2	239	1.305	0.521
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	32	6	1	39		
รวม	240	35	3	278		

ตารางที่ 35 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
4) สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม						
การฝึกอบรม						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	181	22	3	206		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	59	13	0	72	3.571	0.168
รวม	240	35	3	278		
การศึกษาดูงาน						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	77	7	2	86		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	163	28	1	192	3.900	0.142
รวม	240	35	3	278		
การชมการสาธิต						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	98	14	1	113		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	142	21	2	165	0.076	0.963
รวม	240	35	3	278		
การชมนิทรรศการ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	21	2	1	24		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	219	33	2	254	2.703	0.259
รวม	240	35	3	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน สื่อประเภทบุคคล (เพื่อนบ้าน, เจ้าหน้าที่รัฐบาล, ผู้นำท้องถิ่น) สื่อประเภสิ่งพิมพ์ (หนังสือ, หนังสือพิมพ์, เอกสารเผยแพร่, แผ่นพับ, โปสเตอร์) สื่อประเภทมวลชน (วิทยุ, โทรทัศน์) สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม (การฝึกอบรม, การศึกษาดูงาน, การชมการสาธิต, การชมนิทรรศการ) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ $P\text{-value} = (0.205, 0.470, 0.285), (0.468, 0.533, 0.861, 0.412, 0.428), (0.232, 0.521), (0.168, 0.142, 0.963, 0.259)$ ตามลำดับ มีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร)

ยอมรับสมมติฐาน สื่อประเภทบุคคล (วิทยากรเกษตรกร) สื่อประเภสิ่งพิมพ์ (วารสาร) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ $P\text{-value} = (0.047)$ และ (0.047) ตามลำดับ มีค่าน้อยกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร)

ตารางที่ 36 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรกับความคิดเห็น
ของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการ
ลงทุนเชิงธุรกิจ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
1) สื่อประเภทบุคคล						
เพื่อนบ้าน						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	42	3	0	45	0.272	0.873
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	219	13	1	233		
รวม	261	16	0	278		
เจ้าหน้าที่รัฐบาล						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	245	13	1	259	3.844	0.146
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	16	3	0	19		
รวม	261	16	1	278		
วิทยากรเกษตรกร						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	140	8	1	149	0.949	0.622
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	121	8	0	129		
รวม	261	16	1	278		
ผู้นำท้องถิ่น						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	248	13	1	262	5.331	0.070
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	13	3	0	16		
รวม	261	16	1	278		

ตารางที่ 36 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
2) สื่อประเภทสิ่งพิมพ์						
หนังสือ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	27	3	1	31		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	234	13	0	247	9.071	0.011
รวม	261	16	1	278		
หนังสือพิมพ์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	88	12	1	101		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	173	4	0	177	12.867	0.002
รวม	261	16	1	278		
วารสาร						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	15	1	1	17		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	246	15	0	261	15.415	0.000
รวม	261	16	1	278		
เอกสารเผยแพร่						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	54	3	1	58		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	207	13	0	220	3.841	0.147
รวม	261	16	1	278		

ตารางที่ 36 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
แผ่นพับ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	29	2	1	32	7.744	0.021
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	232	14	0	246		
รวม	261	16	1	278		
โปสเตอร์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	32	1	1	34	7.710	0.021
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	229	15	0	244		
รวม	261	16	1	278		
3) สื่อประเภทมวลชน						
วิทยุ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	80	5	1	86	2.243	0.326
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	181	11	0	192		
รวม	261	16	1	278		
โทรทัศน์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	225	13	1	239	0.471	0.790
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	36	3	0	39		
รวม	261	16	1	278		

ตารางที่ 36 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
4) สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม						
การฝึกอบรม						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	195	10	1	206		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	66	6	0	72	1.522	0.467
รวม	261	16	1	278		
การศึกษาดูงาน						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	79	6	1	86		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	182	10	0	192	2.610	0.271
รวม	261	16	1	278		
การชมการสาธิต						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	106	6	1	113		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	155	10	0	165	1.526	0.466
รวม	261	16	1	278		
การชมนิทรรศการ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	22	1	1	24		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	239	15	0	254	10.712	0.005
รวม	261	16	1	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน สื่อประเภทบุคคล (เพื่อนบ้าน, เจ้าหน้าที่รัฐบาล, วิทยากรเกษตรกร, ผู้นำท้องถิ่น) สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ (เอกสารเผยแพร่) สื่อประเภทมวลชน (วิทยุ, โทรทัศน์) สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม (การฝึกอบรม, การศึกษาดูงาน, การชมการสาธิต) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = (0.873, 0.146, 0.622, 0.070), (0.147), (0.326, 0.790) และ (0.467, 0.271, 0.466) ตามลำดับ มีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการลงทุนเชิงธุรกิจ)

ยอมรับสมมติฐาน สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ (หนังสือ, หนังสือพิมพ์, วารสาร, แผ่นพับ, โปสเตอร์) สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม (การชมนิทรรศการ) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ P-value = (0.011, 0.002, 0.000, 0.021, 0.021) และ (0.005) ตามลำดับ มีค่าน้อยกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการลงทุนเชิงธุรกิจ)

ตารางที่ 37 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรกับความคิดเห็น
ของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการ
ปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
1) สื่อประเภทบุคคล						
เพื่อนบ้าน						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	39	6	0	45	0.027	0.870
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	207	26	0	233		
รวม	246	32	0	278		
เจ้าหน้าที่รัฐบาล						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	232	27	0	259	2.967	0.085
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	14	5	0	19		
รวม	246	32	0	278		
วิทยากรเกษตรกร						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	134	15	0	149	0.387	0.534
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	112	17	0	129		
รวม	246	32	0	278		
ผู้นำท้องถิ่น						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	235	27	0	262	4.601	0.032
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	11	5	0	16		
รวม	246	32	0	278		

ตารางที่ 37 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
2) สื่อประเภทสิ่งพิมพ์						
หนังสือ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	27	4	0	31		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	219	28	0	247	0.000	1.000
รวม	246	32	0	278		
หนังสือพิมพ์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	84	17	0	101		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	162	15	0	177	3.627	0.057
รวม	246	32	0	278		
วารสาร						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	16	1	0	17		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	230	31	0	261	0.128	0.720
รวม	246	32	0	278		
เอกสารเผยแพร่						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	51	7	0	58		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	195	25	0	220	0.000	1.000
รวม	246	32	0	278		

ตารางที่ 37 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
แผ่นพับ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	27	5	0	32	0.231	0.631
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	219	27	0	246		
รวม	246	32	0	278		
โปสเตอร์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	30	4	0	34	0.000	1.000
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	216	28	0	244		
รวม	246	32	0	278		
3) สื่อประเภทมวลดชน						
วิทยุ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	80	6	0	86	1.910	0.167
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	166	26	0	192		
รวม	246	32	0	278		
โทรทัศน์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	210	29	0	239	0.287	0.592
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	36	3	0	39		
รวม	246	32	0	278		

ตารางที่ 37 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
4) สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม						
การฝึกอบรม						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	186	20	0	206	1.899	0.168
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	60	12	0	72		
รวม	246	32	0	278		
การศึกษาดูงาน						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	78	8	0	86	0.324	0.569
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	168	24	0	192		
รวม	246	32	0	278		
การชมการสาธิต						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	104	9	0	113	1.801	0.180
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	142	23	0	165		
รวม	246	32	0	278		
การชมนิทรรศการ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	21	3	0	24	0.000	1.000
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	225	29	0	254		
รวม	246	32	0	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน สื่อประเภทบุคคล (เพื่อนบ้าน, เจ้าหน้าที่รัฐบาล, วิทยากรเกษตรกร) สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ (หนังสือ, หนังสือพิมพ์, วารสาร, เอกสารเผยแพร่, แผ่นพับ, โปสเตอร์) สื่อประเภทมวลชน (วิทยุ, โทรทัศน์) สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม (การฝึกอบรม, การศึกษาดูงาน, การชมการสาธิต, การชมนิทรรศการ) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ $P\text{-value} = (0.870, 0.085, 0.534), (1.000, 0.057, 0.720, 1.000, 0.631, 1.000), (0.167, 0.592)$ และ $(0.168, 0.569, 0.180, 1.000)$ ตามลำดับ มีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่าเกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ)

ยอมรับสมมติฐาน สื่อประเภทบุคคล (ผู้นำท้องถิ่น) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ $P\text{-value} = 0.032$ มีค่าน้อยกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่าเกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ)

ตารางที่ 38 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรกับความคิดเห็น
ของเกษตรกรด้านการแจ้งเตือนภัย

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
1) สื่อประเภทบุคคล						
เพื่อนบ้าน						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	37	8	0	45	4.465	0.107
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	213	18	2	233		
รวม	250	32	2	278		
เจ้าหน้าที่รัฐบาล						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	237	21	1	259	13.176	0.001
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	13	5	1	19		
รวม	250	26	2	278		
วิทยากรเกษตรกร						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	133	15	1	149	0.202	0.904
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	117	11	1	129		
รวม	250	26	2	278		
ผู้นำท้องถิ่น						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	237	24	1	262	7.540	0.023
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	13	2	1	16		
รวม	250	26	2	278		

ตารางที่ 38 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
2) สื่อประเภทสิ่งพิมพ์						
หนังสือ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	21	8	2	31		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	229	18	0	247	27.945	0.000
รวม	250	26	2	278		
หนังสือพิมพ์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	83	18	0	101		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	167	8	2	177	14.367	0.001
รวม	250	26	2	278		
วารสาร						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	13	4	0	17		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	237	22	2	261	4.386	0.112
รวม	257	26	2	278		
เอกสารเผยแพร่						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	51	7	0	58		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	199	19	2	220	1.138	0.566
รวม	250	26	2	278		

ตารางที่ 38 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
แผ่นพับ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	25	7	0	32	6.884	0.032
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	225	19	2	246		
รวม	250	26	2	278		
โปสเตอร์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	30	4	0	34	0.532	0.766
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	220	22	2	244		
รวม	250	26	2	278		
3) สื่อประเภทมวลชน						
วิทยุ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	77	8	1	86	0.343	0.843
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	173	18	1	192		
รวม	250	26	2	278		
โทรทัศน์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	213	24	2	239	1.315	0.518
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	37	2	0	39		
รวม	250	26	2	278		

ตารางที่ 38 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
4) สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม						
การฝึกอบรม						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	188	18	0	206	6.201	0.045
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	62	8	2	72		
รวม	250	26	2	278		
การศึกษาดูงาน						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	73	13	0	86	5.671	0.059
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	177	13	2	192		
รวม	250	26	2	278		
การชมการสาธิต						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	104	9	0	113	1.856	0.395
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	146	17	2	165		
รวม	250	26	2	278		
การชมนิทรรศการ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	21	3	0	24	0.484	0.785
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	229	23	2	254		
รวม	250	26	2	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน สื่อประเภทบุคคล (เพื่อนบ้าน, วิทยากร เกษตรกร) สื่อประเภสิ่งพิมพ์ (วารสาร, เอกสารเผยแพร่, โปสเตอร์) สื่อประเภทมวลชน (วิทยุ, โทรทัศน์) สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม (การศึกษาดูงาน, การชมการสาธิต, การชมนิทรรศการ) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ $P\text{-value} = (0.107, 0.904), (0.112, 0.566, 0.766), (0.843, 0.518)$ และ $(0.059, 0.395, 0.785)$ ตามลำดับ มีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการแจ้งเตือนภัย

ยอมรับสมมติฐาน สื่อประเภทบุคคล (เจ้าหน้าที่รัฐบาล, ผู้นำท้องถิ่น) สื่อประเภสิ่งพิมพ์ (หนังสือ, หนังสือพิมพ์, แผ่นพับ) สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม (การฝึกอบรม) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ $P\text{-value} = (0.001, 0.023), (0.000, 0.001, 0.032)$ และ (0.045) ตามลำดับ มีค่าน้อยกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการแจ้งเตือนภัย

ตารางที่ 39 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรกับความคิดเห็น
ของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
ประจำตำบลขอนแก่น

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น				χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม		
1) สื่อประเภทบุคคล						
เพื่อนบ้าน						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	40	5	0	45	0.633	0.426
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	218	15	0	233		
รวม	258	20	0	278		
เจ้าหน้าที่รัฐบาล						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	242	17	0	259	1.086	0.297
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	16	3	0	19		
รวม	258	20	0	278		
วิทยากรเกษตรกร						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	140	9	0	149	0.322	0.570
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	118	11	0	129		
รวม	258	20	0	278		
ผู้นำท้องถิ่น						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	245	17	0	262	1.807	0.179
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	13	3	0	16		
รวม	258	20	0	278		

ตารางที่ 39 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
2) สื่อประเภทสิ่งพิมพ์						
หนังสือ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	26	5	0	31		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	232	15	0	247	2.802	0.094
รวม	258	20	0	278		
หนังสือพิมพ์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	88	13	0	101		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	170	7	0	177	6.380	0.012
รวม	258	20	0	278		
วารสาร						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	15	2	0	17		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	243	18	0	261	0.072	0.788
รวม	258	20	0	278		
เอกสารเผยแพร่						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	54	4	0	58		
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	204	16	0	220	0.000	1.000
รวม	258	20	0	278		

ตารางที่ 39 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
แผ่นพับ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	28	4	0	32	0.759	0.384
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	230	16	0	246		
รวม	258	20	0	278		
โปสเตอร์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	32	2	0	34	0.000	1.000
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	226	18	0	244		
รวม	258	20	0	278		
3) สื่อประเภทมวลชน						
วิทยุ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	78	8	0	86	0.435	0.510
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	180	12	0	192		
รวม	258	20	0	278		
โทรทัศน์						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	222	17	0	239	0.000	1.000
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	36	3	0	39		
รวม	258	20	0	278		

ตารางที่ 39 (ต่อ)

(n = 278)

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น			รวม	χ^2	P
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
4) สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม						
การฝึกอบรม						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	195	11	0	206	3.095	0.079
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	63	9	0	72		
รวม	258	20	0	278		
การศึกษาดูงาน						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	78	8	0	86	0.435	0.510
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	180	12	0	192		
รวม	258	20	0	278		
การชมการสาธิต						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	106	7	0	113	0.088	0.766
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	152	13	0	165		
รวม	258	20	0	278		
การชมนิทรรศการ						
ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	21	3	0	24	0.409	0.523
ไม่ได้รับข่าวสารทางการเกษตร	237	17	0	254		
รวม	258	20	0	278		

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน สื่อประเภทบุคคล (เพื่อนบ้าน, เจ้าหน้าที่รัฐบาล, วิทยากรเกษตรกร, ผู้นำท้องถิ่น) สื่อประเภสิ่งพิมพ์ (หนังสือ, วารสาร, เอกสารเผยแพร่, แผ่นพับ, โปสเตอร์) สื่อประเภทมวลชน (วิทยุ, โทรทัศน์) สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม (การฝึกอบรม, การศึกษาดูงาน, การชมการสาธิต, การชมนิทรรศการ) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ $P\text{-value} = (0.426, 0.297, 0.570, 0.179), (0.094, 0.788, 1.000, 0.384, 1.000), (0.510, 1.000)$ และ $(0.079, 0.510, 0.766, 0.523)$ ตามลำดับ มีค่ามากกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่าเกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช

ยอมรับสมมติฐาน สื่อประเภสิ่งพิมพ์ (หนังสือพิมพ์) เนื่องจากค่าที่ได้จากการคำนวณ $P\text{-value} = 0.012$ มีค่าน้อยกว่าค่า α ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ 0.05 แสดงว่าเกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อดังกล่าว มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษาและสถานภาพทางสังคม มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

ตารางที่ 40 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

(n = 278)

	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6.1	Y6.2	Y6.3	Y7
X1	0.070	0.119*	0.141*	0.098	0.141*	0.124*	0.176**	0.037	0.141*
X2	-0.006	-0.019	-0.096	-0.029	-0.117	-0.086	-0.108	0.000	-0.089

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

เมื่อ X1 = อายุ

X2 = ระดับการศึกษา

Y1 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

Y2 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร

Y3 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการให้บริการของศูนย์บริการฯ

Y4 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ

Y5 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ

- Y6.1 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ
(กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร)
- Y6.2 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ
(กิจกรรมของแผนการลงทุนเชิงธุรกิจ)
- Y6.3 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ
(กิจกรรมของแผนการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ)
- Y7 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการแข่งขัน

อายุ มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร การให้บริการของศูนย์บริการฯ การสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ การปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร) และการแข่งขัน โดยมีความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ (r) = 0.119, 0.141, 0.141, 0.124, 0.141, 0.147 ตามลำดับ และพบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการลงทุนเชิงธุรกิจ) กับ อายุ โดยมีความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ (r) = 0.176 แสดงว่าเกษตรกรที่มีอายุมาก จะมีความเห็นด้วยในระดับมากเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในด้านการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร ด้านการให้บริการของศูนย์บริการฯ ด้านการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ ด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร) ด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการลงทุนเชิงธุรกิจ) และด้านการแข่งขัน

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจประกอบด้วย รายได้ทางการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร แรงงานในครัวเรือน พื้นที่ทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

ตารางที่ 41 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจประกอบด้วย รายได้ทางการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร แรงงานในครัวเรือน พื้นที่ทำการเกษตรมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

(n = 278)

	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6.1	Y6.2	Y6.3	Y7
X3	0.078	0.075	0.085	0.068	0.046	0.014	-0.007	-0.027	0.002
X4	0.004	-0.006	-0.103	-0.145*	-0.073	-0.145*	-0.063	-0.086	-0.075
X5	-0.046	-0.074	-0.090	-0.019	-0.075	-0.142*	-0.113	-0.009	-0.045
X6	0.033	0.047	0.051	0.037	0.054	-0.002	-0.018	-0.087	0.023

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

เมื่อ	X3	=	รายได้ทางการเกษตร
	X4	=	รายได้นอกภาคการเกษตร
	X5	=	แรงงานในครัวเรือน
	X6	=	พื้นที่ทำการเกษตร
	Y1	=	ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
	Y2	=	ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร
	Y3	=	ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการให้บริการของศูนย์บริการฯ
	Y4	=	ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ
	Y5	=	ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ
	Y6.1	=	ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร)

- Y6.2 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ
(กิจกรรมของแผนการลงทุนเชิงธุรกิจ)
- Y6.3 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ
(กิจกรรมของแผนการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ)
- Y7 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการแจ้งเตือนภัย

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์ในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ และการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร) คือ รายได้นอกภาคการเกษตร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = -0.145 และ -0.145 ตามลำดับ แสดงว่าเกษตรกรที่มีรายได้นอกภาคการเกษตรมาก มักจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ และการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร) ในระดับเห็นด้วยน้อย และพบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร) กับแรงงานในครัวเรือน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = -0.142 แสดงว่าเกษตรกรที่มีแรงงานในครัวเรือนมาก มักจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร) ในระดับเห็นด้วยน้อย

สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ประกอบด้วย การรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ความถี่ในการใช้บริการศูนย์บริการฯ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

ตารางที่ 42 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ และ ความถี่ในการใช้บริการศูนย์บริการฯ กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

(n = 278)

	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6.1	Y6.2	Y6.3	Y7
X7	0.126*	0.106	0.054	0.089	-0.001	0.054	-0.019	0.033	-0.015
X8	0.382**	0.342**	0.249**	0.364**	0.295**	0.304**	0.272**	0.275**	0.186**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

เมื่อ X7 = ความถี่ในการใช้บริการศูนย์บริการฯ

X8 = การรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ

Y1 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

Y2 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร

Y3 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการให้บริการของศูนย์บริการฯ

Y4 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ

Y5 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ

Y6.1 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร)

Y6.2 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการลงทุนเชิงธุรกิจ)

Y6.3 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ
(กิจกรรมของแผนการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ)

Y7 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการแจ้งเตือนภัย

ความถี่ในการใช้บริการศูนย์บริการฯ มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = 0.126 แสดงว่าเกษตรกรที่มีความถี่ในการใช้บริการศูนย์บริการฯ มากจะมีความคิดเห็นด้วยในระดับมาก เกี่ยวกับด้านการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล และพบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ระหว่างความคิดเห็นกับการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล การจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร การให้บริการของศูนย์บริการฯ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ การสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ การปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร) การปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการลงทุนเชิงธุรกิจ) การปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ) และการแจ้งเตือนภัย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = 0.382, 0.342, 0.249, 0.364, 0.295, 0.304, 0.272, 0.275 และ 0.186 ตามลำดับ แสดงว่าเกษตรกรที่มีการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ มาก จะแสดงความคิดเห็นด้วยในระดับมาก เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล การจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร การให้บริการของศูนย์บริการฯ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ การสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ การปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร) การปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการลงทุนเชิงธุรกิจ) การปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ (กิจกรรมของแผนการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ) และการแจ้งเตือนภัย

ตารางที่ 43 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

(n = 278)

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ	ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น (r)
- อายุ	0.147*
- ระดับการศึกษา	-0.074
- รายได้ทางการเกษตร	0.056
- รายได้นอกภาคการเกษตร	-0.092
- แรงงานในครัวเรือน	-0.082
- ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร	0.029
- ความถี่ในการใช้บริการศูนย์บริการฯ	0.066
- การรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ	0.363**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลของศูนย์บริการฯ คือ อายุ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = 0.147 แสดงว่าเกษตรกรที่มีอายุมากจะมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในระดับเห็นด้วยมาก และพบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ระหว่างความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ กับ การรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = 0.363 แสดงว่าเกษตรกรที่มีการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ มากจะมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในระดับเห็นด้วยมาก

ตารางที่ 44 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

(n = 278)

ตัวแปร	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6.1	Y6.2	Y6.3	Y7	Y
ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล										
อายุ	X	*	*	X	*	*	**	X	*	*
ระดับการศึกษา	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
สถานภาพทางสังคม	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
-ผู้ใหญ่อบ้าน	X	X	*	X	X	**	**	X	X	*
-อบต.	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
-หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจ	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
-ผู้ช่วยผู้ใหญ่อบ้าน	X	X	**	X	**	X	X	X	X	X
-อาสาสมัคร	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
-สารวัตรกำนัน	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

ตารางที่ 44 (ต่อ)

(n = 278)

ตัวแปร	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6.1	Y6.2	Y6.3	Y7	Y
ปัจจัยด้านสังคม										
ประเภทกิจกรรม										
กิจกรรมภาคการเกษตร										
- ด้านปลูกพืช	X	X	*	X	X	X	X	X	X	X
-ด้านเลี้ยงสัตว์	X	**	*	X	**	*	X	X	X	X
-ด้านการแปรรูป	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
กิจกรรมนอกภาคการเกษตร										
-รับจ้างทั่วไป	*	*	*	**	*	X	X	**	X	*
-ค้าขาย	X	X	**	*	X	X	X	X	X	X
การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร										
สื่อประเภทบุคคล										
-เพื่อนบ้าน	X	*	X	**	X	X	X	X	X	X
-เจ้าหน้าที่รัฐบาล	X	X	X	**	*	X	X	X	**	X
-วิทยากรเกษตรกร	X	X	X	X	*	*	X	X	X	X
-ผู้นำท้องถิ่น	*	X	**	X	X	X	X	*	*	X

ตารางที่ 44 (ต่อ)

(n = 278)

ตัวแปร	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6.1	Y6.2	Y6.3	Y7	Y
สื่อประเภทสิ่งพิมพ์										
-หนังสือ	X	X	*	**	X	X	*	X	**	X
-หนังสือพิมพ์	*	*	*	*	X	X	**	X	**	*
-วารสาร	X	X	X	X	X	*	**	X	X	X
-เอกสารเผยแพร่	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
-แผ่นพับ	X	X	*	X	X	X	*	X	*	X
โปสเตอร์	X	X	X	X	X	X	*	X	X	X
สื่อประเภทมวลชน										
-วิทยุ	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
-โทรทัศน์	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม										
-การฝึกอบรม	*	X	**	**	**	X	X	X	*	X
-การศึกษาดูงาน	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
-การชมการสาธิต	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
-การชมนิทรรศการ	X	X	X	X	X	X	**	X	X	X

ตารางที่ 44 (ต่อ)

(n = 278)

ตัวแปร	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6.1	Y6.2	Y6.3	Y7	Y
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ										
รายได้ทางการเกษตร	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
รายได้นอกภาคการเกษตร	X	X	X	*	X	*	X	X	X	X
แรงงานในครัวเรือน	X	X	X	X	X	*	X	X	X	X
ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
ปัจจัยการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ										
การรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ										
งานของศูนย์บริการฯ	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**
ความถี่ในการใช้บริการศูนย์บริการฯ	*	X	X	X	X	X	X	X	X	X

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

X หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

ชอนสารเดช

- Y1 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
- Y2 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร
- Y3 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการให้บริการของศูนย์บริการฯ
- Y4 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ
- Y5 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของ
คณะกรรมการศูนย์บริการฯ
- Y6.1 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ
(กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร)
- Y6.2 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ
(กิจกรรมของแผนการลงทุนเชิงธุรกิจ)
- Y6.3 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ
(กิจกรรมของแผนการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ)
- Y7 = ความคิดเห็นของเกษตรกรด้านการแข่งขันภัย
- Y = ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

วิจารณ์ผล

1. การรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประจำตำบลหนองสารเดช

จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมากกว่าร้อยละ 80 รับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ 1) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล 2) ด้านการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร 3) ด้านการให้บริการของศูนย์บริการฯ 4) ด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ 5) ด้านการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ 6) ด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ และ 7) ด้านการแจ้งเตือนภัย อยู่ในระดับมาก เพราะเกษตรกรให้ความสนใจ และเข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์บริการฯ อย่างสม่ำเสมอ จากการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตรของตำบลหนองสารเดชภายใต้การดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช ปี 2550 (ตารางที่ 3) ทำให้รับรู้เกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ ของศูนย์บริการฯ

2. ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช

จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ทั้งนี้เพราะ ศูนย์บริการฯ มีการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรแก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเห็นได้จากการจัดโครงการส่งเสริมการเกษตรของตำบลหนองสารเดชภายใต้การดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดชปี 2550 (ตารางที่ 3) รวมไปถึงการดำเนินงานในด้านต่างๆ อย่างจริงจัง ทำให้เกษตรกรแสดงความคิดเห็นว่าการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรและชุมชนในด้านการพัฒนาการเกษตร และด้านอื่นๆ

การทดสอบสมมติฐาน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสารเดช

3. อายุของเกษตรกร

ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ พบความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 กล่าวคือ เกษตรกรที่มีอายุมาก จะมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในระดับเห็นด้วยมาก ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรที่มีอายุมาก จะมีประสบการณ์ในการทำการเกษตรมานาน และเห็นว่าการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ จะช่วยพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรของเกษตรกร

4. สถานภาพทางสังคมของเกษตรกร

ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมของเกษตรกรพบว่าเกษตรกรที่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในภาพรวม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรที่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการศูนย์บริการฯ หรือเป็นตัวแทนของหมู่บ้าน ที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ จึงเข้าใจใน วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินงาน และประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ นอกจากนี้ยังพบความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางสังคมของเกษตรกรที่ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในด้านการให้บริการ และด้านการเพิ่มพูนความรู้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรที่ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านบางส่วนเป็นคณะกรรมการศูนย์บริการฯ หรือเป็นตัวแทนของหมู่บ้าน และมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าหน้าที่ให้บริการเกษตรกรที่ศูนย์บริการฯ จึงเห็นว่าการให้บริการ และการเพิ่มพูนความรู้ของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ จะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร

5. การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกร

ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรจากสื่อประเภทบุคคล กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ พบว่า เพื่อนบ้าน และเจ้าหน้าที่รัฐบาลมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ด้านการประชาสัมพันธ์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ทั้งนี้เนื่องจาก เพื่อนบ้านมีความใกล้ชิดกับเกษตรกรมากที่สุด และเกษตรกรรับข่าวสารทางการเกษตร

จากเจ้าหน้าที่รัฐบาลร้อยละ 93.2 (ตารางที่ 5) จึงมีส่วนช่วยให้เกษตรกรรับทราบการประชาสัมพันธ์ของศูนย์บริการฯ

ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรจากสื่อประเภทสิ่งพิมพ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ พบว่าหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในภาพรวม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากหนังสือพิมพ์ จะได้รับข้อมูลด้านการเกษตร และเทคโนโลยีทางการเกษตรที่ทันสมัย อีกทั้งหนังสือพิมพ์ยังเป็นสื่อที่ใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมของศูนย์บริการฯ ต่างๆ ทำให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ เพิ่มขึ้น

ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรจากสื่อประเภทกิจกรรมกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ พบว่าการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในด้านการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ด้านการให้บริการของศูนย์บริการฯ ด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ และด้านการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05, 0.01, 0.01 และ 0.01 ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากการฝึกอบรม นอกจากจะได้รับความรู้และทักษะด้านการเกษตร และเทคโนโลยีทางการเกษตรแล้ว ยังจะได้รับข้อมูลในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล การให้บริการของศูนย์บริการฯ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ ทำให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ เพิ่มขึ้น อีกทั้งยังจะเล็งเห็นประโยชน์ของการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ จะมีส่วนช่วยพัฒนาด้านการเกษตรของตนเอง

6. ประเภทกิจกรรมของเกษตรกร

ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ของกิจกรรมภาคการเกษตรพบว่าเกษตรกรที่ทำด้านการปลูกพืช และด้านการเลี้ยงสัตว์มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ด้านการให้บริการของศูนย์บริการฯ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

0.05 ทั้งนี้เนื่องจากการเกษตรกรรมส่วนใหญ่ทำการเกษตรเป็นหลัก ซึ่งการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ เน้นการให้บริการด้านการเกษตร ทำให้เกษตรกรได้รับประโยชน์ นอกจากนี้ยังพบว่าเกษตรกรที่ทำด้านการเลี้ยงสัตว์มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในด้านการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร และด้านการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ทั้งนี้เนื่องจากการเกษตรกรรมที่ทำด้านการเลี้ยงสัตว์ ได้รับความรู้ และเทคโนโลยีด้านการเลี้ยงสัตว์จากคณะกรรมการศูนย์บริการฯ ด้วย ซึ่งการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในด้านดังกล่าว จะช่วยในการพัฒนาด้านการเลี้ยงสัตว์ให้กับคณะกรรมการศูนย์บริการฯ และเกษตรกร

ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ของกิจกรรมนอกภาคการเกษตรพบว่า อาชีพรับจ้างทั่วไปมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในภาพรวม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 นอกจากนี้ยังพบว่าอาชีพค้าขายมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในด้านการให้บริการ และด้านการประชาสัมพันธ์ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการเกษตรกรรมที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป และอาชีพค้าขายส่วนใหญ่จะทำการเกษตรด้วย ซึ่งการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ เน้นการให้บริการด้านการเกษตร จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาอาชีพ และช่วยเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร

7. การรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ของเกษตรกร

ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์พบว่า การรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในภาพรวม และความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ในทุกๆ ด้าน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 กล่าวคือ เกษตรกรที่มีการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ มาก จะแสดงความคิดเห็นด้วยที่ดีต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ทั้งนี้เนื่องจากว่าเกษตรกรที่มีการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ จะเข้าใจใน วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินงาน และประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ

8. ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ระบุว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ อยู่ในระดับน้อยในด้านสถานที่ตั้งศูนย์บริการฯ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสถานที่ตั้งของศูนย์บริการฯ ตั้งอยู่ในที่ที่เหมาะสม เกษตรกรจึงไม่มีปัญหาในการเดินทางมารับบริการ ด้านการบริการของศูนย์บริการฯ และด้านการทำงานของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ เนื่องจาก มีการดำเนินงานด้านต่างๆ และจัดโครงการส่งเสริมการเกษตรของศูนย์บริการฯ (ตารางที่ 3) ให้กับเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

9. การให้ศูนย์บริการฯเป็นศูนย์กลางประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การให้ศูนย์บริการฯเป็นศูนย์กลางประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมชลประทาน องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้นในการจัดทำแหล่งเก็บกักน้ำไว้ใช้ในชวงหน้าแล้ง ทั้งนี้เนื่องจาก พื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลขอนแก่น ไม่มีระบบชลประทาน เกษตรกรใช้น้ำฝนธรรมชาติจึงสามารถทำการเพาะปลูกได้ตามฤดูกาลเท่านั้น

10. การขอรับบริการข้อมูลด้านการผลิต และการตลาดสินค้าเกษตร

เกษตรกรต้องการให้ศูนย์บริการฯ ให้บริการข้อมูลด้านการผลิต และการตลาดสินค้าเกษตร ทั้งนี้เนื่องจากบางช่วงมีผลผลิตออกมาเป็นจำนวนมากจึงเกิดปัญหาผลผลิตล้นตลาดและราคาผลผลิตตกต่ำ

11. การให้ความรู้ อบรม สาธิตและเยี่ยมชมเกษตรกร

เกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่มาให้ความรู้ อบรม สาธิตและเยี่ยมชมเกษตรกรเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจาก เกษตรกรบางหมู่บ้านอยู่ไกลจากศูนย์บริการฯ และกำหนดการออกเยี่ยมชม

เกษตรกรไม่ชัดเจนทำให้เกษตรกรบางรายไม่สามารถมาเข้าร่วมกิจกรรม หรือมารับบริการของศูนย์บริการฯ

12. การขยายเวลาให้บริการของศูนย์บริการฯ

การขยายเวลาให้บริการของศูนย์บริการฯ จาก 09.00 – 12.00 น. เป็น 09.00 – 16.30 น. ของวันที่เปิดให้บริการ ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรต้องออกไปไถนาในช่วงเช้า ทำให้ไม่สามารถเดินทางมาขอรับบริการที่ศูนย์บริการฯ ในช่วงเวลา 09.00 – 12.00 น. จะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยความถี่ในการใช้บริการศูนย์บริการฯ เพียง 2.6 ครั้ง/ปี (ตารางที่ 5) ซึ่งอยู่ในระดับที่น้อยมาก

13. การสนับสนุนงบประมาณ และปัจจัยการผลิต

เกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่สนับสนุนงบประมาณ และช่วยจัดหาปัจจัยการผลิตอย่างเพียงพอ ได้แก่ เมล็ดพันธุ์พืช ปุ๋ย ทั้งนี้เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรและ มีรายได้น้อย จึงต้องการลดค่าใช้จ่ายในส่วนของปัจจัยการผลิตเหล่านี้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ของเกษตรกร 2) ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ 4) ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือ เกษตรกรในตำบลหนองสาหร่าย อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี จำนวน 278 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ stratified sampling ตามสัดส่วนของประชากรใน 11 หมู่บ้าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าไคสแควร์ (Chi-square test) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 47.55 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นส่วนใหญ่ ขนาดพื้นที่ทางการเกษตรเฉลี่ย 27.1 ไร่ รายได้ทางการเกษตรปี 2549 เฉลี่ย 213,747.1 บาท/ปี รายได้นอกภาคการเกษตรปี 2549 เฉลี่ย 13,409 บาท/ปี แรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.1 คน การใช้บริการศูนย์บริการฯ ปี 2549 เฉลี่ย 2.6 ครั้ง/ปี และเกษตรกรมากกว่าร้อยละ 80 มีการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ

2. ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ อยู่ในระดับเห็นด้วยมากในด้านการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ด้านการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร ด้านการให้บริการของศูนย์บริการฯ ด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ ด้านการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ ด้านการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ และด้านการแจ้งเตือนภัย

3. การหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ของเกษตรกรกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น สรุปได้ดังนี้

1) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

- อายุ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

- ประเภทกิจกรรม มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

- การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

- การรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

4. ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น

เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ อยู่ในระดับน้อยในด้านสถานที่ตั้งศูนย์บริการฯ ประจำตำบล ด้านการบริการของศูนย์บริการฯ ด้านการทำงานของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ เกษตรกรมีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) การให้ศูนย์บริการฯ เป็นศูนย์กลางประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมชลประทาน องค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดทำแหล่งเก็บกักน้ำและจัดทำระบบชลประทานเพื่อใช้ในการเกษตรกรในช่วงหน้าแล้ง 2) เกษตรกรต้องการให้ศูนย์บริการฯ ให้บริการข้อมูลด้านการผลิต และการตลาดสินค้าเกษตร 3) เกษตรกรต้องการให้เจ้าหน้าที่สนับสนุนงบประมาณ และปัจจัยการผลิตอย่างเพียงพอ และมีความทั่วถึง 4) เกษตรกรต้องการให้ศูนย์บริการฯ ขยายเวลาการให้บริการจาก 09.00 – 12.00 น. เป็น 09.00 – 16.30 น. ของวันที่เปิดให้บริการ และ 5) เกษตรกรต้องการเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้ อบรม สาระ และออกเยี่ยมเยียนเกษตรกรเพิ่มขึ้น โดยมีการจัดทำแผนเยี่ยมเยียนที่ชัดเจน และเท่าเทียมกันทุกหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

1. ศูนย์บริการฯ ควรมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานศูนย์บริการฯ อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอโดยผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ สื่อประเภทบุคคล สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ สื่อประเภทมวลชน และสื่อประเภทกิจกรรม เพื่อให้เกษตรกร ประชาชนทั่วไป ได้รับรู้ และเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ อันจะเป็นแรงผลักดันให้เกษตรกร ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์บริการฯ ต่อไป

2. ศูนย์บริการฯ ควรเป็นศูนย์ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำงบประมาณ ในการจัดสร้างสิ่งต่างๆ ที่ช่วยสนับสนุนการผลิตทางการเกษตร อาทิ การจัดทำแหล่งเก็บกักน้ำ และจัดทำระบบชลประทาน เพื่อให้เกษตรกรสามารถทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี

3. ศูนย์บริการฯ ควรหาข้อมูลด้านการตลาด ด้านการผลิตพืช ด้านการผลิตสัตว์ รวมถึงการแปรรูปสินค้าด้านการเกษตร และการเชื่อมโยงเครือข่ายของเกษตรกร หากศูนย์บริการฯ จัดหาข้อมูล ดังกล่าวไว้ให้เกษตรกรจะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพต่อไป

4. ศูนย์บริการฯ ควรให้บริการความรู้ อบรม สาธิตและเยี่ยมชมเกษตรกรต่อเนื่อง และสม่ำเสมอโดยกำหนดแผนที่ชัดเจน และปฏิบัติแผนเยี่ยมชมที่กำหนดไว้ ซึ่งเจ้าหน้าที่จะต้องมีความพร้อมในการให้คำแนะนำปรึกษา ทั้งด้านวิชาการ และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. ศูนย์บริการฯ ควรมีการสนับสนุนงบประมาณ และปัจจัยการผลิต ตามแผนการผลิตของเกษตรกรอย่างเพียงพอ เพื่อให้เกิดกิจกรรมเพิ่มรายได้แก่เกษตรกรและชุมชน ได้แก่ กิจกรรมการผลิตปุ๋ยชีวภาพ กิจกรรมการจัดตั้งสหกรณ์เพื่อจัดจำหน่ายเมล็ดพันธุ์พืช สารเคมี และปุ๋ย ซึ่งจะเป็นการลดต้นทุนปัจจัยการผลิตของเกษตรกร

6. ศูนย์บริการฯ ควรขยายเวลาการให้บริการ เพื่อให้เกษตรกรสามารถมาใช้บริการเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังจะสามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้ทันเหตุการณ์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ศึกษาศูนย์บริการฯ ที่ประสบความสำเร็จ จึงควรทำการศึกษาศูนย์บริการฯ ที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ และเปรียบเทียบกับศูนย์บริการฯ ที่ประสบความสำเร็จ
2. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการดำเนินงานซึ่งจะได้ผลการวิจัยที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในเรื่องการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในด้านการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล และด้านการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร เพราะจากการทดสอบสมมติฐานพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพียง 5 ตัวแปรเท่านั้น
3. ควรมีการศึกษาผลกระทบของการถ่ายโอนภารกิจของศูนย์บริการฯ จากกรมส่งเสริมการเกษตร มาเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2534. หลักการและวิธีวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2545. แนวทางการดำเนินงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี
การเกษตรประจำตำบล. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2549. รายงานประจำปี 2549 ส่วนพัฒนางานศูนย์บริการและถ่ายทอด
เทคโนโลยี (Online). http://atsc.doae.go.th/report_year/ATSC/index.htm, 26 กันยายน
2550.

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2544. โครงการเพิ่มศักยภาพชุมชน ด้านการเกษตรตามโครงการ
เงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร (ASPL) ตำบลขอนแก่น อำเภอหนองม่วง
จังหวัดลพบุรี.

กลุ่มงานพัฒนาศักยภาพชุมชน. 2548. วิธีการดำเนินงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี
การเกษตรประจำตำบลที่มีผลงานดีเด่นจังหวัดลพบุรี. (อัดสำเนา).

กิตติ สุทธิสัมพันธ์. 2542. ความคิดเห็นของตัวแทนออกของต่อพิธีการศุลกากรในการนำสินค้าเข้า
จากต่างประเทศ: กรณีศึกษาการนำเข้าทางสำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพ.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จิตนา ไสภณ. 2542ก. ความคิดเห็นของผู้บริหารหน่วยงานวิจัยและนักเรียนที่มีต่อปัญหาระบบ
การวิจัยและพัฒนาประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริม
การเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- จิตนา โสภณ. 2542ข ความคิดเห็นของผู้บริหารหน่วยงานวิจัยและนักเรียนที่มีต่อปัญหากระบวนการวิจัยและพัฒนาประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อ้างถึง Mcquire, W.J. 1969. **The handbook of Social Psychology**. (2nd ed.). Massachusetts: Assision Wesley Publishing Company.
- _____. 2542ค ความคิดเห็นของผู้บริหารหน่วยงานวิจัยและนักเรียนที่มีต่อปัญหากระบวนการวิจัยและพัฒนาประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อ้างถึง Remmer, H.H. 1954. **Introduction to Opinion and Attitude Measurement**. New York: Harper and Brothers Publisher.
- _____. 2542ง ความคิดเห็นของผู้บริหารหน่วยงานวิจัยและนักเรียนที่มีต่อปัญหากระบวนการวิจัยและพัฒนาประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อ้างถึง Traindis, H.C. 1971. **Attitude and Attitude Change**. New York: John Wiley & Sons Inc.
- จุมพล นิภาเกษม. 2537. ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อบลตต่อการดำเนินงานโครงการปรับปรุงระบบแผนและพัฒนาเกษตรกร ของกรมส่งเสริมการเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จำเนียร ช่วงโชติ. 2532. จิตวิทยาการรับรู้และเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จำเรียง ภาวิจิตร. 2536. **สาธารณสมบัติ**. เอกสารการสอนชุดวิชาสังคมศึกษา 4 (เล่ม2). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชลาลัย จิระวัฒน์ชัย. 2544ก ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่ออนาคตการปลูกไม้กระถางในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชลาสัย จิระวัฒนชัย. 2544ข. **ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่ออนาคตการปลูกไม้กระถางในอำเภอ
องครักษ์ จังหวัดนครนายก.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริม
การเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อ้างถึง Best, J.W. 1911c **Research in
Education.** (3rd ed.). New Jersey: Prentice-Hall Inc.

ชัชวี นฤทุม. 2547. **คู่มือสำหรับคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี
การเกษตรประจำตำบล.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาการเกษตร
กรมส่งเสริมการเกษตร. อ้างถึง สมคิด แก้วทิพย์ และเฉลิมชัย ปัญญาดี, 2547.
กระบวนการสร้างความมีส่วนร่วมและการทำงานกับชุมชน. เอกสารประกอบการ
ฝึกอบรมหลักสูตรคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
ประจำตำบล. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการเกษตร.

เทพนม เมืองแมน และ สวิง สุวรรณ. 2540. **พฤติกรรมองค์กร.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

ธวัชชัย งามสันติวงษ์. 2539. **หลักการและวิธีใช้คอมพิวเตอร์ในงานสถิติเพื่อการวิจัย.**
กรุงเทพมหานคร: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

นงลักษณ์ สุขจิตร์. 2548. **ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก
และบริการด้านนันทนาการในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงฉวาก.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นิรุตตี๋ คำลังการ. 2544. **บทบาทของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ตามทัศนะ
ของเกษตรกร ตำบลทุ่งนนทรี อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต. สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นุสาสนี ขจรศิลป์. 2545. **การรับรู้วัฒนธรรมองค์กรและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน
ในโรงงานผลิตชิ้นส่วนรถยนต์.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- บุญชม ศรีสะอาด. 2532. **วิธีทางสถิติสำหรับการวิจัย**. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
กรุงเทพมหานคร: เจริญผล.
- บุญธรรม จิตต่อนันต์. 2546. **การวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พงศ์เทพ จอมธรรมนิยม. 2543ก **ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลกระทบของเสียจากการเลี้ยงกิ้ง
กูดำในเขตอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- _____. 2543ข **ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลกระทบของเสียจากการเลี้ยงกิ้งกูดำใน
เขตอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อ้างถึง Foster, C.R.1952.
Psychology for Life Adjustment. Chicago: American Technical Society.
- _____. 2543ค **ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลกระทบของเสียจากการเลี้ยงกิ้งกูดำใน
เขตอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อ้างถึง Kolasa,W.L. 1969.
Introduction to Behavior Science for Business. New York: John Wiley and Sons.
- _____. 2543ง **ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลกระทบของเสียจากการเลี้ยงกิ้งกูดำในเขต
อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อ้างถึง Shaw,M.E.and J.W.Wright.
1976. **Scale for the Measurement of Attitude**. New York: McGraw-Hill Book
Company.
- พัชราพร ศรีมงคลบุญย์. 2547. **ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์บริการและ
ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลโนนสูง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี**. อุดรธานี.
(อัครสำเนา).

รัจรี นพเกตุ. 2540. จิตวิทยาการรับรู้. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประกายพริก.

รัฐภูมิ พรหมเมศร์. 2543. กรณีศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีต่อระบบสารสนเทศการเกษตรของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2532. ปทานุกรมสังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์การพิมพ์.

เรืองเวทย์ แสงรัตน. 2522. ความคิดเห็นและความสนใจของนักเรียนเตรียมทหารเกี่ยวกับอัตรา การเพิ่มประชากรของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาประชากรศึกษา, มหาวิทยาลัยมหิดล.

วสันต์ ชะลอ. 2546. ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์บริการและถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิชัย ศรีโพธิ์งาม. 2544. ความคิดเห็นของผู้อำนวยการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตรประจำตำบลต่อการดำเนินงานศูนย์ในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น. 2549. คณะกรรมการ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขอนแก่น.

สมศักดิ์ ชุมพร. 2545. ผลการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำ ตำบล ของจังหวัดปทุมธานี ปี 2542. รายงานผลการศึกษา สำนักงานเกษตรจังหวัด ปทุมธานี ปี 2542. กรมส่งเสริมการเกษตร.

สันติชัย เสมือนใจ. 2547ก. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู นักเรียน และเกษตรกรที่มีต่อการใช้
แหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรในท้องถิ่นเพื่อจัดการเรียนรู้วิชาเกษตรกรรม ในจังหวัดพัทลุง.
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

_____. 2547ข. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู นักเรียน และเกษตรกรที่มีต่อการใช้แหล่ง
เรียนรู้ด้านการเกษตรในท้องถิ่นเพื่อจัดการเรียนรู้วิชาเกษตรกรรม ในจังหวัดพัทลุง.
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
อ้างอิง Oskamp, S. 1977. *Attitudes and Opinions*. New Jersey: Prentice-Hall Inc.

สุชา จันท์เอม และสุรางค์ จันท์เอม. 2524. *จิตวิทยาเพื่อความสุขในการดำรงชีวิต*.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช

สุชา จันท์เอม. 2540. *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แพรววิทยา.

สุวัตร์ ศรีโททุม. 2548. รายงานความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์บริการและ
ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนาสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี.
อุดรธานี.(อัดสำเนา).

สำนักงานเกษตรจังหวัดลพบุรี. 2548. รายงานประจำปี 2548. ลพบุรี. (อัดสำเนา).

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองม่วง. 2550. สรุปผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2549.
ลพบุรี. (อัดสำเนา).

สำเร็จ จันทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน. 2542. *สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์*.
ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ภาคผนวก

ฉบับที่.....

เรื่อง ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการ
และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสาหร่าย

อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี

โดย

นายประหยัด ไชยสิงห์

ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำชี้แจง 1. แบบสัมภาษณ์นี้ใช้รวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองสาหร่าย กรุณาตอบแบบสัมภาษณ์ตามความคิดเห็น ความรู้สึก ที่เป็นจริงของท่าน

2. แบบสัมภาษณ์มีทั้งหมด 4 ตอน โปรดกรอกข้อมูลให้ครบถ้วนทุกข้อ ทั้งนี้เพื่อที่จะได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ และนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ชื่อ-สกุลผู้ให้ข้อมูล.....

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจของเกษตรกรตำบลหนองสาหร่าย

คำแนะนำ โปรดใส่เครื่องหมาย X ลงในวงเล็บ ( ) หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้ได้ใจความสมบูรณ์ถูกต้องตามความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด

( ) ไม่ได้เรียนหนังสือ

( ) ประถมศึกษา ระบุ.....

( ) มัธยมศึกษาตอนต้นระบุ.....

( ) มัธยมศึกษาตอนปลายระบุ.....( ) อนุปริญญา

( )ปริญญาตรี

( ) สูงกว่าปริญญาตรี ระบุ.....

4. ท่านมีสถานภาพทางสังคมหรือไม่

- ( ) ไม่มี ( ) มี

5. สถานภาพทางสังคมที่ท่านดำรงอยู่ในปัจจุบันมีอะไรบ้าง

- ( ) กำนัน ( ) ผู้ใหญ่บ้าน
 ( ) อบต. ( ) หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจ
 ( ) อื่นๆ ระบุ.....

6. กิจกรรมหลักที่ท่านประกอบอาชีพในรอบปี 2549 คืออะไร

กิจกรรมในภาคการเกษตร

- ( ) ไม่มี ( ) มี

กิจกรรมนอกภาคการเกษตร

- ( ) ไม่มี ( ) มี

7. กิจกรรมที่ท่านทำในรอบปี 2549 มีอะไรบ้าง(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

กิจกรรมในภาคการเกษตร

- ( ) ด้านการปลูกพืช ( ) ด้านการเลี้ยงสัตว์
 ( ) ด้านประมง ( ) ด้านการแปรรูปถนอมอาหาร
 ( ) อื่นๆ ระบุ.....

กิจกรรมนอกภาคการเกษตร

- ( ) รับจ้างทั่วไป ( ) ค้าขาย
 ( ) ด้านหัตถกรรม ( ) อื่นๆ ระบุ.....

8. ท่านได้รับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อใดมากที่สุด

- ( ) สื่อประเภทบุคคล ( ) สื่อประเภทสิ่งพิมพ์
 ( ) สื่อประเภทมวลชน ( ) สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม

9. ท่านได้รับข่าวสารทางการเกษตรจากแหล่งใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

สื่อประเภทบุคคล

☐ เพื่อนบ้าน	☐ เจ้าหน้าที่ของรัฐบาล
☐ วิทยากรเกษตรกร	☐ ผู้นำท้องถิ่น

สื่อประเภทสิ่งพิมพ์

☐ หนังสือ	☐ หนังสือพิมพ์
☐ วารสาร	☐ เอกสารเผยแพร่
☐ แผ่นพับ	☐ โปสเตอร์

สื่อประเภทมวลชน

☐ วิทยุ	☐ โทรทัศน์

สื่อประเภทกิจกรรมกลุ่ม

☐ การฝึกอบรม	☐ การศึกษาดูงาน
☐ การชมการสาธิต	☐ การชมนิทรรศการ

10. ในรอบปี 2549 ท่านมีรายได้จากภาคการเกษตรเท่าใด

ด้านการปลูกพืช	จำนวน.....บาท
ด้านการเลี้ยงสัตว์	จำนวน.....บาท
ด้านประมง	จำนวน.....บาท
ด้านการแปรรูปถนอมอาหาร	จำนวน.....บาท
อื่นๆระบุ.....	จำนวน.....บาท
รวม	จำนวน.....บาท

11. ในรอบปี 2549 ท่านมีรายได้นอกภาคการเกษตรเท่าใด

รับจ้างทั่วไป	จำนวน.....บาท
ค้าขาย	จำนวน.....บาท
ด้านหัตถกรรม	จำนวน.....บาท
อื่นๆระบุ.....	จำนวน.....บาท
รวม	จำนวน.....บาท

12. สมาชิกในครัวเรือนของท่านมีทั้งหมด.....คน

13. สมาชิกในครอบครัวของท่าน ที่มีส่วนในการทำการเกษตรจำนวน.....คน

14. ท่านมีขนาดพื้นที่ถือครองทางเกษตรทั้งหมด.....ไร่

15. ในรอบปี 2549 ท่านมาใช้บริการศูนย์บริการฯ หรือไม่

( ) ไม่ได้ใช้บริการ   ( ) ใช้บริการ.....ครั้ง

**ตอนที่ 2 การรับรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี
การเกษตรประจำตำบลขอนแก่น**

ท่านได้รับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บริการฯใดบ้าง

คำแนะนำ โดยให้ใส่เครื่องหมาย X ลงในช่อง รับรู้ หรือ ไม่รับรู้

การดำเนินงานของศูนย์บริการฯ	รับรู้	ไม่รับรู้
1. การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล		
- ศูนย์บริการฯมีการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล		
2. การจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร		
- ศูนย์บริการฯมีการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร		
3. การให้บริการของศูนย์บริการฯ		
1) ศูนย์บริการฯมีการเปิดให้บริการสัปดาห์ละ 2 วัน และมีคณะกรรมการประจำศูนย์		
2) ศูนย์บริการฯมีการให้คำแนะนำด้านการเกษตร		
3) ศูนย์บริการฯมีการสำรวจและจัดทำสำมะโนครัวเรือนเกษตรกร		
4) ศูนย์บริการฯมีการสำรวจและจดทะเบียนกลุ่มอาชีพเกษตรกร		
5) ศูนย์บริการฯมีเอกสารเผยแพร่ให้บริการ		
6) ศูนย์บริการฯมีการตรวจสอบดิน		
7) ศูนย์บริการฯมีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ		
8) ศูนย์บริการฯมีข้อมูลเกี่ยวกับราคาผลผลิตทางการเกษตร และแหล่งจำหน่ายผลผลิต		
4. การประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่ศูนย์บริการฯ		
1) ศูนย์บริการฯมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านสื่อบุคคล ได้แก่ คณะกรรมการศูนย์บริการฯ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อบต.		
2) ศูนย์บริการฯมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ เอกสารเผยแพร่ แผ่นพับ วารสารต่างๆ หนังสือพิมพ์		
3) ศูนย์บริการฯมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านสื่อมวลชน ได้แก่ หอกระจายข่าว และ โทรทัศน์		

ตอนที่ 2 (ต่อ)

การดำเนินงานของศูนย์บริการฯ	รับรัฐ	ไม่รับรัฐ
5. การสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ		
- ศูนย์บริการฯมีการสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ		
6. การปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ		
6.1 กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร		
1) ศูนย์บริการฯมีการถ่ายทอดความรู้/เทคโนโลยี ณ จุดสาธิต		
2) ศูนย์บริการฯมีการนำเกษตรกรที่สนใจศึกษาดูงาน ณ จุดสาธิต		
3) ศูนย์บริการฯมีการติดตามให้คำแนะนำเกษตรกรเพิ่มเติมโดยเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการเกษตร		
6.2 กิจกรรมของแผนการลงทุนเชิงธุรกิจ		
1) ศูนย์บริการฯมีการสนับสนุนงบประมาณ/ปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกร		
2) ศูนย์บริการฯมีการส่งเสริมการลงทุนในชุมชน		
3) ศูนย์บริการฯมีการจัดให้มีจุดรวบรวม รับซื้อและจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร		
6.3 กิจกรรมของแผนการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ		
1) ศูนย์บริการฯมีการรณรงค์ให้เกษตรกรอนุรักษ์ธรรมชาติเช่น ไม่เผาตอซังข้าว		
2) ศูนย์บริการฯมีการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชปลอดสารพิษ		
7. การแข่งขันภัย		
1) ศูนย์บริการฯมีการแข่งขันน้ำท่วม/ภัยแล้ง		
2) ศูนย์บริการฯมีการแข่งขันเรื่องราคาผลผลิตการเกษตร		
3) ศูนย์บริการฯมีการแข่งขันการระบาดของโรค แมลง และศัตรูพืช		

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
ประจำตำบลขอนแก่น อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี

คำแนะนำ โดยให้ใส่เครื่องหมาย X ลงในช่องระดับความคิดเห็น

เห็นด้วยมาก = 3

เห็นด้วยปานกลาง = 2

เห็นด้วยน้อย = 1

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น		
	เห็นด้วย มาก (3)	เห็นด้วย ปานกลาง (2)	เห็นด้วย น้อย (1)
1. การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล			
1.1 มีการจัดประชุมเกษตรกรจำแนกตามกลุ่มกิจกรรมการเกษตร			
1.2 มีการรวบรวมความต้องการ ปัญหา แนวทางแก้ไขปัญหาและ ข้อเสนอแนะ			
1.3 มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา			
1.4 มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาระงควั่นที่สามารถดำเนินการได้ทันที			
1.5 มีการดำเนินการจัดทำแผนเพื่อของงบประมาณสนับสนุนของ อบต. เพื่อแก้ไขปัญหที่จำเป็นต้องใช้งบประมาณสนับสนุน			
1.6 มีการชี้แจงความจำเป็นของโครงการที่ขอรับการสนับสนุน งบประมาณและติดตามผลการพิจารณาอนุมัติงบประมาณ			
2. การจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร			
2.1 มีการจัดทำแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ร่วมกันระหว่าง คณะกรรมการศูนย์บริการฯกับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรของ สำนักงานเกษตรอำเภอหนองม่วง			
2.2 มีการรวบรวมความต้องการ และปัญหาของเกษตรกร เพื่อจัดทำ แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยี			
2.3 มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการศูนย์บริการใน การจัดการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร			
2.4 มีการประสานงานกับวิทยากรจากหน่วยงานต่างๆ ตลอดจนสรุปผล การดำเนินงาน			
2.5 มีการสรุปผลการดำเนินงานการถ่ายทอดความรู้			

ตอนที่ 3 (ต่อ)

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น		
	เห็นด้วย มาก (3)	เห็นด้วย ปานกลาง (2)	เห็นด้วย น้อย (1)
2.6 มีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และความ คิดเห็นระหว่างเกษตรกรกับวิทยากร			
3. การให้บริการของศูนย์บริการฯ			
3.1 มีการเปิดให้บริการทุกวันอังคารและวันพฤหัสบดี ระหว่าง เวลา 09.00-12.00 น.			
3.2 มีคณะกรรมการศูนย์บริการฯ ประจำ วันละ 2 คน			
3.3 มีการให้คำแนะนำด้านการเกษตร			
3.4 มีการสำรวจและจัดทำสำมะโนครัวเรือนเกษตรกร			
3.5 มีการสำรวจและจดทะเบียนกลุ่มอาชีพเกษตรกร			
3.6 มีเอกสารด้านการเกษตรให้บริการที่เพียงพอ			
3.7 มีการช่วยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ได้แก่ อบต. สำนักงานเกษตรอำเภอ และจังหวัด ฯลฯ			
3.8 มีการตรวจสอบดินโดยนักวิชาการเกษตร			
3.9 มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับราคาผลผลิตทางการเกษตร และ แหล่งจำหน่ายผลผลิตไว้ที่ศูนย์บริการฯ			
4. การประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯ			
4.1 มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่ศูนย์บริการฯผ่านคณะกรรมการ ศูนย์บริการฯ			
4.2 มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯผ่านผู้ใหญ่บ้าน			
4.3 มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯผ่านกำนัน			
4.4 มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯผ่าน อบต.			
4.5 มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ เอกสารเผยแพร่ แผ่นพับ วารสารต่างๆ หนังสือพิมพ์			
4.6 มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์บริการฯผ่านสื่อมวลชน ได้แก่ หอกระจายข่าว และโทรทัศน์			

ตอนที่ 3 (ต่อ)

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น		
	เห็นด้วย มาก (3)	เห็นด้วย ปานกลาง (2)	เห็นด้วย น้อย (1)
5. การสนับสนุนการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ			
5.1 มีการสนับสนุนให้คณะกรรมการศูนย์บริการฯ เข้ารับการฝึกอบรม			
5.2 มีการสนับสนุนให้คณะกรรมการศูนย์บริการฯ นำเสนอผลงานในส่วนที่ตนรับผิดชอบ			
6. การปฏิบัติกิจกรรมตามแผนของศูนย์บริการฯ			
6.1 กิจกรรมของแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร			
1 มีการถ่ายทอดความรู้เป็นประจำทุกเดือน ณ จุดสาธิต			
2) มีการนำเกษตรกรที่สนใจศึกษาดูงาน ณ จุดสาธิตที่ประสบความสำเร็จ			
3) มีการติดตามให้คำแนะนำเพิ่มเติมจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยการเยี่ยมเยือนเกษตรกร			
6.2 กิจกรรมของแผนการลงทุนเชิงธุรกิจ			
1) มีการสนับสนุนงบประมาณ โดยการจัดตั้งกองทุน			
2) มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่กลุ่มอาชีพต่างๆ โดยการจัดซื้ออุปกรณ์ต่างๆ			
3) มีการดำเนินการส่งเสริมการลงทุนในชุมชน โดยการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน			
4) มีการจัดให้มีจุดรวบรวม รับซื้อสินค้าทางการเกษตรในชุมชน			
5) มีการจัดให้มีจุดจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรในชุมชน			
6.3 กิจกรรมของแผนการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ			
1) มีการณรงค์เกษตรกร ไม่เผาตอซัง และฟางข้าว			
2) มีการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการผลิตพืช			
3) มีการส่งเสริมการนำวัสดุเหลือใช้จากการผลิตมาทำเป็นปุ๋ยชีวภาพใช้ทดแทนปุ๋ยเคมีสังเคราะห์			

ตอนที่ 3 (ต่อ)

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น		
	เห็นด้วย มาก (3)	เห็นด้วย ปานกลาง (2)	เห็นด้วย น้อย (1)
7. การแจ้งเตือนภัย			
7.1 มีการแจ้งเตือนภัยแล้งผ่านหอกระจายข่าวและหนังสือถึงผู้นำชุมชน			
7.2 มีการแจ้งเตือนภัยน้ำท่วมผ่านหอกระจายข่าวและหนังสือถึงผู้นำชุมชน			
7.3 มีการแจ้งเตือนเรื่องราคาผลผลิตทางการเกษตร โดยติดประกาศและหนังสือถึงผู้นำชุมชน			
7.4 มีการแจ้งเตือนเรื่องราคาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร อาทิ ราคาน้ำมัน ราคาสารเคมีต่างๆ โดยติดประกาศและหนังสือถึงผู้นำชุมชน			
7.5 มีการแจ้งเตือนการระบาดของโรคเกี่ยวกับพืชผ่านทางหอกระจายข่าวและหนังสือถึงผู้นำชุมชน			
7.6 มีการแจ้งเตือนการระบาดของโรคเกี่ยวกับสัตว์ผ่านทางหอกระจายข่าวและหนังสือถึงผู้นำชุมชน			
7.7 มีการแจ้งเตือนการระบาดของแมลง และศัตรูพืชผ่านทางหอกระจายข่าวและหนังสือถึงผู้นำชุมชน			

**ตอนที่ 4 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี
การเกษตร**

ท่านคิดว่ามีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้างในการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ และท่านมีข้อเสนอแนะ
อย่างไร

ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา			ข้อเสนอแนะ
	มีปัญหา มาก (3)	มีปัญหา ปานกลาง (2)	มีปัญหา น้อย (1)	
1. ด้านสถานที่ตั้งศูนย์บริการฯ ประจำตำบล				
- การเดินทางมารับบริการที่ศูนย์บริการฯ				
2 ด้านการบริการของศูนย์บริการฯ				
1) การติดต่อประสานงาน				
2) การประชาสัมพันธ์				
3) ข้อมูล ข่าวสาร เอกสารทางวิชาการ				
4) การจัดฝึกอบรม ให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ				
5) จุดถ่ายทอดฯ(จุดสาธิต)				
3 ด้านการทำงานของคณะกรรมการศูนย์บริการฯ				
1) เวลาการปฏิบัติงานที่ศูนย์บริการฯ(2 วัน)				
2) การพบปะเยี่ยมเยือนเกษตรกรในเขตที่รับผิดชอบ				
3) ความต่อเนื่องที่คณะกรรมการศูนย์บริการฯมาเยี่ยม เยือน				
4) การถ่ายทอดความรู้ แนะนำ ให้ความคิดเห็นและแก้ไข ปัญหา				

ข้อเสนอแนะ อื่นๆ ระบุ .....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล	นายประหัยด์ ไชยสิงห์
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 3 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2526
สถานที่เกิด	จังหวัดลพบุรี
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (เคมีการเกษตร) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผลงานดีเด่นและ/หรือรางวัลทางวิชาการ	รางวัลผลการเรียนดีเด่น ประจำปีการศึกษา 2549